

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Anul XI, nr. 4, joi 26 ianuarie 1978

Săptăminal editat de
Uniunea Scriitorilor din
Republica Socialistă România

4

România literară

NUMĂR CONSACRAT
MĂREȚEI SĂRBĂTORI

La solemnitatea conferirii titlului de Doctor în științe politice și titlului de Doctor în economie

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU — OMAGIU

România literară

DIRECTOR: George Ivascu. Redactor șef adjuncț: G. Dimisianu. Secretar responsabil de redacție: Roger Câmpăneanu.

OMAGIU

A TRĂI istoria poporului tău, a patriei tale, la cea mai înaltă amplitudine de vibrație a conștiinței înseamnă a întui și a realiza ca o certitudine a propriei tale ființe că, mai mult ca oricând, te identificezi cu ceea ce respiră mai profund, mai autentic, mai semnificativ dimensiunea contemporană, definitorie, a acestei istorii. Și cu atât mai intens este acest proces cu cât el exprimă punctul de maximă convergență în cuget și-n simțiri al colectivității cu care te simți deopotrivă parte și întreg, în care, astfel, te regăsești cu emoție atît în trecutul îndepărtat, cel de obirșie, cît și, pe spirala suitoare a veacurilor, pînă în prezentul cel mai viu, prezent străpuns la orizont de razele cele mai cutezătoare ale unui viitor lucid proiectat în strălucirea soarelui ce-l poartă acum fiecare în suflet.

Intr-o asemenea stare de conștiință, care este însăși starea revoluției noastre, ne aflăm astăzi, cînd putem spune cu fruntea sus, privind deschis și drept spre un orizont al nostru, că trăim — unanim — la dimensiunea Ceaușescu.

Nu e — aceasta — o metaforă inspirată de un popas festiv, într-un număr festiv, cîstit, ca atare, de atît de numeroși dintre colaboratorii noștri consecvenți și de către receptorii cuvîntului nostru săptămînal. Dimensiunea Ceaușescu întruchiează izvorul nostru de transpunere în cea mai fierbinte contemporaneitate — prin tot ceea ce ne inspiră multipla-i activitate de construcție revoluționară, prin tot ceea ce înseamnă călăuzire în idee și faptă comunistă, prin tot ceea ce iriază din complexitatea acestei uriașe personalități în fruntea poporului român ca făuritor deplin conștient al propriei sale istorii. Iar această vastă și dinamică tensiune umană între Bine și Frumos, ca atribute prin ele însele generatoare de nouă civilizație, de civilizație socialistă, și-o asumă — fiecare după propriile-i însușiri și propria-i vîrstă de experiență — ansamblul intelectualității noastre: de la devotații în cele ale Științelor, pînă la slujitorii tuturor Artelor, slujitori prin care cei ai Cuvîntului se cuvine a fi, prin vastitatea cîmpului de receptare, și cei mai încărcăți de obștească răspundere.

Ca atare, stimindu-l și iubindu-l cu toate fibrele ființei lor umane și artistice, scriitorii știu și simt în secretarul general al Partidului nu numai pe îndrumătorul lor cel mai apropiat în creația pusă integral în slujba patriei, a propășirii ei socialiste, totodată a păcii și a solidarității cu toți factorii promotorii ai noului umanism din întreaga lume, dar și pe sprijinitorul lor cel mai generos în afirmarea propriei lor personalități artistice, ca și în perfecționarea muncii colective a uniunii lor de breaslă. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la conferințele Uniunii Scriitorilor, întîlnirile sale frecvente cu oamenii de artă, participarea acestora la reuniuni importante pe linie de partid și de stat, dialogul totdeauna cald, deschis, tovarășesc cu creatorii de frumos prețuiți ca militanți ai conștiinței înaintate în rîndurile maselor largi ale poporului — iată tot atîtea coordonate ale acestui devotament, atît de iradiant în plenitudinea lui de simțire și de adevăr.

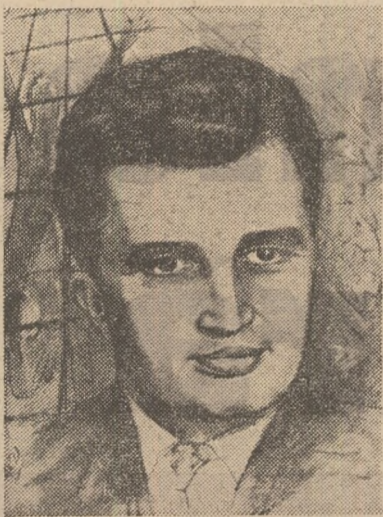
Astfel, la acești înalți parametri, a și fost definit rolul personalității în istorie de către doctrina marxistă. Astfel avea să se și proiecteze în conștiințe ceea ce, prin Congresele IX, X și XI ale Partidului Comunist Român, avea a se constitui în dialectica genului politic al poporului nostru, prin detașamentul său autentic revoluționar, ca sinteza ce se identifică — atît de plenar! — în nobila ființă și strălucita activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Exemplele atribute ale rolului acestei personalități — presa cotidiană, presa culturală și cea literară, fie ea tipărită sau radiotelevizată, le-a evocat și le evocă în cea mai firească dintre exigențele ei. Tocmai fiindcă — expresie, pe cît de largă, pe atît de fidelă a opiniei publice —, aceste atribute integrează în conștiințe o complexă, excepțională realitate umană.

De aici și dimensiunea majoră a evenimentului pe care, sub semnul multiplu aniversar al zilei de 26 ianuarie, îl cinstim în aura bucuriei unanime.

George Ivascu

ÎNALTĂ STIMĂ, PROFUNDĂ PREȚUIRE

Tablou realizat de Al. Torella — Italia

Tapiserie oferită de județul Teleorman

Tablou oferit cu prilejul participării la aniversarea a 2500 de ani de la fondarea statului persan

Cît de amplu, complex, multiplu semnificativ și elocvent este evenimentul deschiderii expoziției de la „Muzeul de Istorie a Republicii Socialiste România”, sub genericul încărcat de profunde implicații: **Dovezi ale dragostei, înaltele stime și profunde prețuiri de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, ale amplerelor relațiilor de prietenie și colaborare dintre poporul român și popoarele altor țări.**

Cuprinzătoare din unghiul bogăției de exponate al căror interes particular poate genera numeroase și nuanțate comentarii, expoziția impune, mai presus de orice, o unică și unificatoare idee, generată de realitatea istorică a ultimului deceniu: imensa autoritate umană, politică, morală a președintelui Nicolae Ceaușescu. Și, prin aceasta, într-un inextricabil și definitiv proces dialectic de reciprocitate, se afirmă, la o treaptă unică în lungul proces al devenirii noastre, prestigiul și stima de care se bucură în lume România socialistă, întreaga țară cu idealurile, realizările și viitorul ei. Iată de ce, dincolo de statutul ei aparte, fără precedent, această expoziție reprezintă pentru fiecare din noi un prilej de justificată mîndrie, o plasare în orbita atenției opiniei publice mondiale, dar și o responsabilitate decis asumată în perspectiva istoriei. Încă o dată istoria trăită, vie și dinamică generează, sub ochii noștri, legenda. Legenda deceniului cuprins între lucidele și responsabilele jaloane trasate de cele trei momente-cheie

marcate prin Congresele IX, X și XI ale P.C.R., legendă contemporană ai cărei eroi sint oamenii de pe acest pămînt, legați prin idealul comunist promovat cu limpede, exemplară și neabătută voință de secretarul general al Partidului. Exponatele, nenumărate și în cele mai variate modalități, au darul de a vorbi o limbă a lor, pentru că pleacă din inimă, din cea mai pură și nobilă conștiință umană. Darurile făcute de județele țării, deși menținute în sfera obiectului cu destinație intimă, deci la granița cu valoarea artistică, reflectă simultan și stadiul civilizației materiale, marcînd etape ale dezvoltării industriei noastre prin numeroase machete, replici fidele ale realizărilor oamenilor din această țară. Există, de asemenea, dovezi ale dragostei creatorilor de frumos, de la profesioniști la amatori, de la maeștri la mesterul popular, împlinind rotunjimea gestului elocvent cu care țara își salută președintele.

Impresionează, în egală măsură, darurile ce materializează în forme variate dragostea, prețuirea, respectul și prietenia cu care popoarele lumii privesc spre România, spre acțiunea consecventă și limpede a președintelui ei pentru instaurarea păcii și edificarea unei lumi mai bune și mai drepte. Se întîlnesc aici toate continentele, toate popoarele, cu specificul lor unic și inimitabil, se întîlnesc mai ales spiritele acestui atît de frămîntat secol XX, ale căror idealuri umaniste sint deplin întruhipate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pretutîndeni, în conste-

lația lumii contemporane, prezența președintelui României reprezintă o certitudine și un exemplu, activitatea sa internațională se poate citi cu ușurință alături de darurile primite din țări cu sisteme sociale, politice, economice diferite, dar nutrirîd același sentiment firesc față de perspectiva păcii și a colaborării relevată cu orice prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Uniunea Sovietică, Polonia, R.D. Germană, China, R.P.D. Coreeană, R.S. Vietnam, Bulgaria, Cuba, Statele Unite, Anglia, Franța, Canada, Brazilia, Italia, Grecia, Belgia, Olanda, Spania, Portugalia, Iranul, Irakul, Egiptul, Marocul, Tunisia, toate țările Africii libere își au soliile lor de prietenie și stimă în această expoziție, și alături de ele toate celelalte țări ale lumii. Iar dincolo de valoarea intrinsecă a obiectelor, adeseori inestimabilă, sub raport estetic și material, se cristalizează clar o altă valoare, înfinit mai mare, de neprețuit, pentru că reprezintă însuși sufletul istoriei, sensul ei ascendent și luminos: conștiința umanității dispusă astăzi mai mult ca oricînd să-și concretizeze un viitor de liniște, prosperitate și înțelegere.

Iar promotorul acestor idei, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, polarizează în jurul său aceste firești idealuri și, odată cu ele, stima, dragostea, prietenia și încrederea tuturor celor ce-l cunosc datorită ideilor și faptelor sale.

Virgil Mocanu

Viața literară

Ședința solemnă

a Consiliului Uniunii Scriitorilor

● În după-amiaza zilei de 24 ianuarie 1978, la Casa Scriitorilor din Capitală, împodobită sîr-bătorește cu portretul conducătorului iubit al Partidului și al Țării, a avut loc Ședința solemnă a Consiliului lărgit al Uniunii Scriitorilor. În cadrul ședinței, președintele Uniunii Scriitorilor, George Macovescu, a dat citire Mesa-

jului pe care scriitorii din țara noastră îl adresează tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei sale de naștere și a 45 de ani de activitate în cadrul mișcării revoluționare.

„Cîntare Patriei Socialiste”

● Uniunea Scriitorilor și Universitatea Cultural-Științifică București au organizat luni, 23 ianuarie 1978, la Opera Română, Festivalul literar-muzical, „Cîntare Patriei Socialiste”, manifestare de omagiu la aniversarea a 60 de ani de viață și a 45 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Au recitat din poemele lor: Ion Bănuță, Valeriu Bucuroiu, Franz Johannes Bulhardt, Virgil Carlanopol, Radu Cărneci, George Chirilă, Ion Crăngu-leanu, Ștefan Aug. Doi-naș, Eugen Frunză, Traian Iancu, Mircea Micu, Al. Raicu, Dragoș Vicol și Violeta Zamfirescu.

La spectacolul omagial au colaborat următorii artiști ai Operei Române: Victoria Bezetti, Ligia Grosu, Elena Simionescu, Camelia Pop, Florin Farkaș, Nicolae Herlea, artist al poporului, Pompei Hărășteanu, George Crășna-

ru, Iulia Buciuceanu și balerinii Leni Dacian și Ștefan Bănică. La pian: Ștefania Fodoreanu. Și-a dat concursul Corul de copii al Școlii generale nr. 98 din Capitală.

● Sîmbătă 21 ianuarie, pe scena Casei de cultură din Slatina a avut loc un spectacol omagial închinat tovarășului Nicolae Ceaușescu. În program a fost inclusă participarea poetilor Al. Andreișoiu, Constanța Buzzea, Lucian Dumitrescu, Ion Gheorghe, Ion Horea, Ioanid Romanescu, Paul Tutungiu, Vasile Smărăndescu, precum și poeți membri ai cenaclurilor literare din localitate.

● La Liceul „Gheorghe Lazăr” din Capitală a avut loc o zeătoare literară dedicată zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Au recitat din poeziile lor Dan Deșliu, Petre Ghelmez și Traian Iancu.

Asociațiile scriitorilor

Cluj-Napoca

● Asociația scriitorilor clujeni a inițiat, în cinstea aniversării zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, o serie de manifestări omagiale la: o unitate militară din Cluj-Napoca, la Școala de partid, la casele de cultură din Odoresheul Secuiesc, Zalău și Tîrnăveni, la Clubul C.F.R. din Teiuș. Au participat: Pavel Bellu, Horia Bădescu, Grigore Beuran, Petre Bucsa, Augustin Buzura, Constantin Cuhlesan, Doina Cetea, Domitrian Cesereanu, Victor Felea, Vasile Gruncea, Vasile Igna, Negoită Irimie, Laszloffy Aladar, Teohar Mibadaș, Adrian Popescu, D.R. Popescu, Nicolae Prelipceanu, Aurel Rău, Dan Rebreanu, Petre Romoșan, Gheorghe Suciu, Kanyadi Sandor, Miron Scorobete, Adrian Velichi și Cornel Udrea.

Iași

● Asociația scriitorilor din Iași a inițiat la Liceul Economic, la Casa „Pogor” și la Casa de cultură din orașul Vaslui, manifestări omagiale dedicate zilei de naștere a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Au citit poeme patriotice și au purtat un fructuos dialog cu cititorii, în jurul problemelor actuale ale literaturii patriotice: Andi Andrieș, Grigore Iliesi, George Lesnea, Emilian Marcu, Aura Mușat, Ioanid Romanescu, Gabriela Scurtu, Corne-

Iu Starzu, Nicolae Turtureanu, Haralambie Tugui.

Timișoara

● Asociația scriitorilor din Timișoara a organizat la Căminul cultural din comuna Peciu Nou, la întreprinderea mecanică din Timișoara, la Liceul pedagogic „Eftimie Murgu” și la Biblioteca „Eminescu” din localitate, manifestări omagiale dedicate zilei de naștere a președintelui țării. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Anghel Dumbrăveanu, secretarul Asociației scriitorilor din Timișoara. Au participat: Anavi Adam, Sofia Arcan, Ion Marin Almăjan, Lucian Bureriu, Dorian Grodan, Ivo Munccean, Horst Samson, Ștefan Ludwig Schwartz, Mircea Șerbanescu, Victoria Corina Șein, Damian Ureche, Vasile Versavia.

Brașov

● În sala de festivități a Complexului C.F.R. din municipiul Brașov, Asociația scriitorilor a organizat un festival de poezie dedicat zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Au citit poeme omagiale: Verona Brates, Ion Burec, Emil Poenaru, Ernil Rădulescu, Radu Selejan, Ștefan Stătescu și Nicolae Stoe. O manifestare literară asemănătoare a avut loc la Casa de cultură a studenților din Brașov, la care au participat: Vasile Copilu-Cheatră, Emil Poenaru, Nicolae Stoe și Ion Topolog.

La Conferința națională a scriitorilor — mai 1977

Mesajul Uniunii Scriitorilor

Mult Stimat și Iubite Tovarășe Nicolae Ceaușescu,

ESTE un fapt de strămoșească și dreaptă cinstire ca poporul nostru să așeze în istoria lui acele date care, străbătând timpul, se dovedesc a fi noi izvoare de lumină și încredere în destinul său.

O asemenea dată ce s-a înscris adinc în conștiința contemporaneității noastre este aceea din 26 ianuarie 1918, ziua Dumneavoastră de naștere, a celui care, încă din adolescență, s-a integrat în rindurile detașamentului de avangardă al celor mai demni și îndrăzneți fii ai națiunii. S-a alăturat, la 15 ani, mișcării revoluționare a proletariatului. În iunie 1933, ca strălucit reprezentant al tineretului revoluționar, odată cu intrarea în rindurile Uniunii Tineretului Comunist din București, ați fost ales, alături de prestigioși cărturari, membru al Comitetului național antifascist. Apoi, în 1936, ca secretar al Comitetului regional Prahova al U.T.C.-ului, prin bărbăția cu care ați înfruntat arestarea și procesul de la Brașov, v-ați situat în primele rinduri ale întregii mișcări antifasciste și progresiste din România.

Pentru conștiințele înaintate de atunci — conștiințe printre care se numărau și atîția tineri slujitori ai condeiului — detențiunea tînărului luptător comunist Nicolae Ceaușescu la Doftana a însemnat unul din acele puncte de convergență cu mișcarea revoluționară a celor mai curajoși fii ai poporului nostru, implantînd și consolidînd și în rindurile intelectualității imperiative rezistenței active împotriva fascismului, tot mai amenințător pentru suveranitatea și independența patriei.

Alegerea Dumneavoastră, în 1939, în Secretariatul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, curajul cu care ați străbătut țara pentru a reorganiza și aduce tăria necesară atîtor comitete regionale ale tineretului comunist, modul cum ați contribuit la organizarea manifestației de 1 Mai sub lozinca „Vrem o Românie liberă și independentă!”, ca și atîtea alte fapte de hotărîtă luptă revoluționară și patriotică, s-au înscris în anele istoriei aceluși an furtunos, în toamna căruia avea să izbucnească cel de al doilea război mondial.

Sînt anii cînd, lărași arestat, judecat și condamnat, ați înfruntat cu aceeași dirență revoluționară închisorile și lagărul.

Sînt, totodată, anii hotărîtori cînd, conjugîndu-vă eforturile cu cadre de conducere ale Partidului, din afară și din închisori, ați participat cu acea cutezanță în gîndire și de acțiune care vă sînt proprii la pregătirea și realizarea actului eliberator de la 23 August 1944.

CA secretar general al Uniunii Tineretului Comunist, ați imprimat, ca nimeni altul, dinamismul revoluționar care a însuflețit eroismul bravilor ostași luptători pentru dezrobirea pămîntului Transilvaniei și, dincolo de hotarele patriei, pentru victoria finală asupra fascismului. Încă în primul număr legal al „Scînteii”, din 21 septembrie 1944, vă afirmați preocuparea pentru educarea temeinică a fiilor poporului nostru scriind că „tineretul trebuie să se organizeze în grupe patriotice peste tot, în fabrici, sate, cartiere, în cămine, școli

și universități”, argumentînd că, prin munca de educare în spirit democratic antifascist, tineretul va putea deveni „un factor activ în producție, în știință și cultură”, că „educat în spiritul luptei antifasciste consecvente, tineretul va contribui la lărgirea și apărarea libertăților democratice” și „numai așa poporul român va putea privi cu încredere în viitor, fiind sigur că fiii săi vor ști să apere cu viața lor libertățile și drepturile cîștigate”.

Într-un asemenea spirit s-au călit, în acei ani grei ai începutului, primele detașamente ale acelor care, cu mintea și brațele lor, aveau să înfrunte viitorul imediat, scriind an de an, generație după generație, noua istorie a țării, făurind noul destin al poporului.

În această nouă istorie, mintea și inima Dumneavoastră s-au contopit tot mai intens cu mintea și inima celor mai avînțați constructori ai revoluției noastre socialiste. Și — o spunem aceasta cu vibrația unei autentice mîndrii — printre acești constructori apropiați de Dumneavoastră, s-au aflat nu puțini dintre slujitorii credincioși ai artei și cuvîntului, prin cărțile, prin articolele, prin activitatea lor în rindurile maselor. Erați cel mai tînăr secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, cel mai tînăr membru al Biroului Politic și, pentru sensibilitatea artei scriitoricești, faptul acesta era, încă de atunci, încărcat de nobile semnificații.

ACELE semnificații aveau să devină fapte de istorie cînd, prin sinteza de voință a tot ce are mai înaintat acest popor, ați fost investit cu înalta funcție de Secretar General al Partidului. Congresul al IX-lea, apoi Congresul al X-lea și, cu atît mai pregnant, Congresul al XI-lea au înscris, rînd pe rînd și de pe o treaptă tot mai înaltă, o nouă eră în istoria socialistă a poporului român, deschizînd tot mai larg orizontul spre viitorul de aur al omenirii: comunismul. Construirea societății socialiste multilateral dezvoltate s-a demonstrat în acești ani ca o vie, tot mai trainică, tot mai dinamică realitate, a cărei perspectivă de împlinire ați definit-o prin profunda analiză a ceea ce s-a înfăptuit și prin orientările, de clară certitudine, a ceea ce va fi România în viitoarele decenii.

Neuitată va rămîne pentru noi clipa solemnă cînd, dînd glas voinței celor douăzeci și unu de milioane de români, Marea Adunare Națională v-a investit cu titlul de Președinte al Republicii Socialiste România și vi s-a înmînat sceptrul de comandant suprem al forțelor armate ale Republicii.

Numele de Românie sună astăzi atît de mîndru în lume. Aceasta se datorează, îndeosebi, mesajului de pace, prietenie și colaborare între popoare pe care Dumneavoastră l-ați transmis, de atîtea ori, în numele poporului român, în nenumăratele călătorii efectuate pe toate meridianele pămîntului, după cum, de asemeni, tot Dumneavoastră vi se datorează principiile pe care, cu atîta autoritate, le-ați promovat în relațiile internaționale cu privire la apărarea independenței și a suveranității fiecărui stat, la neamestecul în afacerile sale interne, la condamnarea

folosirii forței sau a amenințării cu forța, pentru securitatea și cooperarea europeană, pentru dezarmarea generală, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru asigurarea dezvoltării continue a culturii, a artelor, a literaturii.

IN acest vast ansamblu de factori, grație Dumneavoastră, stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, capacitatea creatoare a poporului nostru a dat noi aripi spiritualității sale, a deschis noi orizonturi științei și artei din România. Niciodată mai mult ca astăzi literatura n-a înregistrat mai multe opere valoroase, cu o tematică tot mai generoasă și o gamă de mijloace de expresie tot mai variată. Festivalul „Cîntarea României”, pe care tot Dumneavoastră l-ați inițiat și l-ați instituit ca pe un continuu generator de talent și vocație artistică, se demonstrează a fi un integrator de forțe creatoare. Și astfel, scriitorii noștri ii apare tot mai clar imensul potențial de energie creatoare al poporului în infinita lui gamă de însușiri, potențial din care izvorăște inspirația operelor noastre.

De cite ori v-ați aflat în mijlocul scriitorilor, la conferințele lor naționale și în dialog direct de lucru, Dumneavoastră ne-ați adus noi temeuri în a înțelege tot mai profund că literatura are a-și descoperi mereu sursa în problematica omului contemporan, că rațiunea și viziunea ei artistică trebuie să urmeze înseși rațiunea și viziunea pe care le determină Partidul Comunist Român în consecvența lui luptă pentru o mai dreaptă așezare socială, pentru o mai mare capacitate de perfecționare a omului și pentru o afirmare mai puternică în lume a culturii noastre socialiste.

În această lumină, pătrunși de cea mai adîncă stimă și dragoste, privim cu nestăvilită admirație și mîndrie personalitatea Dumneavoastră, semnificînd, în fruntea Partidului nostru comunist, geniul întregului popor.

Aniversarea zilei Dumneavoastră de naștere constituie pentru toți scriitorii din România Socialistă — români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități — un nou și fericit prilej de afirmare a atașamentului lor ferm față de politica internă și externă a Partidului Comunist Român, de angajare a tuturor forțelor noastre creatoare în marea cauză a realizării unei literaturi inspirate de multuitoarea noastră realitate, din realitatea României socialiste.

Fie ca respectul și dragostea noastră fierbîntă să vă însoțească pretutindeni!

Acum, cînd viața Dumneavoastră de muncă dăruită poporului, patriei și partidului a ajuns la șase decenii, noi, scriitorii din România, vă facem strămoșească urare:

LA MULȚI ANI!
Uniunea Scriitorilor
din
Republica Socialistă România

Tablou de Constantin Piliuț

Primul Muncitor al Țării

DATA de 26 ianuarie e o zi deosebită pentru membrii Partidului nostru, căci e data nașterii secretarului său general, de a cărei activitate sînt legate cele mai însemnate succese pe care poporul nostru le-a realizat pînă acum sub conducerea sa și a Comitetului Central, în lupta sa revoluționară.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, neobosit în îndrumările pe care le dă poporului nostru în toate direcțiile muncii sale, ca și în hotărîrile pe care se sprijină această muncă, îi revine, cu drept cuvînt, marea însușire de a fi primul muncitor al țării noastre.

Fiind un exemplu și un îndemn permanent al maselor muncitoare, el a reușit să înfăptuiască în cîțiva ani ceea ce, în multe zeci de decenii, nici o minte omenească nu și-ar fi putut închipui, în organizarea industriei care ne-a pre-

făcut din țară agricolă în țară agricolă și industrială, apropiindu-ne de o tehnică a țărilor ce se află pe primul grad de dezvoltare industrială, în domeniul muncii agricole, ca și în răspîndirea culturii pătrunsă în masele poporului, cum n-a fost niciodată pînă acum, iar la progresul general al științelor colaborează și mințile superioare din masa poporului nostru.

Apoi, domeniul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a reușit, prin energia lui excepțională, să înalte o țară mică cum este a noastră, la un nivel superior, care ne atrage respectul și chiar admirația multor state, ca și a tuturor popoarelor din lume, este lupta însuflețită și constantă pentru pace, în acest moment cînd omenirea este profund îngrijorată de cursa înarmărilor cu arme atomice și uriașe cheltuieli, impuse popoarelor.

Neabătută credință

CEI născuți către sfîrșitul primului război mondial păstrează în conștiința lor întreaga istorie frămîntată a celor douăzeci de ani care au pregătît cu o grabă dementială un al doilea măcel general. Ei știu cît de înșelătoare a fost pacea, ce greu s-au vindecat rănile și ce poveri cumplite au căzut pe spinarea muncitorilor, țăranilor, micilor funcționari și altor categorii dezmoștenite. Își mai aduc aminte că afișul îl țineau marile afaceri, scandalurile financiare, jafurile impenitente din visteria anemică a statului. Dar aflăm și de grevele de la Lupeni sau de la atelierele ceferiste din București, urmăream procesul de la Craiova, auzeam sau eram martorii marșului spre Capitală al învățătorilor neplătiți cu lunile, mulți dintre ei prăbușindu-se de foame pe străzile orașului.

În umbra acestor fenomene halucinante se profila monstrul fascist care în scurtă vreme hotărîa soarta omenirii. S-a hotărît și soarta noastră. În 1940 țara a fost sfîșiată, sîntem părăsiți, ba chiar împinși în infern de cei care se legaseră să ne ajute, să ne apere. Este momentul în care numai în conștiința noastră mai puteam găsi speranță și putere. Am văzut atunci mulți oameni cu moralul zdruncinat, am văzut și trădători, dar am văzut mulțimea, poporul cel îndelung răbdător și deținătorul înțelepciunii milenare. El a iz-

butit să treacă pragul durerii, să găsească o fărîmă de lumină în marele întineric căzut asupra lumii. Este sigur că în acele momente dramatice, tînărul Nicolae Ceaușescu, deși între baionete, izolat de tovarășii de luptă, amenințat cu distrugerea fizică, nu și pierduse steaua călăuzitoare aflată de mult, pe cerul copilăriei, dar niciodată părăsită de-a lungul drumului încărcat de primejdii. O asemenea gîndire este chiar fărîma de lumină pe care poporul însuși o deslușește de obicei în ceasuri de cumpănă. Și este oare cu puțință o mai înaltă virtute decît credința noastră în adevăr, în dreptate, în dreptul tuturor popoarelor de a trăi cu fruntea luminată de steaua lor?

Acum ne putem chema martori și făptași ai revoluției, știm ce e bine și ce e rău, în lupta aspră cu timpul o altă lume își arată multiplele fețe și am învățat să le cunoaștem, să le prețuim după măsură.

A fost un dat al istoriei ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să preia înaltă răspundere de secretar general al Partidului și apoi de președinte al României într-o perioadă care cerea un bilanț, o socoteală cinstită a celor bune, a celor rele. Cele rele au fost corectate, s-a creat un climat cu care legile scrise și legile omeniei să fie ele singure hotărîtoare în relațiile sociale.

Declarație patetică

Eu am văzut cînd ați strîns țara la piept cu stema înflorind deasupra inimii ca un crin involt. Peste vîrsta mea s-au scuturat atunci pădurile tinere din toată istoria țării, din Rodna pînă-n Deltă, din Ceahlău pînă-n Olt, iar lacrima de bucurie a rodit porumbei din anii de-amar pînă-n ziua neatîrnării, din August de foc pînă-n timpul ce vine, nemăsurat!

Eu am fost în cuvintele ce le-ați rostit la Jurămint. Și mi-am ascultat destinul în ele. Le-am luat apoi și mi le-am răsădit în livezile de dincolo de clipă să se pîrguie cu fiecare toamnă sub roditoare ploii. Știam ce fructe se vor naște din ele, ce aripă va căpăta fiecare ideal și fiecare vis și faptă, fiindcă mă hrănesc cu piinea înțelepciunii și cutezanței pe care ni le dați și pildă, și lumină, și treaptă!

Tovarășe Președinte al țării cu nume de frunză și dragoste, ați vindecat Istoria României de bătrînețe și de uitare. Douăzeci de milioane de oameni în vîrstă ca primăvara s-au incolonat în bucuria de a ne fi cel dintîi Președinte de țară și de suflet, de dragoste și de soare, de a ne fi flacără de glorie comunistă pe acest căpătîi de veac ce duce spre Timpul de aur al lumii!

Dragoș Vicol

Recunoștință deplină

NU ESTE pentru nimeni un secret faptul că cele peste douăzeci și unu milioane de cetățeni ai României sînt astăzi o familie puternică, strîns unită în jurul partidului nostru, în frunte cu secretarul său general și președinte al țării, familie care trăiește și muncește în cea mai deplină egalitate în drepturi, în cea mai perfectă armonie. În acest context consider că anii de cînd încercatul nostru conducător se află în fruntea partidului și statului, luați la un loc, sînt un adevărat moment culminant în evoluția patriei comune.

De aceea întregul nostru popor cinstește împlinirea a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate în rîndurile mișcării comuniste a secretarului general al Partidului ca pe o sărbătoare a propriilor sale împliniri. Sîntem convinși de devotamentul și fermitatea principială a omului care stă în fruntea destinului nostru colectiv deoarece îi cunoaștem țelurile, îi cunoaștem planurile și acțiunile, știm că ele sînt expresia gîndirii colective a conducerii partidului nostru, expresia democrației noastre socialiste, expresia voinței poporului nostru de a trăi liber, în pace cu toate popoarele lumii, într-o atmosferă de emulație și creație. Consider potrivit să amintesc aici ultima declarație a tovarășului Nicolae Ceaușescu, făcută la 7 ianuarie a.c. în fața unor reprezentanți ai presei, unde președintele țării a subliniat printre altele și necesitatea „...de a se acționa în așa fel încît problemele de ordin umanitar să contribuie la apropierea dintre popoare...”. Arătînd în continuare că populația conlocuitoare de origine germană — formată azi din cetățeni români — va trebui să constituie în acest sens o punte de legătură și de dezvoltare a relațiilor dintre România și R.F.G., tovarășul Nicolae Ceaușescu a dovedit din nou cît de mult este preocupat de soluționarea tuturor problemelor, chiar dacă unele dintre ele sînt specifice numai unui grup numeric mic de locuitori ai țării.

În urma celor arătate, țin să-mi exprim recunoștința pentru grija manifestată de secretarul general al Partidului nostru, în nenumărate rînduri, condițiilor morale și materiale în care oamenii muncii de alte naționalități participă la efortul construirii statului nostru socialist multilateral dezvoltat.

Să ne trăiască mulți ani fericiți, spre gloria patriei și propășirea tuturor locuitorilor de pe pămîntul românesc!

Nicolae Jianu

Arnold Hauser

La Congresul educației politice și al culturii socialiste

Măsură și armonizare

O CULTURĂ se dezvoltă și trăiește în chip cu atât mai armonios cu cât izbuteste să îmbine tradiția cu înnoirea. Tradiția, sprijinindu-se pe temeiuri cunoscute și încercate, cumpănește și moderează. Inovația se avintă cu îndrăzneală în necunoscut, înfruntând riscurile și primejdiile. Concilierea acestor două mișcări asigură trăinicie și succes. Totul, aici, este să atribui fiecărei mișcări cîte ceva din însușirile celeilalte : să înnoiești deci cu măsură și să ferești tradiția de pericolul învechirii.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aplică cu consecvență acest principiu de îmbinare a tradiției cu inovația. Fie că e vorba de dezvoltarea materială, fie că e vorba de dezvoltarea spirituală a țării, el arată în chip statornic și hotărîtor solitudine față de toate ramurile de activitate, oricît ar fi de deosebite între ele ca mijloace și ca scop : de la cultivarea pămîntului la cultivarea minții, de la oțelul Hunedoarei la diamantul șlefuit al poeziei.

Oprindu-mă cu deosebire la un domeniu care îmi este mai familiar, acela al literaturii : am ascultat cu o mare satisfacție cuvintele pe care le-a spus președintele României la Conferința națională a scriitorilor din mai 1977 : „O datorie de onoare este punerea în valoare a marilor creații literar-artistice ale înaintașilor.” Iată așezată la loc de cinste tradiția noastră literară, pe care (se subînțelege din fraza rostită și din cele ce-au urmat) noi cei de azi trebuie s-o ducem mai departe, s-o dezvoltăm și să adăugăm la edificiul ei solid construcții proaspete, continuînd astfel și întărind cu măsură și grijă armonizării tot ce clădim în spiritul sănătos al culturii noastre socialiste de astăzi.

Măsură și armonizare. Iată două concepte, două moduri de-a lucra pe care președintele Nicolae Ceaușescu are mereu grijă să le cultive și să le aplice în conducerea Statului. Sînt două însușiri foarte românești și care de sute și sute de ani au călăuzit poporul român în existența lui. Ele ne-au ferit și ne feresc

mereu de prejudecăți și de iluzii, îndemnîndu-ne să mergem pe o cale fermă, departe de orice excese.

În dezvoltarea culturală a unei țări, o înțeleaptă protecție din partea conducerii statului este binevenită și folositoare. Prin activitatea pe care și în această direcție, ca în atîtea altele, o desfășoară președintele României, dezvoltarea noastră culturală pe principii sănătoase de îmbinare a unei tradiții bune cu o înnoire bună capătă un sprijin și o permanentă încurajare. Odată cu îmbunătățirea continuă a stării materiale pe baza perfecționării tehnice, Președintele insistă, cu orice ocazie, asupra unei perfecționări și a unei îmbunătățiri în ce privește activitatea oamenilor de știință, a scriitorilor și a artiștilor, punînd chiar un accent deosebit pe această activitate, ca atunci cînd, la Congresul educației politice și al culturii socialiste, a spus : „Oamenii muncii sînt animați de idealurile cele mai înalte și de convingerile cele mai profunde, sînt însuflețiți de spirit de dreptate și adevăr. Lor le consacram tot ce se făurește mai bun în societatea noastră. Este deci normal ca lor să le aparțină și tot ceea ce se creează mai de preț în literatură, în muzică, în cinematografie, teatru și în artele plastice, în întreaga creație spirituală din patria noastră.”

Iată vorbe care, sortite să răsune în întreaga țară, certifică o veche și fecundă idee ce călăuzește creația literară din vechi și pînă astăzi : scriitorul nu scrie pentru el, nu scrie pentru un grup de oameni, scrie pentru toți, pentru marele public cititor care îl sprijină după merit și pe care el, scriitorul, nu trebuie să-l înșele, oferindu-i drept aur tinichea poleită. Astăzi, la noi, cititorii sînt mulți, sînt din ce în ce mai mulți și mai bine pregătiți pentru lectură ; ei sînt de fapt țara întreagă, cu care scriitorul intră în legătură cu o încredere sporită de faptul că însuși șeful statului este alături de el și-l îndeamnă către această legătură.

Alexandru Philippide

La anii șasezeci

Fii călăuza...

Destinul tău ingemănat cu țara
Alegere-i din toate mai presus,
Ți-ai răsădit în suflet primăvara
Ce n-are pentru viitor apus.

Fii călăuza pururi înțeleaptă
Spre comunistele nălțimi mereu,
Indemn pentru popor treaptă de treaptă,
Tu, care muncitor te vrei, nu zeu !

Cirmaci peste talazuri agitate,
Fă ca să-ți simți harnic brațul drept
Făuritor de bine în cetate,
Un îndreptar de-a pururi înțelept,

Acum prin vălmășag de vremi ce treci
Cu anii-ți în spirală șasezeci.

Mihai Beniuc

Răsfrîngere

Ce pur cristal ar fi să infirip,
Ce piatră rară să găsec în munte,
Spre-a oglindi această frunte,
Spre a răsfrînge acest chip

În care se adună, într-un imens rotund,
Spirala nesfîrșită a gândului fecund
Și rațiunea care nu se teme
Căi noi să taie pentru noua vreme.

S-aleg poate cleștarul cel limpede
de-amiază

În care nici o umbră nu cutează
Să își încerce sulița de lemn,
Sau mai degrabă-al inimii solemn
Și purpuriu cristal, oglindă vie
A dragostei păstrată acum și pe vecie, —
Urindu-i sănătate, putere și tărie,
Ani mulți și neumbrită bucurie,
— Urări pe care țara întreagă i le-nchină
La anii de avînt și de lumină.

Virgil Teodorescu

Un simbol

La cirna țării drept, neistovit
Privești spre viitor cutezător,
Ni-e scumpă țara-n cîntec tuturor
Și te urmă, oricînd, bărbat iubit !

Cu dragoste de glie, de popor,
Prin vîrste te-am văzut nebiruit
Cum veacuri de-ntuneric ai zvirlit
Iluminat de steagul tricolor.

Îndeplinind a bunilor chemare,
Poporul te iubește și te știe :
Un simbol de nădejdi și de-omenie !

Și pentru țara asta ca o floare,
Cu-ncredere în comunist destin
Recunoștința-mi sfîntă ți-o închin.

Al. Jebeleanu

Rostirea Patriei

Cînd roștiți numele patriei,
amintiți-vă arborii ei.
Dintotdeauna, arborii
au iubit verticala și cerul
și-au apărut cu trupurile lor
fiecare palmă din pămîntul
acesta.

Amintiți-vă păsările din arbori
și gîndiți-vă
că o pasăre care cîntă
în pădurile patriei
prețuiește mai mult
decît un gram de uraniu.

Cînd roștiți numele patriei,
amintiți-vă riurile ei.
Dintotdeauna, riurile
au fost numai plecare,
dar dragostea lor, pururi
aceeași,

a păstrat mereu amintirea
izvoarelor
și pretutîndeni, pe unde-au
trecut,
au surpat marile tranșee ale
foamei.

Cînd roștiți numele patriei,
amintiți-vă, mai ales,
istoria și oamenii ei,
cei care-au făcut să existe
și arbori, și păsări, și riuri.

Cînd roștiți numele patriei,
gîndiți-vă, mai cu seamă azi,
la omul ales acum de istorie.
Rostiți-i numele, odată cu mine,
cu arborii, cu păsările, cu riurile !

Darie Novăceanu

Portret de Ion Irimescu

Baladă

La doinele Oltului,
Din cremenea strălucită lung
Pe roua Oltului, s-a născut
El,
Dragostea izvorului,
De sub poarta norului ridicat
Și între oameni așezat.
Cu privirea blîndă, bună
Ca pielea de alună,
Cu vîz lunecat departe
Floare, zbor ferit de moarte.
Cînd, abura viselor
Rotită pe miezul lor.
Avea fruntea bucurată
De lumina dimineții
Să rămînă om la fire
Drept, cît soarele și luna
Se vor căuta-n iubire.

Era pe la miez de iarnă
Cînd tăcerile se sfarmă
În țipătul de securi,
În vîntul cu șapte guri.
Creștea rază subțirea
Cînd zăpada dealului
Îl nîgea

Frumos
Puternic
Cu inimă de eroi
Cu voința de eroi.
Tăria oțelului
Și lacrima neamului
Se strîngeau în ramul lui
Strălucinde.
El,
Iubire, omenie
Dulce, aprigă, amară,
Să umble
Ziuă de țară.

Oftarea pămîntului
Picura-n auzul lui.
El,
Copilul gruiului
Creștea om cu-nțelepciune,
Peste vînt suia răbdare
Pînă la amiaza mare...

Cele patru zări de țară
Îl chemau pînă la hotară
Să audă, luare-aminte
Căteii pămîntului

Și să vadă ce fierbinte
Luptă firul griului
Cu tăișul vîntului.

Cele patru zări de țară
Îl purtau pe la vechi scripte
Printre pravile uitate
Din demult pecetluite
Ani
În plînsul oamenilor,
Limpede să vadă-n ele
Libertatea prăfuită
Ferecată de dușmani.

Știutor de luptă aspră,
Neuitare
Piatră
Floare a vieții, să reziste,
Ridicat în aspra lege,
El
Ca pămîntul să reziste
Fiu al luptei comuniste.

Creșterile le veghea,
Din brazdă pînă spre cer
Așeza stîlpii de casă
Punînd timpla temelie,
Ridica-n văzduh oțelul
Topea inima în flăcări
Cînd dur minereu topea
Dîndu-i străluciri de-argint

Și putere de alint
Omenească
pămîntească,
Să înalțe viață floare
Lucru nou, frumos gîndit
În casă la fiecare,
Demnitate, fiecare,
Să se vadă
Cum răsare
Strălucirea frumuseții viitoare,
Cea din mult amar născută.
Trăim clipa dimineții
Ce se vrea tot începută
Și mereu biruitoare,
Suind zare după zare.

Cît pămînt atîta lume
Dor cît zările desface
Arătînd pe carte aur
Truda lui și truda țării
Ninse cu puternicie,
Visul lui și visul țării
Lucrate cu fir de aur
În fapte scrise cu aur
Face soare primăvară
Deschideți-vă în cîntec
Urare de bucurie
Marelui bărbat mindrie
Al poporului de aur
Luminînd un veac de pace.

Violeta Zamfirescu

Un mare animator

AM admirat, ca și atîția care l-au întîlnit ocazional, stăpînirea de sine a marelui bărbat de stat, cordialitatea față de toate vîrstele, omenia manifestată cu orice prilej, dar mai ales în ceasurile de grea încercare, printre sinistritățile de care se îngrijea părintește să nu rămînă pe drumuri, precum și tinerețea pe care, în pragul vîrstei de 60 de ani, a păstrat-o luptătorul revoluționar, după 45 de ani de neobosită activitate. Ca om de litere, am fost atras mai ales de marele său talent de vorbitor. De vorbitor, iar nu de „orator”, dacă prin acest cuvînt se înțelege și balastul de retorică, adică de artificiale podoabe.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, după ce-și ridică privirea de pe textul scris, din care citise pînă atunci, începe a vorbi liber, cu fața la public. Pe măsura debitului său verbal, vorbitorul se încălzește, fraza se amplifică, în vulturi firești,

pe ritmul gîndirii, pe care o însuflețește cu toată căldura convingerii.

L-am ascultat și în cadrul intim al consfătuirilor cu scriitorii și mi-am dat seama că nici o ramură de activitate, materială sau spirituală, nu îi este mai puțin familiară aceluia care a meditat asupra tuturor problemelor, spre a le da dezlegarea cea mai justă. Cunoscător și prețuitor al marilor noștri clasici, din care îi place să citeze liber texte ilustrative, s-a pronunțat statornic pentru valorificarea moștenirii literare, izvor nesecat de frumos și de învățăminte. Prin forța însuflețită a cuvîntului, precum și prin omniprezența pe toate tărîmurile muncii, dînd exemplul unei neistovite activități și mobilizînd întreaga națiune într-un grandios elan creator, secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se înscrie printre marii animatori ai popoarelor din toate vremurile.

Șerban Cioculescu

Inscripție pe o casă de Țară

AȘA, neîndolelnic, trebuia să arate locul de vatră: un fel de albie de pămînt sec și de stejar vîinos, între dealuri abrupte, înclinată puțin dinspre miazănoapte spre miazăzi, pe suflul austrului și-al băltărețului și al crivățului mai cu seamă, acum, la crucea iernii — căci iarnă trebuia să fie, anotimpul speranței mocnite, ca sămînța în brazdă de piatră — „iarna, pe geru’ de foc, cînd îngheață știuca-n Olt și gresia n-are loc“...

Vatră bătrînă unde, preț de sute de ani, se grămădea jăratec sub spuză de poveri și podvezi și biruri și havaiele; cînd și cînd, izbucneau în preajmă limbi de vipie, mai vii, mai pâlite și se făceau voievozi, oșteni, haiduci, doinitori, cărturari — dînd veste căundeva, în

adîncuri, focul nu doarme. Nimeni însă nu putea bănuî, șaizeci de ani în urmă, sub cer amuțit, de ianuarie, că tocmai acolo, în vatra săracă a Scorniceștilor, s-a ivit scînteia menită să crească flacăra-călăuză pentru țara pe care-o vestiră, cu paloșul și cu peana, cei trei magi ai destinului românesc — Mihai, Bălcescu, Eminescu...

Așa și nu altfel trebuia să arate leagănul — simplu, zguduitor simbol al unui miracol istoric —, vatra acestui vis milenar ce se întrupează sub ochii contemporanilor, prin brațele și inimile noastre: România socialistă, în frunte cu Nicolae Ceaușescu.

Dan Deșliu

Inscripție

La temelia epocalelor construcții de pe malul mării, inițiate de Președintele Ceaușescu, ctitor de noi și grandioase porturi...

Pe aici, de la începutul lumii, marea și-a urlat nebunia,
Rostogolind spre țărm valuri uriașe și amare,
Cuprinsă de zbuciumul tragic căruia au venit-o zeii,
Sîn de Clitemnestră lovit de blesteme.

De la începutul lumii, lupi vineți de apă
Au urlat pe aici, pradă turbării,
Și elefanți au tropăit, fâțați de marile uragane,
Izbind cu trompa lor cerul, încercînd să-l dărîme,
Mătăhăloși și bezmetici, orbiți de furii enorme.

Iar după echinoxul de toamnă, mai marele întunericului
subteran

Instala aici o secțiune a Infernului,
Înspăimîntînd cu sinistra ei lamentație oameni și pești,
stînci și țărmuri.

Și iată, am spus, deajuns cu toate acestea,
De la începutul lumii au fost — dar acum n-au să mai
fie,

Putere am să stăpînesc jungla de fiare lichide,
Înceteze urlatul lor și haotica tătăzuire.
Va domni aici legea frunții și a brațului meu,
De destinul crud mintui sînul Clitemnestrei
Făcîndu-l dorit de toți cei de pe mare,
Mii de corăbii să-și odihnească tîmpla pe netulburata-i
rotunjime,

Uitînd sub veghea înaltului far negrele nopți cînd
tresăreau în somn, visînd naufragii.

Geo Bogza

Monumentul Unirii — Focșani, — operă a sculptorului Ion Jalea

O fereastră deschisă spre viață

NIMIC mai viu, mai fragil și, în același timp, mai puternic decât Poezia! Există, desigur, în această afirmație, o doză mare de subiectivism. Dar și mai mare este încărcătura de adevăr. Ne-am obișnuit să spunem despre om că este puternic, că poate învinge orice greutate, că își poate depăși propria condiție. Dar omul este, totodată, și o ființă fragilă, sensibilă, gingașă, poate cea mai gingașă ființă de pe fața pământului. Poezia ține de sufletul omului, de lumina gândurilor sale și este, în mod firesc, ceea ce este omul: gingașie, temeritate, putere de a visa și putere de a înfăptui. Are infinite înfățișări, după chipul și asemănarea omului, cunoaște înălțimile și abisurile împreună cu omul. Nimic mai gingaș pe lume, decât Poezia! Mai nuanțat. Mai de înțeles și mai de neînțeles. Mai de cuprins în marginile gândurilor și ale sentimentelor noastre și mai de necuprins!

Pentru că Poezia este infinită ca viața însăși. Mărește ca ea. Fascinantă ca focul viu al vieții. Producătoare de nebănuite energii, pe care le declanșează prin misterioase și adânci resorturi în sufletul omului.

Cum să nu rămâi impresionat atunci când, față de un lucru atât de delicat, atât de nuanțat, atât de specific, omul care în țara aceasta are cele mai mari griji, răspunderile supreme ce privesc viața unui popor întreg, destinele acestuia în lume, președintele României, Nicolae Ceaușescu, se apropie atât de firesc, și atât de necesar, așa cum se apropie oamenii acestor pământuri de lucrurile esențiale ale vieții, și-i acordă sprijinul gândului său de certitudine, ocrotire, indemn, speranță.

Când își găsește timp un om atât de solicitat, chemat zilnic de atâtea alte treburi să dea un răspuns, atent nu numai la pulsul vieții poporului său, dar și la bătăile de inimă ale planetei, care, iată, pe măsură ce trece timpul, devine din ce în ce mai mică, din ce în ce mai de noastră a tuturor, când el își găsește timp un asemenea om să stea de vorbă cu Poezia? Și ce i-a cerut Poeziei, în acești ani în care răspunderile sale supreme au condus la fericite reverberații în toate domeniile de activi-

tate ale vieții noastre sociale, politice economice?

I-a cerut un lucru simplu, firesc și esențial ca însăși existența noastră: să se întoarcă de fiecare dată la izvorul pururea viu al vieții. La izvorul acesta cu apă vie, din care să soarbă cu neșă, pentru a-și spori puterile, pentru a-și câpăta demnitatea, pentru a nu pieri.

Un lucru mai simplu și mai firesc decât acesta nici că se putea. Dar ce este oare mai firesc decât piinea și sarea, apa și aerul, lucrurile modeste, dar fundamentale ale vieții noastre, fără de care nu putem trăi?

Nu contează mulțimea gesturilor. Contează înțelesul lor, puterea lor de înrîurire, de stimulare a zborurilor. O simplă rotire a capului poate să ne aducă în față un zid rece, înghețat, inert, inexpugnabil. Sau poate să ne așeze în față o fereastră generoasă, deschisă spre lume, spre adâncul gândurilor și spre adâncul sufletului omenesc.

Președintele României are acest dar al gesturilor esențiale, declanșatoare de nebănuite energii creatoare.

Fereastră pe care el a deschis-o spre lume, spre viața cea adevărată a oamenilor a dus la descoperirea sau redescoperirea vieții celei adevărate a Poeziei. Evidență, care nu mai trebuie demonstrată, este extraordinara bogăție de tonuri a poeziei noastre afirmate în ultimul deceniu.

Ce înseamnă un deceniu, două decenii chiar, în literatură? Uneori prea puțin. Alteori extrem de mult. Ce a însemnat deschiderea ferestrei artei, a Poeziei, spre lume, la începutul deceniului VII, ne vom da seama numai dacă vom privi cu atenție reliefurile poeziei noastre, cărora, practic, nu le scapă nimic din ceea ce este valoarea lirică autentică, modalitate personală de expresie, înălțime de gând și sentiment, diversitate de ton, de structură. Să ne amintim, poezia, acuta modernitate a limbajului poetic al lui Nichita Stănescu, afirmat în acest timp; ironia tragică a lui Marin Sorescu; superba arhitectură lirică, ce tinde spre configurarea unei mitologii proprii, de nuanță tradițională, a lui Ion Gheorghe; verbul virulent al lui Adrian Păunescu;

Ușă sculptată din Gorj

cu; meditația lirică, de o surprinzătoare relevanță, a Anei Blandiana; dramatismul liric tulburător al Constanței Buzea, formele unui univers liric, suficient siesi, al lui Mircea Ivănescu, și atâtea și atâtea alte prezențe poetice revelatoare, apărute și consolidate în acești ani.

Doar prin formele lor de existență atât de diverse, aceste universuri lirice pot cuprinde infinitatea formelor de existență ale vieții noastre materiale și spirituale.

Ce a declanșat schimbarea acestui unghi de vedere, de astă dată în rîndurile cititorilor? O nemaipomenită deschidere a poftei de citit. O impresiune ascuțită a gustului și a exigențelor lectorului față de creator. Un credit fără seamăn acordat creatorului.

Și trebuie să remarcăm că această poezie, adăpată la izvorul viu al vieții,

și nu la ulciorul, ceva mai comod de ajuns, dar mai sărac în apă vie, cum remarcă acum cîva timp președintele Nicolae Ceaușescu, nu este doar o poezie de o veselie fără acoperire în trăire, și nici una de false angoase, ci o poezie robustă, de multe ori dramatică, aspirind spre înălțime, dar și suferind că uneori înălțimile nu se lasă cucerite așa după cum am vrea; triumfînd odată cu triumful oamenilor și suferind odată cu suferința lor. Pe scurt — o poezie adevărată ca viața cea adevărată.

Pe fereastră poeziei, deschisă spre viață în urmă cu mai bine de un deceniu, a intrat și continuă să intre mult aer proaspăt, sănătos și multă lumină.

Petre Ghelmez

Cultură populară și personalitate

NUMEROASE sînt achizițiile de un caracter fundamental ale cercetării recente din domeniul istoriei noastre culturale. Două ni se par a fi deosebit de semnificative. Mai întîi, faptul că în dezvoltarea civilizației române nu mai apar azi faze de trecere bruscă de la o formă culturală spre alta, determinate de imbolduri externe, ci o continuitate izvorîndă din dinamica vieții intelectuale a poporului care s-a născut și a trăit din totdeauna pe acest pămînt. Între momentul ridicării trofeului în piatră de la Adam-Clisi, „cea mai monumentală afirmare a obîrșiei noastre” pe teritoriul patriei, după cum s-a spus, și intrarea în funcție a barajului de pe Lotru, un curent permanent de gîndire și simțire românească străbate șirul de înfăptuiri colective. Cel de-al doilea aspect, l-am surprins punîndu-ne întrebările ridicate de această primă evidență: de unde provine această constanță? ce element de viață a făcut ca mari principii, capabile să inspire mari realizări, să-și mențină actualitatea, asemenea curentelor de apă subterane, care trezesc la viață? cum s-a constituit și a acționat în civilizația română „durata lungă” prezentă în toate societățile lumii, dar nu cu același rol determinant? Răspunsul ne-a introdus în intimitatea vieții noastre intelectuale, desfășurată

de-a lungul secolelor, și anume în procesul de osmoză dintre creația din mediul rural și cea din mediul aulic, dintre arta făurită de omul care vorbea cu rîurile, florile și vietățile pădurii și omul care-și topea ochii la lumina luminării zăbovind în lungi discuții cu cei dispăruți sau cei îndepărtați.

Așa ne explicăm că omul și natura au chipuri asemănătoare în *Miorița*, în meditația lui Miron Costin și în paginile din *Creanga de aur*, după cum ne îndreptăm firesc, ori de cîte ori dorim să pătrundem sensul cîte unui fragment de Ion Barbu, Tudor Arghezi sau un scriitor contemporan, spre silueta foisorului de la Hurez, spre luminile ce se resfrîng într-un vas de Marginea sau spre simbolurile ce împodobesc o poartă sculptată din țara Moților. Mărele culegeri din creația orală, luminoasele interpretări ale arhitecturii populare, ale operei zugrăvirilor transilvăneni sau meșterilor olari, apărute în ultimii ani, ne pun sub ochi constanțe care au încorporat și cele grăite sau realizate, cu mare rafinament, la curte și în oraș, mai aprig urgisite de veacurile tulburi. Ne dăm seama că mari rezerve de inteligență și energie s-au aflat întotdeauna în satul românesc.

Cele două aspecte — înescuturarea și caracterul popular al culturii noastre — le înțelegem mai bine ca înaintașii noștri, datorită operei de reconsiderare

și recuperare a valorilor din trecut desfășurată în ultimul deceniu cu o vigoare necunoscută mai înainte. Este răstimpul în care au fost reeditate texte de bază din creația populară și scrierile cărților, au fost readuse la viață meșteșuguri milenare și construcții în piatră masivă împodobite cu picturi subtile, au prins glas din nou, datorită corului Madrigal, cîntări ce fuseseră uitate și au pătruns într-o dezbatere cu noi dimensiuni opinii ale unor distinși interpreți ai civilizației române. Această cultură ne apare azi ca operă a poporului care a plămădit-o, a triat-o continuu, i-a dat înțelesuri de toți îmbrățișate, dar cu mult tilc. Constatăm, apoi, că opera colectivă a prins un nou chip în opera cîte unei personalități care a îngăduit însăși înțelegerea personalității culturii române. Știm azi că această fascinantă cultură care a imbinat permanențele cristalizate în mituri și datele cele mai noi pătrunde în aspirații, și care a sintetizat valori din Orient și Occident, a știut imbrina civilizația obștei cu cultura individuală, colectivul și personalitatea. Ne vorbesc, în acest sens, înfăptuirile cîte unui mare făurar din ultimii ani, dar și vetrele de cultură pe care ne-am învățat să le primim mai bine pe drumurile noastre din Bucovina sau dealurile Olteniei, Vrancea sau Apuseni, valea Argeșului sau împărăția Deltei, unde primim, peste

tot, lecția frumuseții unită cu demnitatea ce stîrpește vulgaritatea.

Lecția pe care ne-o dau baladele, picturile, scrierile, sculpturile ne este deosebit de utilă, mai mult ca altă dată, în vremurile noastre în care peste tot în lume tipizarea și uniformizarea par să facă zadarnică încrustarea lemnului și zîmbetului ceramicii, podoaba „portului” și obiceiurile inspirate de îndelungată experiență. În fața asaltului uniformizării, această trăsătură a culturii noastre, leșită din imbinarea experienței colective cu cea personală, ne ajută să sădim valorile civilizației în fiecare membru al societății noastre în transformare, să îmbogățim aceste valori cu realizări de cultură din toate colțurile României socialiste, să comunicăm lumii experiența noastră.

Spre asemenea obiective se îndreaptă cercetarea ghidată de gîndirea și acțiunea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de ideile din Programul partidului, unde este statuat faptul că personalitatea „se afirmă tot mai puternic, odată cu afirmarea întregii națiuni”. Planurile de viitor se înalță, astfel, pe trecutul adus în prezent de capacitatea patriotismului de a dărui celor de azi atașament și inteligență din tezaurul înaintașilor.

Alexandru Dușu

„CÎNTAREA ROMÂNIEI“

Căutînd folclorul la izvor

CEA de a II-a ediție a Festivalului național al culturii și educației socialiste „Cîntarea României” înseamnă pentru noi, Ansamblul de dansuri al I.M.M.R. din Cluj-Napoca, în primul rînd, o mare răspundere. Nu este vorba numai de acel loc I pe țară obținut la ediția anterioară. Frământările noastre nu sînt cauzate numai de locul pe care-l vom ocupa anul viitor, în finala celei de a II-a ediții — ediție dedicată aniversării insurecției naționale antifasciste armate. Angrenate în această cea mai mare manifestare a culturii și artei naționale, gîndurile noastre privesc însăși esența activității de artiști amatori.

Pentru noi, a aduce folclorul pe scenă, a ne întîlni de cîteva ori pe săptămînă la repetiții, înseamnă, înainte de toate, păstrarea legăturii cu vatra de unde ne tragem, continuarea a spiritua-lității milenare, cu arta străveche născută din pămîntul nostru românesc. Viabilitatea ansamblului nostru, o ade-vărată familie, are la bază tocmai a-ceastă temeinică legătură. Noi nu în-vățăm doar să dansăm, nu ne pregătim numai să dansăm cît mai bine. Vrem, în primul rînd, să păstrăm și să valo-rificăm esențele dansului popular, să-l păstrăm puritatea. În concedii, în du-minicile pe care ni le petrecem în sa-tele noastre natale, culegem noi dan-suri, încercăm să păstrăm și mai bine gîndurile pe care străbunii noștri le-au pus în aceste dansuri.

Sîntem cu toții, dansatori și membri ai orchestrei, muncitori și tehnicieni ai Întreprinderii Mecanice de Material Rulant „16 Februarie”, și păstrăm cu sfîințenie una dintre tradițiile Ansam-blului: toți, frunțași în producție, toți, oameni de bază la locul de muncă. Și gîndurile acestea ale noastre vrem să le aducem pe scenă și mai împlinite artistic. Nu un premiu, ci aducerea pe scenă a frământărilor și eforturilor noastre de zi cu zi, de la locul de mun-că și din întreaga noastră viață — asta ne-a preocupat și ne preocupă în mun-ca de pregătire a dansului cu temă, la cea de-a doua participare a Ansamblu-lui nostru la Festival.

Dacă este mare efortul pe care-l de-punem? Este imens! Dar și în asta constă frumusețea! Frumusețea mun-cii noastre de artiști amatori pornește și din solidaritatea spiritului nostru co-lectiv, din strînsa prietenie care ne leagă. Patru perechi de dansatori sîntem soț și soție. Și copiii noștri au început să crească la club. Cînd repe-tăm, îi simțim cum ne privesc. Alături de ei se află, seară de seară, unul, sau adesea mai mulți dintre mai vîrstnicii noștri colegi de muncă, oameni cu munci de răspundere pe linie de partid, din conducerea administrativă, din co-mitetul sindical. Și mai sînt prezenți și cei „din schimbul nostru de miine”, membrii formației de dansuri de la li-ceul de specialitate al uzinei. Poate, și nu poate, ci sigur, de aici, de printre rîndurile de mai sus trebuie căutate cheile succeselor noastre. În al șaispre-zecelea an pe care-l petrec ca dansator în acest ansamblu, mă pregătesc, îm-preună cu colegii, cu îndirjirea care ne caracterizează, pentru participarea la cea de-a II-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României”.

Și ne gîndim cu recunoștință la cel din a căruia inițiativă personală s-a născut această amplă și minunată ma-nifestare artistică, tovarășul Nicolae Ceaușescu, iubitul nostru conducător, căruia acum, cînd împlinește 60 de ani de viață și 45 de ani în mișcarea revo-luționară, îi urăm din inimă: „La mulți ani!”

Aurel Oltean

lăcătuș, instructor al formației de dansuri I.M.M.R. „16 Februarie” din Cluj-Napoca

Colaborare fructuoasă

PRIMA ediție a festivalului de nemaiîntîlnită amploare „Cîntarea României” a oferit Tea-trului Giulești mari satisfacții. Și cînd spun aceasta, nu mă gîndesc doar la numeroasele premii obținute de spectacolul nostru cu piesa **Descă-pătînarea**, ci și la contactul eficient, profund, plin de învățăminte, pe care l-am avut cu publicul nostru.

Pentru prima ediție a importantei manifestări am pregătît o serie de spectacole (de poezie) pe care le-am prezentat în diverse întreprinderi și instituții. Am fost totdeauna întîmpina-te cu căldură și interes de către spectatori. Mă gîndesc la **Noi, poporul român, Pămîntul e al celor harnici, Totul oamenilor, Luptăm pentru patrie** ș.a., reprezentate de peste cincizeci de ori în diferite întreprinderi. În afara acestor spectacole realizate pentru pu-blicul nostru fidel, sau în **colaborare** cu reprezentanții săi, am numit nu mai puțin decît patrușprezece actori ai tea-trului nostru, ca instructori perma-nenți ai echipelor de amatori. Mă gîndesc la Ion Pavlescu (Centrul de Calcul MTTC), Mircea Crețu (Școala generală 178 și Institutul C. I. Parhon), Agatha Nicolau (Contramimex), Rozina Cam-bos (Institutul de Arhitectură), I. Colo-mieț (Transcom) ș.a.

Pentru a doua ediție a „Cîntării Ro-mâniei”, intensificînd eforturile noas-tre și învățînd din experiențele primei ediții, putem să ne mindrim cu faptul că am și prezentat treizeci și cinci de reprezentații, dintre care, aproape ju-mătate, urmate de discuții cu specta-to-rului (**Da sau nu** la Institutul de cerce-tări și proiectări tehnologice, **Cometie fără titlu** la Institutul Politehnic, **Ca-ractere** în fața secretarilor comitetelor de U.T.C. din sectorul 8, **Descăpătînarea** pentru cursanții de la Academia Ște-fan Gheorghiu etc.). Realizăm acum, împreună cu Școala Generală nr. 178, spectacolul **Scufița albastră**. Zilele acestea am deschis, în foalerul teatru-lui, o expoziție de artă plastică a artiș-tilor amatori din Capitală. De asemeni, susținem stagioni permanente la Rîm-nicu-Vilcea, Alexandria, Urziceni, Turnu Măgurele; iar nu peste multă vreme, ne vom reîntoarce pe Valea Jiului, pentru o microstagionă.

Iar în continuare omagiem aniversa-reea secretarului general al Partidului, prin reprezentarea zilnică a celor două noi spectacole de poezie **Omagiu con-ducătorului iubit** și **Fiul Patriei**, în pe-rioda 20—26 ianuarie, în cîteva im-portante întreprinderi ale Capitalci.

Elena Deleanu

Directoarea Teatrului Giulești

Corul în uzină

TRĂIM momente în care ecou-ri-le primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României” se conjugă armonios cu pregă-tirea și desfășurarea celei de-a doua ediții, timp potrivit pentru a privi ana-litic imensa descătușare și valorificare a potențialului creator al poporului, și a gîndi la realizări pe trepte și mai înalte.

În recenta consfătuire a dirijorilor și instructorilor de formații artistice par-ticipante la Festivalul național „Cîn-tarea României”, organizată din iniția-tivă Secției de propagandă a C.C. al P.C.R. și de către Consiliul Central al U.G.S.R., dezbaterile și discuțiile dintre interpreți, creatori și forurile organiza-torice au confirmat experiența fructu-oasă a formațiilor premiate, au eviden-țiat aspecte noi pe care le îmbracă ac-tuala ediție a festivalului.

Conlucrarea celor mai importante forte ale creației muzicale cu cei ce în-drumă și instruesc formațiile de ama-tori constituie, o dată mai mult, garan-ția realizării și în viitor a unui factor de prim ordin și anume repertoriul — capabil să redea în totalitate bogăția de idei și sentimente pe măsura vremii pe care o trăim.

De la această importantă premisă, am început reorganizarea — în desfășurare — a corului Uzinelor „23 Au-gust” în toamna anului trecut.

Nu mai este de mult o surpriză că la sfîrșitul programului de muncă, pără-sind secția forjă, cazangerie, locomoti-ve, construcții sudate, locomotive mon-taj, turnătorie sau planșetă, membrii corului să treacă prin vocalize și exer-ciții de cînt colectiv la învățarea unei piese românești de factură polifonică sau a unui cîntec avîntat.

Acest lucru se poate realiza azi pe baza muncii pasionate și perseverente a dirijorilor și coriștilor de peste două decenii. Efectuarea orelor de practică artistică de către studenți ai Conserva-torului la corul nostru asigură un stu-diu mai bun al repertoriului. Organi-zarea de concerte corale comune ale formațiilor de amatori și de profesio-niști în cadrul Unizei va impulsiona, de asemenea, munca noastră.

Însuflețiți de exemplul cel mai înflă-cărat de devotament și de dragoste față de popor pe care îl reprezintă tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducă-torul României Socialiste, sărbătorim alături de întreaga țară cei 60 de ani ai săi de viață și 45 de ani de activi-tate revoluționară, animați de mărețe idealuri, cu credința neștrămutată în viabilitatea căilor luminoase ce ni se deschid sub conducerea sa înțeleaptă.

Silvia Secieriu

dirijor al Corului Uzinelor „23 August”

Chezășia noastră

POSESORI ai unei străvechi cul-turi, noi cei de azi nu numai ne împărtășim din izvoarele pri-mare, ci, prin faptele noastre, prin gîndirea noastră nouă dăm alte di-mensiuni și alt sens miturilor cărora o istorie ostilă le-a împrinat atîta tragism. Noi meșteri Manole nu-și mai zidesc de vîle iubite, ce lucrează ziua, nu se mai surpră noaptea. Ciobanul din baladă și-a ro-găsit oile încheindu-și, în sfîrșit, fan-tasta, deliranta lui căutare a unei fan-tomice turme, a unui vis ce nu se mai intruchipa. Iar mioriticul bărbat e înfră-țit cu pămîntul pe care e stăpîn, cu bra-zii și pîlînașii, cu stelele făclii, drept, puternic și demn, gata să-și apere avuțul, înfruntînd pe oricine ar îndrăzni să i-l rîvnească.

O spunem răs-picat: Toată această eli-berare de sub teroarea unui destin orb, implacabil, o datorăm partidului. Și toate transformările fundamentale care dau țării noastre grandoare și eternitate con-stituie minunate și inedite teme pentru literatură. Aflați în miezul unui ev aprins, trăim, sub conducerea încercatu-lui nostru partid, clipa fericită de împli-nire a celor mai fierbinți aspirații ale înaintașilor. Tăra păsește într-o vîrstă de soare, într-o tinerețe fără bătrînețe, așa cum numai ei au visat-o, așa cum numai ei au cîntat-o, o cîntă și o vor cînta în balade — această gură de rai.

Parcă nimbul de azi al țării îl vedea Bălcescu atunci cînd rostea: „Fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tu-turor bărbatilor noștri cei mari, care în-trupară în sine individualitatea și cuge-tarea poporului, spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră”.

Această visare a voievozilor noștri ne-a făcut să fim statornici în nestatornicie, ca la adăpostul statorniciei noastre alții temple să poată dura. Noi, prin cartă în-datoririlor noastre în care ca primă po-runcă e credința față de țară, ne-am înălțat templul cel mai de preț, cel mai durabil, care va crește și mai mult în strălucire spre continua admirare a na-țiunilor lumii, sub conducerea bărbatului înțelept, descălecător de țară, făurar de legi și datini, desprins parcă din frescele voevodale, izvoditor de fresce viitoare. Îi fu dat neamului acestuia să-și nască în împrejurările cele mai dramatice, în-totdeauna, bărbății care au știut să-și pre-facă fapta de restrîns în gest istoric și etern. Așa fu Decebal, așa Ștefan și Mihai, Tudor și Iancu. Așa e conducă-torul partidului și statului nostru. Prin bărbăți ca Nicolae Ceaușescu, un popor își dovedește virtuțile sale de nemurire, eternitatea lui demnă în fața istoriei.

Nicolae Ceaușescu face parte, firesc și necesar, din spiritualitatea acestui popor, ca unul din semnele majore de a ne re-cunoaște în relieful sufletului nostru. Așa cum geografia pămîntului românesc o re-cunoaștem după Carpați, după Dunăre, după cîmpii.

E chezășia noastră în fața lumii și is-toriei, bărbatul care, intruchipare a celor mai înalte virtuți ale poporului său, a-sigură dulcele României, țării noastre de dor și de glorie, la trecutu-l mare, mare viitor.

Vasile Rebreanu

Fișe esențiale dintr-un muzeu al

Un tânăr cu frunte înaltă, scilpitoare...

Membru în Secretariatul C.C. al U.T.C. — oct. 1939

1918

1918, ianuarie 26. Era într-o zi de vineri. După cum precizează „calendarul vremii”: ziua are 10 ore, noaptea are 14 ore. Orice naștere a unui prunc înseamnă o rază de speranță în sufletul tuturor...

Și iată-l pe 1918 aducând românilor împlinirea visului lor de veacuri: formarea statului național român unitar — pentru care generații de-a rândul au luptat și s-au sacrificat fără ezitare.

Memoria hirtiei — neprețuită — fișează, cu obiectivitatea-i caracteristică, destinul exemplar, de luptător revoluționar, al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, punctind itinerarul a patru decenii și jumătate de dăruire totală, comunistă, spre binele patriei, al poporului, al tuturor. Aceste fișe esențiale se constituie, ca niște autentice petale, în corola celei mai sincere flori omagiale — plantată definitiv în pământ roditor de dragoste și respect — memoria noastră afectivă.

1933 — 1934

1933. IANUARIE, 30. În Germania vin la putere hitleriștii...

Cu doar patru zile în urmă, un adolescent împlinește cincisprezece ani. Fotografia lui de-atunci s-a păstrat: un tânăr cu frunte înaltă, privire scintilătoare — deosebit de concentrată, buze puternic conturate, bărbie voluntară.

Bătăliile de clasă cunosc o amploare fără precedent, ca și lupta antifascistă. Petrolişti și cefeşti sînt în primele rânduri.

Utecistul Nicolae Ceaușescu, la cei 15 ani ai săi, devine — în 1933 — unul dintre activiștii de bază ai organizației revoluționare de tineret. Tot atunci, în vară, se constituie Comitetul Național Antifascist. Reprezentînd la conferința tineretului democrat din București — este ales membru al Comitetului Național Antifascist: Nicolae Ceaușescu.

Sediul Comitetului Național Antifascist s-a aflat, o vreme, în casa de pe strada Foișorului nr. 9 [actualmente în sectorul IV], care găzduia și sediul Comitetului local București.

La una din nenumăratele ședințe ale Comitetului Național Antifascist, profesorul Iorgu Iordan s-a întors, la un moment dat, spre vecinul său, profesorul Petre Constantinescu-Iași, întrebîndu-l:

— Cînd-i tînărul ăsta care vorbește atît de bine?

Tînărul acela era Nicolae Ceaușescu.

Stringînd în jurul acțiunii antifasciste pe toți cei care lucrează cu brațul sau cu mîntea la orașe și la sate, vom putea stăvilii în România triumful unui curent care poartă în el germinul de distrugere a tot ce e izvor de muncă și gîndire. Facem apel la unirea tuturor forțelor muncitorești, intelectuale să formeze pretutindeni, în toate orașele, satele, fabricile, birourile și cartierele din țară, comitete antifasciste (din Apelul Comitetului Național Antifascist — Arhiva C.C. al P.C.R., fond nr. 25, dosar 4161, filele 322—323).

Apelul are ecou profund în diferite straturi ale populației, în rîndul grupărilor democratice, patriotice, antifasciste; căci devenise evident faptul că România, în planurile naziste, conținea drept „poartă spre Orient” și este astfel direct amenințată de existența Germaniei hitleriste. Prin crearea

și conducerea a numeroase organizații de masă, Partidul Comunist Român devine stegarul luptei antifasciste la noi, problemă-cheie, la ora aceea, a Europei întregi.

- „încitare la grevă”.
- „răspîndire de afișe” (din acuzațiile aduse tînărului Nicolae Ceaușescu de către Parchetul Tribunalului Ilfov — 1933).

Atunci, în anul 1933, au avut loc acțiuni muncitorești într-un număr de:

- 1 408 întreprinderi
- 67 040 participanți

În vara aceluiași tumultuos an — 1933 — începe, la Craiova, procesul cefeștilor și petroliştilor.

În timpul dezbaterilor îndelungate, au loc — în jurul sălii de judecată, sever păzită — neconștient, razii polițienești, încercîndu-se astfel intimidarea nenumăratelor delegații muncitorești, venite din toată țara, ca să manifesteze împotriva opresiunii, depunînd totodată mărturie în favoarea luptătorilor proletari din boxa acuzațiilor. Afară se înmulțesc arestările. Într-un grup de patru tineri arestați în preajma tribunalului, același temerar adolescent, avînd acum 16 ani: Nicolae Ceaușescu — ei voiau să aducă în fața instanței 22 de liste de subscripție și multe scrisori de protest semnate de muncitori, de cetățeni. Interogatoriu. Nicolae Ceaușescu arată că este delegat de muncitori din Capitală și, în această calitate, trebuie să se prezinte la audiere:

- „să facă declarații favorabile cefeștilor implicați în proces” (dintr-un Raport al Siguranței generale a statului).

Există un document revelator, formular anume conceput pentru a se ține „evidență” luptătorilor revoluționari: textul „Foaițe matricolă a comunistului...” fiind tipărit: Prefectura Poliției Municipiului București Serviciul Poliției sociale Foaița matricolă a comunistului

CEAUȘESCU NICOLAE

[Prima însemnare — din lungul șir de arestări]. La 23 noiembrie 1933, arestat pentru dezordine de stradă, cu ocazia grevei...

Urmăriri — arestări succesive — acuzații identice:

- răspîndire de manifeste revoluționare
- acțiuni contra regimului

În fapt este vorba despre neobosită activitate de ostaș proletar, de tînăr comunist, de intransigent antifascist:

Secția a 4-a

11 oct. 1934

00398 [imprimat cu o mașină de numerotat]

Notă.

Sedința Comitetului tineretului antifascist din Sectorul IV Verde:

În seara zilei de 9 octombrie crt., a avut loc ședința Comitetului tineretului antifascist din sectorul IV Verde, în strada Cîmpineanu nr. 7, cu participarea numiților... [din nou numele: Nicolae Ceaușescu și precizarea că vorbitorii au îndemnat] să se înceapă o acțiune mai pronunțată contra fascismului și războiului prin întruniri și demonstrații în fața întreprinderilor unde masa muncitoare este mai compactă... (dintr-o Notă informativă a Siguranței Statului).

Toate acestea justifică pe deplin adaosul pe care autoritățile burgheze socotesc necesar să-l facă:

- „agitator comunist periculos” (în Fișa de poliție întocmită pentru Nicolae Ceaușescu, atunci cînd are 16 ani).

Represiunea polițienească are drept replică protestul hotărît al tuturor forțelor antifasciste:

O delegație formată din d-nii P. Constantinescu-Iași, prof. universitar Scarlat Callimachi... [și alții] s-a prezentat ieri la ministerul de interne [protestul manu-

scris poartă data de 12 noiembrie 1934], unde a predat d-lui Serge Dimitriu, secretar general, următorul protest:

Domnule Ministru,

Subsemnații delegații ai Comitetului Național Antifascist [...], protestăm împotriva numeroaselor acte abuzive și ilegale comise de organele în subordinea d-voastră, pe cuprinsul întregii țări: [urmează cinci puncte, cel de-al patrulea spunînd] 4. Maltratarea la poliția Capitalei a muncitorilor... Ceaușescu, membru al Comitetului Național Antifascist. În fața acestor acte de teroare care se comit împotriva aderenților și organizațiilor noastre, în timp ce presa cuzistă-fascistă din toată țara, ce merge pînă la îndemnul și amenințarea cu moartea contra noastră, se bucură de întreaga libertate și sprijin chiar, cerem intrarea în legalitate și încetarea tuturor abuzurilor îndreptate contra noastră (Protest reprodus de presa democratică a epocii).

Ca urmare (a acțiunilor antifasciste și în sprijinul celor judecați la Craiova) — arată unul din biografi săi Michel-P. Hamet — i s-a interzis să locuiască în București. La Scornicești! Procedeu obișnuit pe atunci, trimiterea la urmă se făcea pe jos, însoțit de un jandarm, care-l păzea pe cel în cauză cu strășnicie... Cu cătușele la mîini, expulzatul este trimis din post în post. Noaptea dormea chiruit pe undeva, legat și flămînd, tratamentul la care era supus depinzînd de dispoziția celui ce-l avea în pază... Lui Nicolae Ceaușescu i-au trebuit aproape zece zile ca să parcurgă, în acea lamentabilă companie, drumul de la București la Scornicești.

— N-o să încetăm lupta. Sîntem mulți ca boabele de griu. Uniți, e cu neputință să nu învingem... (spune de cum ajunge acasă).

1936

Într-o comună din Dimbovița, pe nume Ulmi, poliția izbutește să aresteze, printre alți comunisti, și un tînăr — secretarul Comitetului regional Prahova al Uniunii Tineretului Comunist.

Nicolae Ceaușescu, în vîrstă de optsprezece ani, domiciliat în București, strada Vasile Lascăr, este membru activ, agitator și bun propagandist comunist și antifascist, cunoscut de multă vreme ca atare de autoritățile Siguranței și Justiției (din Ordonanța de trimitere în judecată).

Pînă la începerea procesului unui întreg grup de comunisti și antifasciști, arestați în județele Dimbovița și Prahova, este deținut în închisoarea din Brașov:

În clădirea fostei închisori de pe strada Nicolae Bălcescu, în anii ilegalității au fost întemnițați numeroși militanți ai Partidului Comunist Român, printre care și Nicolae Ceaușescu.

Procesul are un răsunet deosebit, căci acuzații — în plină instanță — devin acuzatori vehemenți ai regimului burghez, demascînd pericolul nazismului, tendințele de fascizare a României, pregătirile de război.

Noi, colonel Gheorghe Radu, președinte al Consiliului de război al Corpului 5 armată, întrunit în ședință publică în vederea judecării procesului acuzațiilor formînd obiectul dosarelor nr. 55 și 56/193, consemnăm că, excluzîndu-l din ședință pe acuzatul Tarnovski Vladislav, zis Vladimir, pentru faptul prevăzut de art. 14 din Codul de justiție militară, ca element agitator, urmărind să împiedice desfășurarea procesului, acuzatul Nicolae Ceaușescu a proferat cuvîntele: Atunci ne solidarizăm toți cu Tarnovski și, ridicîndu-se, i-a încitat pe ceilalți acuzați să-i urmeze exemplul, gesticulînd și ofensînd astfel pe președinte și instanța printr-o atitudine și expresii ireverențioase (Proces-verbal al ședinței tribunalului, 1936, mai 30).

La 6 iunie 1936 completul de judecată al Consiliului de război al Corpului V armată pronunță sentința. Numele său ajunge pe buzele oamenilor, simbol al cetezanței și principialității comuniste:

...cunoscut în cercurile muncitorești din București — e antifascist, sînt 2 ani de cînd în casa publicistului Scarlat Callimachi, la prima conferință a Comitetului Național Antifascist, în jurul unei mese la care au participat între alții și profesorii universitari Constantinescu-Iași și Iorgu Iordan, actualmente candidați la decanatul Facultății de Litere din Iași, s-a făcut auzită o voce subțirică a unui tînerel, al cărui cap întrecea cu puțin înălțimea mesei. Vorbea despre tinerii și pericolul fascist, și în exprimarea lui, puțin greoaie, aducea exemple luate din viața ucenicilor și care cîntăreau greu în aprecierea necesității luptei antifasciste. Era Ceaușescu... Îl cunosc tinerii din București. Și mai ales cei din sectorul

Negru. Cine nu cunoaște dirzenia acestui mititel și îndrăcit antifascist?

Era într-o Sîmbătă seară. La ședința Comitetului Antifascist din sectorul Negru erau adunați 40—50 tineri. Ceaușescu printre ei. Poliția, cu metodele ei de hipnoză cu vina de bou, fugărea și atunci pe antifasciști. Toți aceștia sînt arestați, tunși, bătuți și reținuți pînă Luni dimineată.

Luni seara sediul se deschide din nou. Mercur, printre primii, Ceaușescu. Din nou poliția, din nou arestări, din nou bătaie și după o detenere de alte 2 zile, din nou eliberați. Și Ceaușescu iarăși printre primii la deschiderea sediului, la munca de organizare a tineretului.

Pentru piine, pentru libertate, tînărul Ceaușescu va întîlni în ocele țării românești peste 1500 de deținuți...

La închiderea ziarului aflăm că tînărul Ceaușescu a fost condamnat la 2 ani [și 6 luni pentru solidaritate cu tovarășii din proces], alți antifasciști la pedepse variînd între 2 ani și 2 luni („Arena” — 1936, iulie 11 — articol purtînd chiar numele tovarășului aceluia căruiă i se face portretul).

1939 — 1944

Spectrul războiului domină Europa. Hitlerismul amenință, acționează, folosindu-se și de agenții săi răspîndiți pretutindeni — coleana a V-a. Lupta comunistilor împotriva nazismului, a agenților din România, contra pericolului iminent — conflagrația mondială, pentru păstrarea neștirbită a granițelor țării și apărarea independenței sale, cunoaște noi și neînduplecate confruntări. Ziua de 1 Mai 1939 se transformă în România într-o puternică manifestare împotriva fascismului și a războiului. În cluda ofensivei dezlănțuite de hitleriști în toate părțile, fiind una din puținele demonstrații de asemenea amploare, din întreaga Europă, după München.

Piața Palatului (Calea Victoriei). Cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 Mai 1939 au avut loc, în București, și în celelalte centre importante ale țării, demonstrații ale breslelor muncitorești, cărora Partidul Comunist Român le-a imprimat un puternic spirit patriotic și mobilizator. Demonstrațiile s-au desfășurat sub lozincile: „Să apărăm granițele țării împotriva agresorului hitlerist”, „Să apărăm independența națională a României”, etc.

La demonstrația desfășurată pe străzile

Toamna 1944 — vorbind tinerilor comunisti

Capitalei și în Piața Palatului au luat parte peste 20 000 de cetățeni.

Printre membrii Comisiei conspirative de organizare, alezuită din activiști de frunte ai partidului comunist, se află — alături de Ilie Pintilie și Constantin David — și un tînăr care abia de trei luni a împlinit vîrsta de 21 de ani (depășînd pragul stabilit pe atunci, de lege, pentru majorat): NICOLAE CEAUȘESCU. Maturitatea sa politică rezidă însă în acțiunile revoluționare — nenumărate — la care a luat parte direct, trup și suflet, de la vîrsta de 15 ani. Peste 2 000 de zile și nopți închinăate, încă de pe atunci, țării sale, poporului său...

Calea Victoriei avea aspectul unui cîmp de manifestatie revoluționară (dintr-un Raport al agenților Siguranței generale a statului — Arhiva C.C. al P.C.R., fond nr. 68, dos. 6146, f. 333).

Intr-adevăr, agențiile de presă internaționale transmit știri după știri, cu privire la acest eveniment epocal:

● Correspondenții englezi comunică din București că la demonstrațiile de 1 Mai la București au participat 20 mii muncitori. Demonstrația a decurs sub lozinci antifasciste (știre preluată de T.A.S.S.).

● Pe cînd 15 000 (de fapt peste 20 000) de lucrători treceau ieri pe străzile din București au strigat: „Jos fascismul și aliații săi” („Daily Herald”).

Întreaga țară este cuprinsă de mișcări populare — în aceeași semnifica-

memoriei afective

tivă zi de 1 Mai — proclamind solemn dreptul la libertăți democratice, împotrivirea față de regimul dictatorial regal și față de „Garda de Fier”: Arad ● Braila ● Baia Mare ● Baia-Sprie ● Bacău ● Cluj ● Constanta ● Deva ● Galați ● Iași ● Nădrag ● Oradea ● Piatra-Neamț ● Reghin ● Timișoara ● Valea Jiului ● Zărnești etc. ● Se observă lesne că majoritatea acestor localități sint puternice centre muncitorești.

Demonstrația din ziua de 1 Mai a dovedit o creștere serioasă a activității politice a maselor și o creștere a influenței și capacității Partidului Comunist de mobilizare a maselor la luptă în front unic... („Scinteia” — 1939, iunie 1).

La această serioasă „creștere a influenței și capacității Partidului Comunist de mobilizare a maselor la luptă”, o decisivă contribuție își aduce — în anul de restriște 1939 — și tinerul, dar maturul om politic, Nicolae Ceaușescu, neobosit în activitatea-i revoluționară. Ceaușescu Nicolae a relevat însemnătatea instruirii muncitorilor prin intermediul cercurilor culturale, cerind conducerii breslei să le acorde mai multă libertate de acțiune pentru a putea ține cit mai des întruniri educative, pentru ca muncitorii să devină conștienți de rolul ce le revine în sinul breslei. El s-a adresat tinerilor chemându-i să nu se limiteze la o simplă activitate culturală și sportivă și să intensifice propaganda în rândurile muncitorilor în vederea organizării lor în bresle (dintr-o Notă a Siguranței generale a statului — 1939).

Numele lui Nicolae Ceaușescu — „binecunoscutul comunist” — revine, acum, din ce în ce mai des, nu numai pe buzele celor care-i prețuiesc energia, spiritul organizatoric, devotamentul față de cauza proletariatului, a poporului român, ci și pe buzele sau în „notele informative” ale inamicilor săi de moarte. Atunci, în toamna lui '39, are loc — în clandestinitate — o ședință a cadrelor de bază ale activității revoluționare de tineret, desemnate de P.C.R., în care s-a stabilit reorganizarea U.T.C.-ului și a fost numită conducerea organizației. Raportorul problemelor reorganizării și întăririi organizației revoluționare de tineret, este ales în Secretariatul U.T.C.: Nicolae Ceaușescu; ceea ce determină, numaidecât, lansarea unui „mandat de aducere”. De negăsit fiind, Tribunalul militar din București îl judecă în contumacie. Acauză: „complot împotriva ordinii sociale”. Sentința: 3 ani închisoare, 20 000 lei amendă (preschimbată în 200

nești din primul război mondial. Printr-o coincidență plină de înțelesuri, anul în care Brâncuși realizează primele versiuni în lemn ale „Coloanei infinite” este unul și același cu anul nașterii luptătorului Nicolae Ceaușescu, revoluționarul deținut în lagărul de la Tg. Jiu.

Izbinda Insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste: dictatura militară-fascistă răsturnată, participarea României la războiul antifascist, cu întreaga sa forță, cu toată armata — iată esența actului istoric de la 23 August 1944. În acele împrejurări tumultuoase, grele, printre activiștii cu munci de răspundere ai Partidului Comunist Român: Nicolae Ceaușescu. La data aceea, deși în vîrstă de numai 26 de ani, tinerul revoluționar însuimează unsprezece ani de luptă comunistă.

1944 — 1965

IN PERIOADA PREGĂTIRII INSURECȚIEI NAȚIONALE ARMATE ANTI-FASCISTE ȘI ANTIIMPERIALISTE, tovarășul Nicolae Ceaușescu activează — în adincă ilegalitate — în capitala țării. Imediat după istoricul act de la 23 August 1944, îndeplinește funcții de răspundere pe linia reorganizării activității revoluționare de tineret. La sfîrșitul lunii august '44, în zilele de 30 și 31, participă la primele mitinguri ale populației Bucureștilor, — capitală eliberată prin forțe proprii, insurecționale. O fotografie păstrează imaginea emoționantă: balconul unei clădiri din Piața Universității, împodobit cu tricolorul și steagul roșu cu secera și ciocanul; printre alți conducători de partid — în centrul grupului — se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Are 26 de ani. Altă fotografie îl înfățișează la aceeași vîrstă: vorbind — la 10 septembrie 1944 — în fața foștilor luptători din ilegalitate. Tot în luna septembrie '44 ia parte la marile mitinguri și demonstrații pentru instalarea unui guvern revoluționar-democratic, pentru constituirea Frontului Național Democrat. Într-unul din articolele scrise și publicate în 1946 de Nicolae Ceaușescu, citim: „Tineretul este viitorul unui popor, spre el își îndreaptă privirea și speranța toți oamenii de știință și politici. Cu energia și entuziasmul său, tineretul este o forță creatoare, care pusă în serviciul științei și progresului poate da un ajutor prețios pentru dezvoltarea economică, socială, politică și științifică a unui popor. Dar pentru ca tineretul să poată contribui la

La Congresul al IX-lea al P.C.R.

șoara). Spre sfîrșitul anului 1945 — începutul anului 1946 primește sarcini de răspundere pe linia activității de partid: secretar al Regionalei P.C.R. Dobrogea, apoi secretar al Regionalei P.C.R. Oltenia (respectiv Dolj). Revine în București la sfîrșitul anului 1946 și participă intens la campania electorală. În noiembrie '46 este ales deputat în Marea Adunare Națională. Are 28 de ani. Anul 1947 îl găsește în fruntea cadrelor de conducere ale Uniunii Tineretului Muncitor, ale Partidului Comunist Român care desfășoară o acerbă activitate pentru reconstrucția țării. Începînd cu anul 1948 îndeplinește importante sarcini pe linia activității de partid și de stat: răspunderi majore în domeniul reorganizării agriculturii — rol decisiv în procesul de cooperativizare (începînd cu Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 martie 1949); activitate hotărîtoare în rîndurile armatei — contribuție esențială în făurirea armatei noastre populare. În 1952 este ales membru în conducerea superioară a partidului, în Biroul organizatoric al partidului. Din 1955, decembrie, îndeplinește funcția de secretar al C.C. al P.C.R., fiind totodată membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.R. (funcții deținute pînă în anul 1965). În 1962, aprilie, odată cu încheierea cooperativizării agriculturii la marile Congres al țărănimii — 11 000 de delegați — prezintă un important raport care consfințește victoria relațiilor de producție socialiste în agricultură, ca și în întreaga economie românească. În 1965 — în fața Congresului al IX-lea al P.C.R., din 19-24 iulie, prezintă raportul de activitate. Este ales secretar general al partidului.

1965 — 1978

1965. O nouă filă de istorie se scrie, începînd cu această dată, în cartea străbună de fapte și strădăni. Chipul României dobîndeste alte și alte frumuseți, forța ei crește vertiginos: astăzi — în 1978 — România socialistă este de 38 de ori mai puternică decît era în anul 1933 sau de aproape 30 de ori mai puternică decît era în anul tinerii Congresului al IX-lea al partidului. Odată cu Congresul al IX-lea, o altă perspectivă se deschide patriei, partidului, datorită rolului determinant pe care îl are tovarășul Nicolae Ceaușescu în orientarea activității întregului partid, a întregului popor, spre edificarea societății socialiste, spre ceea ce denumim — în zilele noastre — societatea socialistă multilateral dezvoltată, ale cărei obiective sînt sesizate încă din 1965: are loc consolidarea construcției socialiste, baza tehnico-materială a noii societăți, se dezvoltă industria — factor hotărîtor al progresului general al țării al creșterii bunăstării poporului, al consolidării independenței naționale; se dezvoltă viguros baza materială a agriculturii, perfecționîndu-se și organizarea activității cooperativelor de producție: este îmbunătățit învățămîntul; se acționează pentru perfecționarea democrației socialiste — iată doar cîteva dintre înfăptuirile determinate de spiritul novator al Congresului al IX-lea, care — purtînd amprenta gîndirii creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu — a deschis plenar multiple posibilități de afirmare și succes întregii activități de partid, de stat, spiritului constructiv al poporului nostru. La Congresul al X-lea, din 6-12 au-

gust 1969, raportorul — tovarășul Nicolae Ceaușescu — dă o înaltă apreciere muncii eroice depuse de poporul român, sub conducerea partidului, în anii construcției socialiste. Bilanțul activității desfășurate de clasa muncitoare, de întregul popor, fiind deosebit de pozitiv, rezultate remarcabile obținîndu-se în toate domeniile de activitate, Congresul apreciază că s-au creat condițiile necesare trecerii la o altă etapă a dezvoltării socialiste a țării: tovarășul Nicolae Ceaușescu enunță, pentru prima dată, conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, îmbogățind apoi acest concept la Conferința Națională a Partidului (iulie 1972) și structurîndu-l din toate punctele de vedere, la Congresul al XI-lea, prin Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Recent, la Conferința Națională a Partidului, din decembrie 1977, hotărîrile adoptate pe baza Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu — profund realist, temeinic fundamentat științific — sînt de natură să asigure ridicarea nivelului calitativ al activității economico-sociale, sporind bogăția națională, ridicînd pe o altă treaptă nivelul de trai al întregului popor. Acești noi pași decisivi înainte vor fi făcuți datorită elanului, hărniciei și abnegației în muncă ale clasei muncitoare, ale țărănimii și intelectualității, ale tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, strîns uniți în jurul partidului. Aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu potrivit căreia este timpul să se treacă hotărît, energic de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate, la transformarea cantității într-o nouă calitate, a devenit criteriul prim al activității noastre generale. Un suflu primenitor bate pretutindeni: spiritul larg democratic care stăpînește astăzi pămîntul României socialiste.

Memoria afectivă înzestrează evenimentele cu copleșitoare forță a sensibilității umane, astfel încît fiecare individ reacționează — în forul său interior — asemenea unui clopot deosebit de receptiv la vibrația unică, majoră, a faptului istoric. Pentru români, anul 1978 are o valoare sentimentală deosebită, fiind anul în care secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, împlinește 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară.

În Rezoluția Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român (7-9 decembrie 1977) se spune cu mindrie și recunoștință: „În mod deosebit, Conferința subliniază rolul determinant, contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la marile progrese obținute de societatea noastră, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe și conducerea întregii activități a partidului și statului. Activitatea neobosită desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în slujba intereselor vitale ale poporului român, a cauzei generale a socialismului și păcii, înaltul său exemplu de dinamism, spirit novator și cetezanță revoluționară, de întransigență comunistă și fierbinte patriotism însușesc pe toți comuniștii, întregul popor în eforturile consacrate înfloririi României socialiste, ridicării ei pe noi trepte de civilizație și progres”.

Mihai Stoian

În 1946

zile carceră). Abia spre sfîrșitul lunii iunie 1940, organele represive izbutesc să-l aresteze, tocmai în perioada în care organiza o nouă manifestație, pentru 1 august — zi de luptă împotriva războiului. Altă închisoare: Jilava — la sud de Capitală, odioasă subterană. Apoi Caransebeș, Văcărești, Tg. Jiu...

Ministerul Afacerilor Interne Direcția Poliției de siguranță către Inspectoratul general al jandarmeriei No. 92482

Sîntem informați că elementele comuniste mențin legături cu comuniști aflați internăți în lagăr, prin scrisori care li se aruncă peste gardul lagărului...

Conform consemnului stabilit, scrisorile sînt căutate peste dimineață, cînd comuniștii sînt scoși la măturat.

Față de cele de mai sus vă rugăm să dați dispoziții pentru intensificarea măsurilor de pază și supraveghere a comuniștilor aflați în lagăr...

În lagărul de la Tg. Jiu munca politică nu conținește, dimpotrivă, se intensifică pe măsura trecerii timpului și a pregătirii în vedere înfăptuirii Insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, pentru participarea României la coaliția antifascistă. Nu departe de barăcele lagărului, în Tg. Jiu, se înalță „Coloana infinite” a lui Brâncuși — monument închinat amintirii jertfelor de singe româ-

Gînd senin, spre cel de Țară gînditor

Să fii ce ești, cum ești mereu
Apărător de rod și soare
Schimbînd cu binele ce-i greu,
Cu roua tot ce ne mai doare.

Să fii mereu curat, cum ești
Și demn și nesupus uitării
La casa limbii românești
Și-n visul fără preț al țării.

Să fii ce ești sub tricolor
Ca astrul pur al dimineții
Și ciți te poartă-n gîndul lor
Oglindă să-ți rămînă vieții.

Spre fala singelui străbun —
De la istorie incoace —
Să fii cum ești, bărbatul bun,
Oșteanul iubitor de pace.

Să fii mereu, cum este drept
Să fie cel ales de țară,
Iubit și blind și înțelept
Dinspre-nlăuntru spre-n afară.

Să fii cum ești, ce ești prin noi
Și noi să fim prin tine-n toate —
Chezașul piinii celei noi
Și păstrător de libertate

Să fii cum ești, cum crezi, cum
spui
Să fii cum te simțim de-aproape
Visînd mereu fără să-ți pui
Licoarea somnului sub pleoape

Să fii mereu cum știi să fii —
Un comunist de omenie
Numit printr-un popor de fii
De maica noastră Românie.

George Țârnea

A clădi între lumină

A cunoaște prin simțire cum ne naștem din pămînt
Înimi vii în veșnicie, oameni vii de viu cuvînt,
A ne bucura în spațiul libertății noastre, azi,
A răni zădărnica cu păduri și munți de brazi,

A gîndi mulțimea dulce a seminței semănate,
A sili să nu se frîngă cugetul la jumătate,
A-ndemna înalt norocul către vulturul ce zboară,
A munci cu-nțelepciune de făuritori de țară,

A cînta cu prisosință firul griului și fagul,
A rămîne stilpi de casă cînd nepoții umplu pragul,
A ne-nrămura în timpul din devreme, din tîrziu,
Împlinind destinul țării ca părinte și ca fiu,

A serba cum se cuvine limba cărților de glorie,
Țara fiilor și jertfa frămîntatei ei istorii,
A clădi între lumină într-un simbol tricolor
Vrednicia și curajul care crește un popor.

Constanța Buzea

CU INIMA PLINĂ

Amintiri cu tovarășul Nicolae

NOI, scriitorii, am avut adeseori întâlniri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aș putea spune că, privite în timp, ele s-au întîmplat periodic. Dincolo de întîlnirile oficiale de la Conferințele pe țară ale breslei, multe întîlniri au avut un caracter de dialog familiar, cum a fost aceea de la Neptun, în timpul vacanțelor de vară, sau cele din sediul Comitetului Central al partidului.

Eu îmi amintesc, ca scriitor mai vîrstnic, și de întîlnirile de la fostul sediu al Direcției Superioare a Armatei cînd generalul Nicolae Ceaușescu, șef al Direcției, ne chema și ne mobiliza să scriem literatură bună, angajată, educativă pentru cei aflați sub drapel.

Dar nu despre aceste întîlniri, mai mult sau mai puțin oficiale, vreau să povestesc, ci despre acele prilejuri fericite în care am putut sta în imediata apropiere a secretarului general al partidului, într-un dialog deschis. Primul prilej s-a ivit în octombrie 1966, în cadrul vizitei de lucru în fosta regiune Hunedoara cînd, alături de Horia Lovinescu, Ion Dodu Bălan și Remus Luca mă aflam și eu, pas cu pas, pe întregul itinerar parcurs și, apoi, la convorbirile avute în popasurile de prînz sau de cină. O primă convorbire, mai la obiect literar, dar cu totul degajată și într-un fel pitorească, s-a desfășurat lingă rezervația de zimbri de la Hațeg, în jurul unei mese cu specialități vînatorești. Discuția a început-o tovarășul Nicolae Ceaușescu însuși, întrebîndu-l pe Horia Lovinescu la ce mai lucrează și de ce nu mai e prezent, în ultima vreme, cu o premieră. Deci,

știa. Adevărul era că, în perioada respectivă, marele nostru dramaturg, destul de fecund de altfel, nu apăruse cu nici o scriere nouă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu știa așadar pînă și aceste amănunte din activitatea scriitorilor de primă mărime ai patriei. Am rămas foarte profund impresionat, în primul rînd dramaturgul care, deși maestru al replicilor, este, de felul său, un laconic și, culmea, un timid.

Cu noi se afla și tovarășul Victor Bolojan, de care mă leagă o veche și frumoasă prietenie. El lucra pe atunci în aparatul Comitetului Central și, ca bihorean, mă pregătise din timp să-i citească secretarului general o poezie. O și căutam prin buzunar, dar tovarășul Bolojan mi-a făcut un semn discret: nu e încă momentul. A venit apoi vorba despre poezie și tovarășul Bolojan a avansat ideea că scriu poezie angajată, patriotică dar, surîzînd și sugerînd că știe, tovarășul Ceaușescu a replicat:

— Așa se spune. Dar vom vedea!

Cum programul vizitei se desfășura însă după ceasornic, cu precizia matematică, ne-am ridicat de la masă și ne-am văzut de drum, așa că, bănuiam eu, s-a dus prilejul de-a recita poezia.

Prilejul a sosit, totuși, a doua zi, seara, la cină, în Deva. Aveam una din cărțile mele la îndemînă și mă fixasem la o poezie, cînd am simțit pe umăr mîna tovarășului Bolojan și i-am auzit vocea de bas:

— Sandule, ia să văd eu ce citești tu la masă. Să nu ne faci de rușine Bihorul, că ne supărăm.

Apoi:

— Nu poezia asta! Asta s-o citești

acasă, nevastă. Dă-mi cartea mie să-ți aleg eu ce trebuie citit.

Și mi-a ales o poezie care a plăcut.

Și a început la masă o discuție despre poezie.

Și am rămas iarăși frumos impresionat cît de cunoscută îi este secretarului general poezia, mai ales cea clasică. Îmi spusese mie Dan Deșliu că domnia sa cunoaște bine poezia lui Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, — desigur încă din școală și din lecturile de la Doftana.

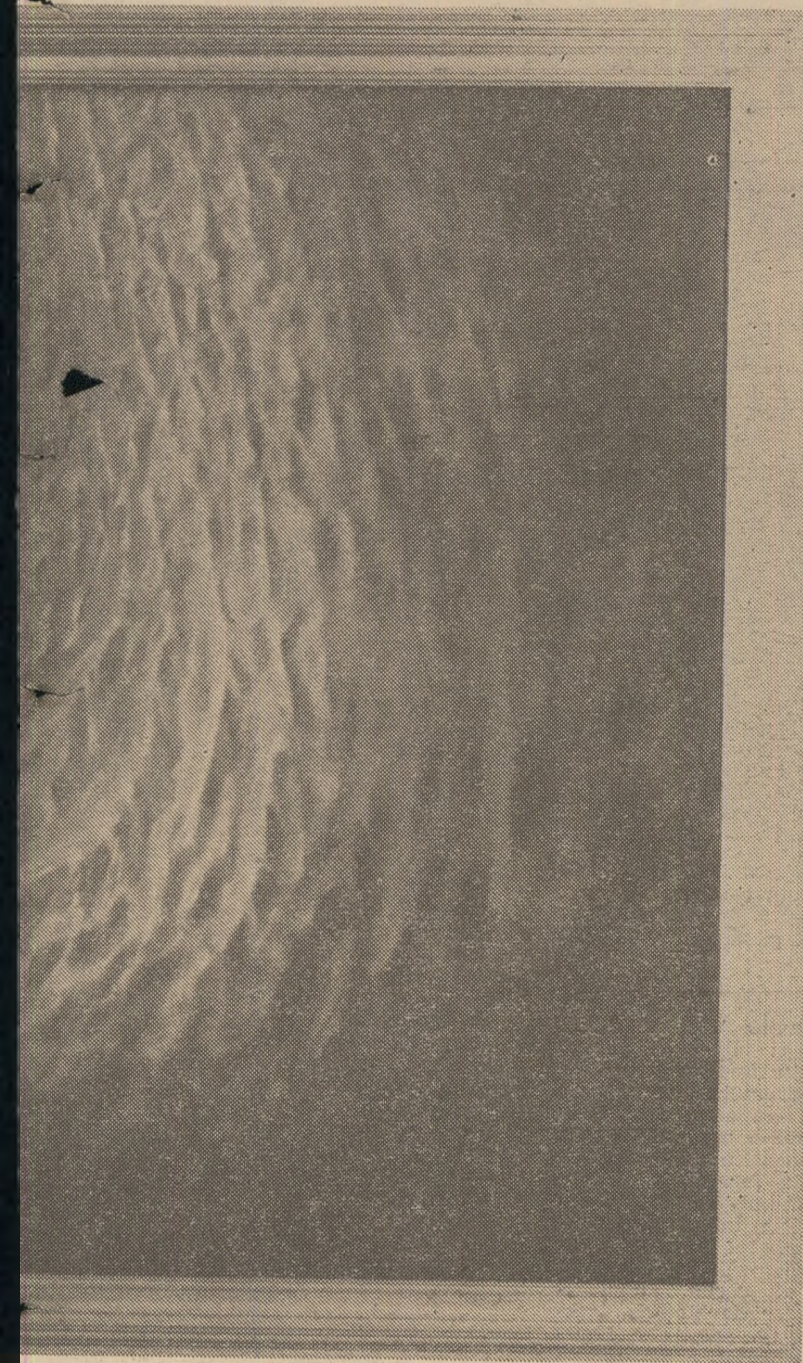
Îmi aduc aminte cu plăcere și de dragostea cu care tovarășul Ceaușescu era legat de cîntecul românesc, — în speță de doine și române. La cîna aceea, pe care aș numi-o artistică, o seamă de cîntăreți din regiune au interpretat doine și române; iar cînd unul s-a poticnit la o strofă, tovarășul Ceaușescu l-a ajutat, dovadă că cunoștea bine textul. Atunci am văzut ceva deosebit: ceilalți tovarăși din delegație (printre care tovarășii Ilie Verdeț, Paul Niculescu, Virgil Trofin) au scos din buzunar o cărticică de uz personal, needitată încă în tiraje de masă, cu textul celor mai celebre române românești. A fost un moment de emoție, în care descifrăm acum dragostea de cîntec, de artă la care secretarul general s-a referit neconținut, cu insistență în vizita de lucru din fosta regiune Brașov (iunie 1967) și, firește, la Conferințele Uniunii Compozitorilor.

A DOUA ZI, dis-de-dimineață, itinerarul nostru ducea spre Galda de Jos. Plecam din Deva cu trenul, iar în tren, noi, scriitorii, ne vedem de treburi, cînd cineva ne-a chemat în vagonul cu mese pentru micul dejun. „Tovarășul Ceaușescu, — ne spunea trimisul, — a întrebat: unde sînt scriitorii? De ce nu i-ați poftit la micul dejun?”

Discuțiile din vagonul-restaurant au fost mai puțin literare, ele au avut un subiect vital: modernizarea parcului de avioane civile, după un accident de avion ce avusese loc, nu demult. Se vorbea de sume, de comenzi speciale, cu o grijă umanistă ce avea să devină numitor comun al politicii secretarului general, și, în plus, forma incipientă a folosirii odihnei în scopuri utile, a fiecărei clipe pentru a întreprinde ceva necesar patriei.

Ca o paranteză de destindere și umor, o să povestesc cum, la Galda de Jos, într-o dimineață rece, ni se pregătise alt mic-dejun, într-o sală încăpătoare, în sediul C.A.P.-ului (sau I.A.S.-ului?), pe masă aliniindu-se și cîteva sticle de țuică ardelenască, puternică. Noi, cei patru „oameni ai literelor“, intraserăm printre primii în încăpere și, cum ne era frig, și, cum ne și cam plăcea, am făcut imprudența tonică de-a ne turna cîte-un pînărel „de prună“. Numai că tocmai cînd să ciocnim, a intrat în sală delegația de partid și de stat, iar ochii tovarășului Ceaușescu au căzut tocmai pe noi. Ne-a spus surîzînd, cu subînțeles:

Ă DE CÎNTEC

Pictură de Sabin Bălașa

e Ceaușescu

bună se cunoaște de dimi-
varăși scriitori !
cîteva minute, la ureche, vo-
ășului Bolojan, care pînă și în
ună ca a unui bas de operă :
al făcut-o, Sandule, băta-ți
pina dreaptă că prea repede
sticle ! Numai tu i-ai co-

SI, calendaristic, vizita de
ceru din fosta regiune Criș-
avut loc înaintea celei
în Hunedoara (februarie,
lăsat acest capitol mai la
zita fiind mai scurtă și mai
oasă în discuții literare. Dar
în sensul lor, pline de miez.

și apăruse revista „Familia“,
a ne-a priejuit o confruntare
șine. Am pregătit o poezie pe
titulat-o **Cu piine și sare**.
etar era tovarășul Teodor
zi ambasadorul țării noastre
— secretar cu propaganda
Turcuș, consăteanul și colegul
e băncile școlii primare.

— pas cu pas alături de se-
general al partidului, iar la
ctivul de partid am mers îm-
-l însoțim, la Casa de oaspeți.
revista cu mine să i-o ofer,
— deschisă, bineînțeles, la pa-
re era publicată poezia. Se-
u propaganda, Dumitru Tur-
u ochii pe mine, părtaş la
ovarășul Haș, la fel.

ul general a coborît în sala
unde eu, zăpăcit de emoție,

i-am oferit „Familia“ cu poezia. A luat
revista, m-a privit atent, a citit poezia,
iarăși m-a privit atent. apoi a împătu-
rit-o, a dat-o unui tovarăș care păstra
toate amintirile călătoriei și, strîngîn-
du-mi mîna, mi-a spus : „Mulțumesc“.

Atît. Și am plecat.

M-am uitat la tovarășul Haș, la Du-
mitru Turcuș, la tovarășul Szánto Ște-
fan, — ei la mine, fără să ne dăm seama :
I-a plăcut ? Nu i-a plăcut ?

Abia la masă, cînd din partea între-
prinderilor și instituțiilor, a organizați-
ilor obștești, toastau soli reprezentativi
și închinau un pahar cu secretarul ge-
neral al partidului, cînd mi-a venit și
mie rîndul să toastez în numele oame-
nilor de cultură și artă ai regiunii, un
suris larg, de bunătate, a înflorit pe
buzele marelui oaspete :

— Dragă tovarășe Andrițoiu, să fa-
ceți o revistă bună, să nu uitați că-l
aveți în spate pe Iosif Vulcan. Vă do-
resc succes și să fiți la înălțimea mi-
siunii voastre.

A doua zi după plecarea delegației la
București, la ședința de analiză și de
concluzii, le-am spus tovarășilor Haș,
Turcuș și Szánto :

— Cred că i-a plăcut, totuși, poezia.
Nu știu dacă aveam dreptate. Dar
inima mă îndeamnă astăzi să cred că
i-a plăcut. Și accept această -ipostază
pentru buna bucurie a inimii mele.

Al. Andrițoiu

De Ziua aceea...

Dacă vine o zi, dacă ziua aceea cuprinde un nume
Dacă în ziua aceea e soare, e pace în lume,
Dacă soare răsare și suie încărcat de simboluri
Dacă noianul de brațe arată spre soare
Atunci în ziua aceea e bine.

Dacă de aur, de soare sînt inimi prea pline
Încît se revarsă în timpul trăit
Ai să vezi peste lume un pod aurit,
Pe el defilînd ce n-a fost, ce-a venit și ce vine
Atunci, în ziua aceea e bine.

Toată suflarea acestor meleaguri carpatice
Marea de inimi pulsînd de la munți, peste șes, către mare
Ritmuri de mari împliniri epopeice
Vin să întîmpine ziua aceea care cuprinde un nume
Cînd sub albe undulări semințele dorm germinînd pe ogoare
Visînd rod fabulos în valuri de aur spre zări să se incline
Atunci, în ziua aceea e bine.

Dacă omul, oricare, cu haru-i, cinstit e cum se cuvine
Cum cinstită e ziua aceea ce cuprinde un nume
E o lărgime în duh și între mîini nu e spațiu
Unită ca-ntr-o genetică indisolubilă horă,
O veșnică stare crescînd luminată de auroră,
Atunci, oda suind-o precum divinul Horațiu
Cînta-voi, știind că în ziua aceea e bine.

Radu Boureanu

Împliniri

Păduri nesfirșite vegheate de zeii cei vechi ne-au născut
cînd mulcomul zvon al cascadei și-al frunzei părea-n inserare răsuflet
străbunilor aspri, veghind sub porunca lui Crai-Burebista
întinsele zări unde vulturii-n vînt măsurau miezul zilei
cu negre rotiri fără șir să ne scrie ursita.
Cenușa de-atunci, din bătrîni, s-a topit în pămîntul fierbinte
cu tropotul cailor beți de pojar năvălînd peste holde aprinse,
cu vuietul oștilor crunte venite să-ngrășe cîmpia.
Cît timp a trecut doar izvorul și vîntul amar al pădurilor știu,
doar codrii de oase străvechi măcinate de ani dar veghind în adîncuri,
doar lutul tăcut ca o mare flămîndă ce-i însăși vecia.
Azi stăm sub înaltele stele. Din codrii cei vechi, din cetăți care-au fost
doar nopți nesfirșit de adînci mai șoptesc o poveste de taină
cînd rîu-n răscoală pornește să caute marea
cu cer fără margini plecat pe nebunele unde.
Ciți ani au trecut mai știe doar huma străveche
grăind cu silabe de roade ca-n cernerea veșnică-a vremii.
Dar stăm sub înaltele stele cu inima plină de cîntec,
cu ochii-nvățați să viseze o eră ce-o fi strălucirea
de miine a țării, răsмии de uzine vuindu-și
puterea de noi oceane grăbite să-și verse belșugul
clădind ne-ncetat viitorul din zăriștea căruia mindri
privi-vom cu ochi îndrăzneți către soare.
Din vremi fără șir am visat lingă murmurul lin și sălbatic al frunzei
urzind din viurea-mbunată a marilor ape în veci renăscute și tinere
noi galaxii fericite

de-orașe pulsînd de lumini fără seamăn spre-naltele stele
și-n visele lor oglîndind nesfirșiri cu din veci neștiute hotare.
E-un ceas de-mpîlnire-a visării exact calculate
cînd aspre metale și suflete cutezătoare
se-mbină în clocot sub steaua-mpîlnirii rivnite de veacuri
în miezul de foc al prefacerii faptei în rod
turnînd în tipar omenesc nesfirșirea.
Aici e, cu dreaptă măsură, trecutul. Prezentu-i pădurea de schele
din zare.

Spre-un miine cu chip lămurit ni se-ndreaptă privirea.

Francisc Păcurariu

Căldura inimii

Un sat din care pleca un copil...
Și azi verdele frunzei îl știe,
și azi aburul casei îl cheamă
cu dor și cu bucurie !

Un sat din care pleca un copil
sub steaua celor ce nu se lasă
invinși.

Pină la porțile vieții
ochii maicii sale-l urmară
de toarta cerului prinși.

Toate ploile vieții căzură
pe umerii de adolescent,
nemblînzit :

În zare, fantasticul Cer al
Dreptății
magnetic chemîndu-l, neconținut.

Pentru a-l aduce pe pămînt,
printre noi,
pentru a ne face pe noi
să-nțelegem ce-i drept,
n-a obosit de o viață de om
să poarte căldura inimii-n piept.

Martor e binele nostru din suflet
și toate zidirile
care vor fi să se-nțimble.
Martor e riul de timp de pe frunte
și cununa zăpezii la tîmple.

Daniela Crăsnaru

Gorunii de la Tebea

SÎNT pământuri între marginile țării noastre, pământuri de temelie din care istoria izvorăște, mereu izorăște, columnă rezemată de faptele lumii noastre românești, insufletită de singele și sudoarea multor generații care au trăit și au luptat să ajungă la adevărul rostit de inimile lor. Cu trecerea vremii, asemenea pământuri s-au preschimbat în datini, în credință, în pietre de hotar. Un asemenea pământ se numește Tebea. Pe malul Crișului Alb, nu departe de orașul Brad, se află Tebea. Sat aparținător de comuna Baia de Criș. Sat la temelia căruia a fost îngropată o sămânță de nemurire. De fapt, Tebea se află pretutindeni în Țara Moților, este satul ale cărui margini curg între marginile Munților Apuseni. Despre Tebea îți poate vorbi orice moț. Pentru că Tebea este unul din sanctuarele noastre, o mărturie mereu vie a trecerii noastre prin vreme.

De fiecare dată când merg la Brad, cînd ajung pe meleagurile nașterii și copilăriei mele, poposesc și la Tebea. Ultima oară m-a însoțit moțul Nicolae Stoica, economist la întreprinderea minieră Barza, mare iubitor de datini și de strămoși.

Cu capul descoperit, după ce am păstrat un moment de reculegere, m-am oprit în preajma gorunilor — a celor trei goruni: al lui Horia; al lui Avram Iancu; al lui Nicolae Ceaușescu. Amintiri, gânduri tănuite, priveliști aspre, singe și lumină, multă lumină. În jurul bisericii din Tebea, lăcaș înveșmîntat în tricolor, multe morminte. La intrare, ca un preludiu al gloriei, de o parte și alta a potecii care duce către „altarul sanctuarului”, morminte ale eroilor necunoscuți căzuți în primul război mondial pentru libertatea și independența României. Pe zecile de cruci cioplite din piatră, ce străjuiesc lăcașurile de odihnă ale celor plecați în cetatea de scaun a nemuririi românești, sînt incrustate nume de oameni, numele noastre de fiecare zi. Ion, Nicolae, Petru, Constantin, Ilie, Gheorghe, Mihai, nume răsădite ca niște zodii ale biruinței.

Încă zece pași, ori poate mai mulți și, învăluit parcă într-un zvon de tulnice, ajungi în fața mormintului lui Avram Iancu. Un gorun în plină putere, viguros, îi stă de vhege. Doineste și iar doinește. Frunzele lui n-au fost învățate să plîngă și să bocească. Foșnetul său este o neîntreruptă doină, o neîn-

treruptă baladă izvodind parcă faptele celui care doarme. De-a dreapta și de-a stînga eroului, două tunuri din lemn de cireș, legate în cercuri, îi păzesc liniștea. Tunurile și prea vitejii lui căpitani, Buteanu și Groza. Fluierul a fost semănat printre rădăcinile gorunului.

Nu departe de mormîntul lui Avram Iancu, e gorunul lui Horia. De peste două sute de ani trăiește acest impozant monument a vredniciei și statorniciei noastre pe aceste pământuri umbrite și de Munții Apuseni. La umbra venerabilului gorun, spune legenda, Horia le vorbea moților crișeni despre dreptate și libertate, despre drumul pe care-l aveau de urmat pentru a scăpa de jugul împilării. Hărțuit de furtuni, biciuit de neliniște, îmbătrînit, împietrit ca un zeu al luminii, gorunul își reazămă și astăzi fruntea de senin și de soare, neaplecat, mereu neaplecat. Și, pentru că moții împrejmuiseră gorunul lui Horia cu prea multă dragoste, și pentru că foșnetul său îndemna mereu la răscoală, și pentru că rădăcinile lui stăruiau ca un jurămint de răzbunare, grofii au poltit să-l cumpere, să-i jefuiească pe moți și de această dătină. I-au adunat pe fruntașii satului Tebea și le-au oferit o baniță cu galbeni. Să-l cumpere și să-l smulgă din rădăcini, așa cum au făcut și cu Horia. „Vă îmbogățim”, au încercat cei bogăți să-l amăgească pe mai bătrînii satului, pe înțelepții obștei. „Să ne sfătuim”, le-au răspuns aceștia cu ochii umeziți de lacrimi. Și-au plecat către casa celui mai bătrîn dintre ei. Nu să se sfătuiască. Răspunsul îl aveau pregătit. Gorunul lui Horia nu are preț. Ci să se reculeagă după cele auzite, să-și amintească de faptele moșilor lor săvîrșite atunci, în anul 1784, despre pustii din sufletele lor, despre cîinele asuprașii care le păzea cu strășnicie casele. „Ce-ați hotărît?” i-au întrebat a doua zi grofii, convinși fiind că aurul promis a prins sămînța trădării în sufletele lor. „Nu-l dăm nici pentru întreg pămîntul”, au glăsuț toți deodată. Grofii au zîmbit viclean. Nu erau obișnuiți să fie înfrunțați pe față. „Atunci, tot pentru o baniță de galbeni, vindeți-ne umbra lui”, le-a propus bătrînii, cu semeție, unul din grofi. Înțelepții din Tebea s-au privit nedumeriți. Și i-au răspuns grofului tot într-un glas: „Nici umbra lui Horia nu-l de lînguit”, amenințîndu-i cu priviri aprinse. Grofii i-au amenințat că-l vor tăia și fără voia

lor. Oamenii au plecat însă liniștiți. Și zvon tulbure a cuprins Țara Moților, și vreme îndelungată, noapte de noapte, gorunul a fost păzit cu strășnicie.

SANCTUARUL de la Tebea — loc de sfîntă amintire, martor al luptei noastre pentru dreptate și libertate, simbol aureolat de măreția împlinirilor socialiste, locul unde drumurile istoriei care străbat pămîntul românesc se întîlnesc împlinindu-se într-o aceeași albie, o albie a vibrației noastre spirituale.

Sanctuarul de la Tebea. Aici, între gorunul lui Horia, nu departe de veșnicia lui Avram Iancu, alintat de zvonul tulnicelor ce împinzește munții, trăiește de peste zece ani un alt gorun, unul tînr, viguros, roditor de lumină, vestitor de dreptate, de adevăr și libertate, cu frunzele înrouate de aceeași

nestinsă dragoste de popor și de țară, de datini și de strămoși. Răsădit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei de lucru făcută și pe aceste mioritice meleaguri, gorunul cel tînr și în plină putere întregeste măreția sanctuarului de la Tebea, puterea și tăria sufletelor noastre.

Sanctuarul de la Tebea. Gorunul lui Horia. Gorunul lui Avram Iancu. Gorunul lui Nicolae Ceaușescu.

Trei simboluri vii ale viețuirii noastre pe aceste meleaguri carpatine, cel mai tînr vestind izbînzile noastre de azi, trei nestinse focuri de strajă, trei vestitori, trei tulnice care cuvîntă a binecuvîntare peste viteaza Țară a Moților, trei sceptre ale adevărului românesc.

Radu Selejan

O zi de ianuarie

I.

AR FI PUTUT să fie o zi oarecare, pe o vale la fel de necunoscută, ar fi putut să fie un timp al întoarcerii pe locurile proprii tale copilăriei, pe un drum anume, al părinților care te-au petrecut pînă la poartă, dar a fost o zi de ianuarie, pe o vale mărginită de coline cu pilcui de păduri, în care ai vrut să vezi cu ochii tăi din ce ogradă a putut să plece un copil, ca să ajungă într-o țară, în ce casă simplă de țaran s-a învățat graiul iubirii, al jertfei și al luptei pentru dreptatea oamenilor.

Ai vrut să ajungi la Scornicești, nu departe de Olt, în suflet cu zări transilvane.

ai vrut să întorci drumul pandurilor, încolo, spre asfințit,

și iată semnul izbînzii tale, arătat la coama dealului în pleazna de aur abia ivită a lunii, coborîtă încet, ca o părere, în uimirea gîndului tău.

Ce locuri pe vale, cît pămînt bănuieț mai încolo, să mărturisească sărăcia caselor bătrîne, în izbire de sapă și în fulgerul coasei, după o istorie lungă, povestită încă, spusă fără ocol.

Dar cite, satele țării, și prin cite părți, sub dealuri încremenite de arși și urnite de ploi, n-ar avea spusele lor, dintr-o vreme și dintre vremuri, fără de care nu s-ar înțelege în tot adevărul

lor legile de îndreptare căutate în învălășirile istoriei?

II.

O DUPĂ-AMIAZĂ de umblare și de meditație, gînduri la țară și la istoria țării, vederea oprită la tot pasul de edificii și de oameni prinși într-o muncă frumoasă, cum nu s-a mai văzut prin acele locuri,

cîteva ceasuri printre vite și orătânii, la sticlărie și la serele vîrătoare, cu oamenii satului,

arătarea livezilor la miazăzi și a ogoarelor la miazănoapte, de o parte și de alta a pîrului îndreptat în maluri de piatră,

toate au adevărit o altă înfățișare a timpului în această parte de țară, legată atîta vreme de pulberea pămîntului.

Dar cite, locurile țării, în care îmbrățișări de ape n-ar putea să arate fața înnoirii și a trezirii pămîntului, în istoria de astăzi a lumii muncitoare?

Drumul de la Scornicești duce mai departe, peste Olt și către Dunăre, sub treptele dealurilor la cîmpie, toate drumurile duc mai departe, de aici ori de aiurea, se leagă orașe și sate, după meserii și după anotimpuri,

iată, și lucrările Oltului, și geografia irigațiilor, și zările de aluminiu spre Slatina, măreția orașului, și bănuirea recoltei, toate se spun și se arată într-o încremenită zi de ianuarie, și gîndul duce la o toamnă a Teleormanului, spre Călmățui în jos și pe valea Urluiului, și suie către Argeș pe sub dealuri cu vii fără sfîrșire, și leagă pămînt de pămînt și piatră de piatră, de-a lungul Oltului, pînă în inima munților.

III.

UN COPIL de unsprezece ani, la un ceas al luminării de ziuă, s-a mai uitat odată prin ogradă, și încolo, spre locurile unui timp care sîrșire, petrecut de părinți pînă la poartă, pînă la drumul care duce departe, peste cotul pîrului, printre ogrăzi și case.

Așa poate să înceapă un destin și o istorie. Cu gîndul simplu la o meserie, cu grija părinților, cu nevoile casei, cu anii care adună zece copii în două odăi și o tindă, cu o poartă rămasă deschisă la încercările lumii. Ce poate să fie acolo, orașul, cine știe?

Casa lui Andruța Ceaușescu rămîne ca o mărturie a pămîntului.

Copilul adus de jandarmi, din post în post, și înțelegerea părinților, și fuga de acasă, întoarcerea în lumea orașului, a muncitorilor, a luptei proletare...

Petrec cu gîndul, căutînd la streșinile casei, la ferestrele, la stîlpii, la acoperișul de șindrilă mincat de ploi, și caut să înțeleg ce însemna toată povestea acelui copil cu mîinile legate, în fața satului, și cită credință în destinul lui trebuiau să aibă părinții, să-l apere și să nu-l oprească, și închisorile care s-au urmat, suferința și amenințările morții, anii războiului...

Stîlpii pridvorului sînt acum în doilii, în ograda-i liniște, în casă toate la locul lor, paturile așternute, chipuri pe pereți,

o casă în care s-au petrecut nopți și zile, cu droaia de copii, cu bucatele pămîntului, cu lucru și cu sărbători,

acum toți au plecat, părinții dorm la marginea satului, pe un umăr de deal, sub lespezi de marmoră, cu o cruce simplă, să spună de sufletul neamului.

IV.

ȘAIZECI DE ANI pot să fie o viață de om, dar pot să fie mult mai mult. Cum să le măsoari trecerea, cînd de mult nu mai sînt ai tăi, cînd i-ai văzut printre gratii, cînd i-ai simțit peste țară, cînd te-ai furișat cu ei pe sub ziduri și i-ai rostit în fața mulțimilor?

Această contopire a ființei tale cu poporul tău și cu umanitatea este măsura vîrstei tale.

În ispitirile judecătorilor și în fărăodihna luptei de clasă.

Însăși iubirea casei tale din aceasta se alege. Și miezul gîndului, și puterea vorbeii tale.

Cită istorie în anii tăi, în treptele vieții tale!

Spun acestea cu gîndul la părinții mei, la vecinii părinților mei, la vecinii vecinilor, la soarta oamenilor.

Care-i prețul numelui tău, cînd se leagă de numele țării?

Care-i chipul zodiei sub care copilul din temniță scapă de moarte și ajunge la ceasul așteptat să poată hotărî zodia țării? În Scornicești oamenii sînt aceiași și sînt alții, Oltul curge la Dunăre și Dunărea curge la Mare...

Cum se alege soarta omului, și cum se tulbură cerul deasupra limpezimilor?

Umblu pe uliți, caut la oamenii satului, care îți spun Conducător, Consătean și Tovarăș, și petrec într-un spațiu nevăzut chipuri de cînte și de mărire, ceasurile cumplite și ceasurile de izbăvire ale poporului român, și caut să înțeleg de unde trebuia să vină puterea celor meniți să conducă, lumina inimii lor, și necruțarea minii dacă era nevoie, știința în cumpănirea lucrurilor.

O casă de oameni la marginea sărăciei, un copil plecat la oraș să învețe o meserie...

Îmi vine în minte casa Iancului... Leagănul și fluierul lui...

Această istorie o trăiesc. Este suflarea mea.

De-acum încolo, cînd îmi vei spune de oamenii țării, de ce li se cuvine, mă voi gîndi și la această casă. De modestie și de cînte cînd îmi vei spune, și la ușa ei mă voi întoarce cu gîndul. De dreptate cînd vei vorbi, și prin ferestrele ei voi căuta la chipul dreptății. De pace cînd voi auzi, și la pridvorul ei voi ajunge.

Și mă voi gîndi la casa părinților mei, și voi înțelege mai mult ca pînă acum, de ce măreția unui conducător trebuie să încapă sub grinzile scunde ale caselor umile în care s-a născut.

Ion Horea

Chipul Patriei

DESCHIDEM manualele noastre școlare despre istoria și geografia țării și citim această propoziție: „Patria noastră este o țară frumoasă și înfloritoare”. Și, tot atunci ne gândim: „Cine fi dă acest chip?” Firește, natura a fost generoasă; fiecare călătorie spre cîmpie sau spre munți, spre începuturile de riuri sau spre locul de vărsare al Dunării, prin Delta, rămîne, de fiecare dată, ca o lecție a frumuseții. Dar la această bogăție naturală oamenii au venit cu o creație de neprețuit și noi numim aceasta civilizație. Nu există azi nici un loc pe pămîntul țării care să nu fi simțit transformările esențiale ale revoluției noastre socialiste.

Fiind, deci, chipul de azi al patriei un rod al patosului cu care poporul, condus de partid, a muncit și muncește fără preget s-o facă așa cum a visat-o, nici școala nu putea rămîne înafara acestui înalt ideal. În școala noastră de azi, angajarea politică și civică de a crește un tineret devotat muncii și creației a devenit o condiție esențială. Ideea aceasta nouă care a cuprins întregul învățămînt românesc aparține gândirii de largă viziune și de un măreț patriotism a secretarului general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aplicarea ei modifică și înlătură mentalități osificate, angajează întregul corp profesoral la o redimensionare a conținutului și metodologiei predării, la un nou limbaj educativ, la un nou dialog cu tînarul care se pregătește încă de pe băncile școlii pentru viață, pentru integrarea sa în producție. Consecințele acestei viziuni sînt fundamentale în planul formării viitorului cetățean. Astăzi, în școala românească, copilul — tînarul în devenire — descoperă chipul patriei pe alte coordonate, care implică participarea activă a fiecăruia la construirea viitorului, a comunismului pe meleagurile României. Dragostea față de muncă, față de patrie, se exprimă astăzi printr-o participare efectivă a elevilor la ridicarea țării pe o nouă treaptă de civilizație.

Munca începe de la șoimii patriei, detașamentul speranței, al cîntecului senin și al bucuriei vieții. Ei învață să-și iubească patria în „atelierelor hărniciei”, convertind jocul în muncă, deprinzînd minuirea uneltelor, descoperind astfel, la scara mică a vârstei lor, demnitatea și responsabilitatea de mai târziu.

De la copiii acestei organizații, creația din inițiativa secretarului general al Partidului, Omul care îmbrățișează și ocrotește copilăria, și pînă la studenții care se confruntă cu îndrăznețe proiecte de studiu nu se mai învață în mod abstract ce este patria, ci se ajunge la o reprezentare vie, născută din modul nou de a se preda limba și literatura română, istoria și geografia patriei.

Tineretul de pe băncile școlilor de toate gradele are minunat privilegiul de a ajunge la izvorul veșnic viu al tăriei morale a poporului nostru, participînd alături de toți oamenii acestei țări la sublima Cîntare a României, la marea epopee națională pe care o desăvîrșește zi cu zi poporul condus de Partidul Comunist. Mai mult decît oricînd tineretul — educat prin școală — reține datoria ce-i revine de a păstra și valorifica glorioasele tradiții moștenite de la străbunii noștri. Ei au în acest sens un model care stăruie cu forța exemplului înalt în personalitatea președintelui Republicii.

În aceste zile, cînd gîndurile alese ale întregii națiuni se îndreaptă spre secretarul general al Partidului, noi, profesorii din învățămîntul general și liceal, trăind un profund sentiment de mîndrie pentru faptul că epoca noastră este puternic marcată de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu care a înfrînt întregul destin al școlii românești, ne asociem spre a-i transmite omagiile și sentimentele noastre de recunoștință.

Nicolae Vulpe

profesor, sectorul 8, București

Puterea voinței, tăria curajului!

BIOLOGII susțin — citeam pe undeva — că nu putem pătrunde misterul ochiului uman decît în posesia unor cunoștințe asupra Soarelui. Asta din cauză că ochiul s-a constituit, cîndva, la începuturile evolutive ale speciei, ca organ adaptat tocmai la radiațiile acestei stele, care ne ține în viață. De-atunci, adică de milioane de ani, ochiul nu s-a mai modificat, deoarece nici Soarele n-a suferit vre-o schimbare.

Alta e condiția timpului și, desigur, a omului — și mai cu seamă a bărbatului cuprins în durată — merit, prin consonanțe istorice și vocație particulară, „să prefacă și Soarele”. Ceea ce înseamnă că el trebuie să pătrundă natura legăturilor sociale, să cunoască dialectica tendințelor, să recunoască vectorii, să distingă și să exprime sensul nou ce se încheagă în puzderia aleatorie a evenimentelor. Se cere deci luciditate, pentru a evita primejdiiile — știute, din istoria propriului popor și a omenirii întregi, și — neștiute, nebuloase întrezărite în marginile viitorului. Opus lui Danton — blocat, viertînd legătura cu revoluția vie, asadar, în schimbare, și blocîndu-și, în felul acesta, accesul chiar către sinea sa de mai ieri — revoluționar arebare „sfidează și Soarele” este cu osebire atent să-și mențină, intactă și nefisurată, capacita-

tea de a se pune de acord cu istoria și de a rămîne statornic prin și în propria-i transformare.

Salutul zilei de azi se îndreaptă către curajosul revoluționar, omagiat de către clasa, poporul patriei în slujba căreia s-a angajat, gata de orice sacrificiu, asumîndu-și lupta și munca, de aproape o jumătate de veac.

România socialistă îi omagiază, de ziua nașterii sale, pe bărbatul de stat pe care l-a înălțat de pe-acum între marile figuri ale trecutului ei istoric. Om de seamă, căruia întreaga noastră societate îi dorește ani mulți, fericiți, putere de muncă, activitate neobosită, credință nezdruincată în adevărul faptului că nimic nu e dat odată pentru totdeauna în această lume, că oricine își poate afla calea dreaptă, dacă o caută înarmat cu busola cunoașterii și animat de o pasiune adîncă. Că poate „supune pînă și Soarele”, puternicul astru: trebuie doar să-și ridice ochii spre el și să-l privească și să-l înfrunte!

Așa cum a făcut-o acel dîrz fiu al unor țărani olteni, odinioară, cînd — aidoma eroilor din basmele populare, porniți să ucidă balaurul și să afle izvorul cu apă vie — a vrut să-și pună la încercare puterea voinței și tăria curajului.

Domokos Géza

Dăruire continuă

CA TÎNĂR comunist, muncitor și poet, aș dori să exprim prin intermediul revistei „România literară” marea emoție pe care o trăiesc în această zi de măreță sărbătoare a întregului popor. Nu este astăzi pe pămîntul românesc om care să nu se gîndească la marea Om de omenie, la conducătorul nostru, exemplu viu de luptă, de eroism, de dăruire continuă întru binele patriei.

Cred că nu există colț de țară care să nu fi fost mîngîiat de privirile președintelui nostru, cred că nu există ramură de activitate care să nu fi fost cercetată cu deosebită grijă de secretarul general al Partidului nostru.

Preocupat în permanență de ridicarea pe o nouă treaptă a industriei, agriculturii, cercetării științifice, a întregii vieți social-economice, tovarășul Ceaușescu nu uită nici arta.

Îmi amintesc de chemarea călduroasă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o, încă de la Congresul al IX-lea al Partidului, scriitorilor și artiștilor îndemnîndu-i să creeze opere izvorîte din viața poporului, din munca și activitatea constructorilor socialismului în România.

Între timp au apărut numeroase cărți de renume, s-au ctitorit monumente și lăcașuri de cultură, au fost create opere

durabile ale muzicii și dramaturgiei naționale.

Grija atentă și impresionantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru ridicarea nivelului cultural al poporului ne duce cu gîndul la faptele mărețe, în același sens, ale marilor noștri voevozi: Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Neagoe Basarab, Constantin Brîncoveanu.

În încheierea acestor gînduri aș dori în mod special să exprim și în numele membrilor cenaclului literar „Lumina” recunoștința noastră față de secretarul general al Partidului; cenaclul s-a constituit în întreprinderea „Electrofar” în urma cuvîntărilor rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la primul Congres al Educației și Culturii Socialiste. Promitem să ne străduim ca, pe lîngă munca productivă propriu-zisă, să trecem prin „controlul de calitate” și cele mai izbutite lucrări artistice în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, festival inițiat, cum se știe, tot din inițiativa președintelui țării.

Îi urăm tovarășului Nicolae Ceaușescu, Erou al Republicii Socialiste România, sănătate, fericire, putere de muncă și glorie, pentru fericirea și gloria poporului român!

Adrian Bucureșcu

înzor, „Electrofar” București

Rotiri de umbră, scînteii de azur

NINGE mult. În sfîrșit, ninge ca-n datini. Vîntul, colorat în drumuri de lapte, plimbă cai de sticlă pe lacul înghețat. În moara mea, căutată prin vis de-un fir de orz și de-un fir de grîu semănate într-o ladă cu pămînt și date-n spic, miroase pînă la pierderea minții a mere uitate-n cuptor. Cînd luminează scump zăpezile, asemeni unui cîntec nemuritor, două brînduși închipuite, gîlîind de prevestiri frumoase, mă pîndesc la ușă, iar eu simt că aș vrea să scriu în palmă, în locul unde drumul norocului întîlnește fîntina inimii, o poveste cu zodie de sinzience despre sportul românesc de care, în ultimii ani, mă simt legat cu o pasăre de soc, cu un riu de miresme și cu toate ființele pe care le aprinde fulgerul pe frunza de iederă udă la care se roagă, îndrăgostite, în prima noapte a primăverii, fetele de la Brăila, fetele din București.

Ninge. Toate zilele sînt de gheață pîrguită la focul stelelor. Și cînd norii se subțiază, și apare luna cu ochi verzi, de mare latină, se sparg clopote de mîrgăritar învăluite-n răsărituri. Cîntecul zăpezilor, în moară, se împletește cu miezul liniștii și cu două suvite de dor. Ninge și, parcă venind de sub o pergolă bătută cu luciferi, aud sunetul picurat al cerceului de aur pe care mi l-au atîrnat la ureche Nadia și Teodora. Ascultînd zăpezile, eu aud luncarea solemnă, pe apele celor cinci continente, a loticilor de la Dunărea românească — lemn descîntat să fie arlăp, tunet și mingilire. Ninge, și în ninsoare e o spargere de argint și o spargere de fosfor, la fel de amețitoare ca spargerea tuturor tiparelor de joc pe care-au încercat-o, de atîlca ori îndrăzneți și victorioși, marii noștri campioni, pentru gloria sportivă a țării. Cîstîndu-și numele prin muncă plină de răbdare, care-i legea supremă a triumfului, sportivii români proiectează în legendă dragostea ce-o poartă pămîntului de acasă, partidului comunist și secretarului său general.

Ninge. Aievea sînt acum numai gîndurile și lăstarii de gheață apăruiți pe geam. Ninge. Și ziua e un brad cu scoarță ruptă, ca să bea din el căprioarele, ca dintr-un izvor, inele de viață, rotiri de umbră și scînteii de azur.

În moara mea, cînd ninge și miroase a mere uitate-n cuptor, în suflet mi se deschide o cîmpie largă și peșteră în care se frînge, între doi vișini, o pițne din griul înfrînt sub zăpezile în care sună un cereol de aur.

Fănuș Neagu

După îndemnul inimii

LA această aniversare a celui mai credincios fiu al partidului — totodată, importantă aniversare a întregului nostru popor — vreau să mă alătur și eu emoției și bucuriei milioanele de oameni care muncesc pe pământul României socialiste. Pentru că momentul de azi mi se pare mie, ostaș credincios al Teatrului Național, că se înscrie, cu litere de aur, în marea epopee a neamului.

Îmi cîntăresc bine cuvintele și-mi dau seama că ele exprimă adevărul. Deoarece, datorită secretarului general al Partidului Comunist Român, am trăit clipe de nebănuită fericire, pe care nici măcar nu le-aș fi putut visa la începuturile îndelungatei mele cariere artistice. Îmi amintesc de una din cele mai recente: inaugurarea noului lăcaș al primei scene a țării — cel mai frumos pe care aceasta l-a avut vreodată, întruchipînd unul dintre idealurile unui actor. Și-mi amintesc cuvintele pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu (prezent la festivitatea inaugurală) ni le-a adresat atunci nouă, celor care am încercat și încercăm să ridicăm tot mai sus nivelul teatrului românesc: „Fără îndoială că slujitorii artei din România vor face și în viitor totul pentru a contribui la realizarea nobilelor idealuri de umanism, de dreptate, de echitate socială în patria noastră, că ei vor pune arta în slujba întregului popor, a promovării idealurilor socialiste și comuniste,

prieteniei și înțelegerii între popoare, a cauzei păcii și colaborării internaționale. Acționînd în acest sens, continuînd astfel tradiția artei dintotdeauna a poporului nostru, artiștii, toți slujitorii artei își vor face datoria față de popor, față de partid, față de năzuințele națiunii noastre socialiste de-a fi tot mai puternică“...

Acum, cînd împliniți șasezeci de ani de viață, vă asigur, mult stimat și iubite tovarășe Ceaușescu, că atît eu — unul dintre decanii de vîrstă ai scenei române — cit și mai tinerii mei colegi, am fost călăuziți întotdeauna, în frumoasa misiune pe care ne-am asumat-o cu maximum de responsabilitate, de același îndemn — fie el venit din adîncul ființei noastre, ori din îndepărtata noastră istorie. Dînd viață sutelor de roluri din marea dramaturgie națională, jucîndu-i de nenumărate ori pe Vlaicu și pe Ștefan Vodă, trăind de atîta vreme — și-mi place să cred că nu zadarnic — Teatrul Românesc, urmărind și eu — ca orice artist-cetățean — prestigioasa activitate politică desfășurată de dumneavoastră, clarviziunea, profundul patriotism al fiecărei inițiative a dumneavoastră, nu pot decît să vă urez, fericit că am această șansă, în zilele de azi, sărbătorești, după datina străbună, după îndemnul inimii mele, care a început să bată acum mai tare și mai repede: „LA MULȚI ANI!“

George Calboreanu

Consonanță spirituală

GENERAȚIA de oameni de teatru ajunsă azi la maturitate este o generație fericită să-și măsoare împlinirile odată cu acelea ale țării. M-am gîndit de nenumărate ori la ceea ce au însemnat marile personalități în istoria poporului nostru și de fiecare dată am înțeles că poporul știe cînd, cum și pe cine anume să-l înalțe în nimbul de glorie al cutezanței și strălucirii geniale, din care el însuși se adapă ca dintr-un izvor de apă vie.

Spunînd astăzi **Ceaușescu**, certificăm de fapt aurul inteligenței politice multilaterale a străbunilor noștri. Numele de Ceaușescu încununează o epocă de strălucire a României cu harul marilor bărbați pe care istoria îi așează în văzul lumii, întru diriguirea ei.

Nu o dată, în turneele noastre, fiind pe străzile vreunui oraș european, și de fiecare dată a fost așa, spunînd România, știindu-ne români, acei oameni obișnuiți, înțilniți într-o dimineață, pe o stradă dintr-un oraș al lumii, să spună, cu o lumină curată în ochi: **România. Ceaușescu al României.** Emoția unor astfel de momente nu se uită. Noi însine știm că ne aflăm pe scenele Londrei, Parisului, Romei, Amsterdamului, tocmai prin bolta deschisă relațiilor culturale de politică înțeleaptă a președintelui nostru scump.

Poporul român a dat oameni excepționali. Cel mai iubit dintre toți împlinește azi șase decenii de viață și luptă pentru triumful ideilor comuniste pe pământul românesc. Dăruirea, spiritul de sacrificiu, cutezanța și demnitatea nației române se văd ca într-o oglindă pe chipul secretarului general al Partidului nostru. Scena românească bate, de aceea, odată cu inima robustă, caldă, prietenească a tovarășului Ceaușescu.

Știm cit de mult iubește teatrul, literatura, filmul, cită înfinită grijă poartă culturii, și tocmai de aceea anii mulți pe care îi urăm din adînc de suflet, noi toți îi vedem ca tot atîtea trepte ale înfloririi materiale și spirituale a neamului românesc.

Fericită această zi, în care teatrul românesc își serbează pe cel mai generos și înțelept ocrotitor al său.

Octavian Cotescu

Pentru cei ce se nasc azi...

PENTRU cei ce se nasc azi va fi de la sine-nțeles ca la Porțile de Fier să existe o hidrocentrală, și cîteva mai la vale. Ca Orșova să fie pe deal. Ca la Galați să se facă oțel. Ca litoralul să fie impinzit de construcții pentru agrement și sănătate.

Și cîte încă altele, cu neputință de enumerat aci, li se vor părea celor de mine „de la sine-nțeles“ în timp ce nouă, celor născuți ieri, ne-a fost dat să le auzim mai întîi în cuvînt, să le vedem pe hirtii, și apoi luînd contur, ca să pricepem că nu e vis, ci adevărul cel mai adevărat, că e realitatea cea mai concretă acest imens șantier al unei imense piramide alcătuită din straturi de fontă, oțel, piine, case, mașini și unelte, energie, petrochimie, electronică, învățămînt, sănătate, cultură.

Din acest uriaș edificiu, arta n-a lipsit. Opere de seamă s-au făurit. Iar teatrul acestor ani s-a dovedit greu de egalat. Ar fi imposibil să ne închipuim că fără condițiile de care ne-am bucurat, s-ar fi putut realiza aceste victorii, pentru că de talent și spirit creator artiștii români nicidecum n-au dus lipsă.

Condițiile materiale oferite teatrului de Partid, grija pentru nevoile instituțiilor și oamenilor scenei, prețuirea și îndrumarea valorilor care-l slujesc, iată adevărul ce stă la baza victoriilor teatrului românesc al acestor ani.

Privim cu mîndrie palatele moderne pentru teatru de la Craiova, Tg. Mureș și București, ca și toate lăcașurile pentru cultură și artă din țară și cu glasul plin de emoție îl aducem mulțumiri cîtorului lor, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Aceste gînduri mi se leagă în minte și în suflet într-o zi însemnată. Ziua în care inspiratorul și conducătorul tuturor marilor înfăptuiri pe care le trăim, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împlinește 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară.

Să-i urăm viață lungă, sănătate și putere de muncă, să-i dorim realizarea tuturor dorințelor sale cele mai fierbinți de pace în lume, demnitate și independență pentru țară, viață din ce în ce mai îmbelșugată pentru poporul nostru și fericire. La mulți ani!

Ion Cojar

În Puterea și Adevărul : actorii Petre Gheorghiu și George Oancea

Dragoste și recunoștință

CEA mai sinceră urare mi se pare a fi, totodată, cea mai simplă.

Cea mai frumoasă urare trebuie adresată celui mai devotat fiu al partidului, celui mai important conducător român din istoria modernă.

Cele mai fierbinți mulțumiri sînt destinate omului politic care ne-a oferit nouă, slujitorii Thaliei și-al Melpomenei, șansa unei afirmări plenare, a unor inegalabile satisfacții artistice, trăite sub cupolele celor mai minunate lăcașe pe care le-a avut vreodată teatrul românesc.

Cele mai călduroase aplauze le-am primit de la spectatorii de azi, educați de partid într-un climat de elevată intelectualitate, de profundă receptare a actului artistic, aplauze la care maestrul generației mele au jinduit îndelung pe vremea începuturilor lor artistice.

Cea mai mare fericire a mea de artist angajat, patriot, reprezentant al României socialiste, am simțit-o în străinătă-

te, de-a lungul anilor, cu ocazia deselor turnee ale teatrului în care lucrez, ori cu prilejul spectacolelor cinematografice de gală — pentru că azi, peste tot în lume, datorită geniului politic al tovarășului Nicolae Ceaușescu, înțeleptei sale activități internaționale, cuvîntul „român“ sună impunător și trezește admirația tuturor.

Cele mai încurajatoare îndemnuri în muncă, în autodepășirea profesională, în ancorarea solidă a fiecărei creații pe terenul fertil al realismului, le-am primit, de asemeni, din partea celui mai iubit fiu al patriei, cu prilejul mobilizatoarelor sale cuvîntări adresate nouă, oamenilor de teatru.

Pentru toate acestea și pentru încă multe altele, care-și află locul în memoria mea afectivă, repet, cea mai sinceră urare mi se pare a fi cea mai simplă: „LA MULȚI ANI!“ Și i-o adresez, cu dragoste și recunoștință, tovarășului Nicolae Ceaușescu...

Florin Piersic

Radio Televiziune

Omagiul poporului

■ **IMAGINE** directă și alit de elocventă a opiniei publice, radioul și televiziunea au fost, în aceste sărbătorești zile ale națiunii noastre, tribuna de la care s-au rostit calde, emoționante cuvinte de omagiere a personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu. Savanți și mineri, artiști plastici și școlari, scriitori, ostași, tărani, profesori, reprezentanți ai diferitelor colective de muncă, purtători de cuvînt al întregului popor au ținut, astfel, să adreseze președintelui României urări de bine, viață lungă, sănătate, fericire și succes, aducînd prinosul de recunoștință pentru strălucitoarele înfăptuiri pe care cu toții le trăim, înfăptuiri ce poartă nobilele sigilii al ginđirii științifice, creatoare a primului bărbat al țării. În același timp, în consens cu stilul dinamic, constructiv de muncă al iubitului nostru conducător, intervențiile din acest simbolic forum al conștiințelor contemporane au fost, de fiecare dată, și o proiecție — ori-

cît de succintă — a realităților de pînă acum ca și a perspectivelor de viitor. Cuvintele capătă forță și relief devenind fapte, verificate și îmbogățite de fapte — iată unul din îndemnurile permanente evidențiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în desele sale întîlniri de lucru. În chip firesc, oamenii de diferite vîrste și profesii au făcut, deci, din aceste festive alocuțiuni o semnificativă dezbateră, deschisă și angajantă, asupra îndatoririlor propriului destin dar și al destinului întregii colectivități ce trăiește astăzi un timp exemplar ghidat de o mare, exemplară personalitate conducătoare. Cum se și desprindea din gîndurile înflăcărâte, rostite din inimă de cei pe care am avut bucuria să-i vedem și să-i ascultăm în ultima vreme la radio și la televiziune, cum — să nădăjduim — urmînd exemplul de dăruire, demnitate și curaj, de patriotism și intransigență revoluționară, de umanism al tovarășului Nicolae Ceaușescu vom putea fi noi însine, la înălțimea tradițiilor

țării, vom putea contribui, apoi, la a ei propășire. Omagiu prin cuvinte și prin fapte, acesta a fost sensul atîtor emisiuni ale micului ecran sau ale posturilor de radio, omagiul întregului popor, sîrbătorind puternica personalitate a președintelui Nicolae Ceaușescu, acum la împlinirea a 60 de ani de viață și a 45 de ani de activitate revoluționară.

■ **ÎN** acest context, cuvîntul creatorilor s-a făcut intens auzit. Alături de pictori, muzicieni, sculptori, oameni de teatru sau film, scriitorii au cinstit pe cel care în repetate rînduri le-a fost atît de aproape. Ultimele ediții ale **Revistelor literare** de la radio și de la televiziune, numeroase alte emisiuni, apoi, au transmis mesajele unor cunoscuți poeți, prozatori, critici, dramaturgi, file ale unei tulburătoare cărți de înțelepciune, imagine a istoriei unui „ev aprins“ și a personalității care-i dă strălucire.

Ioana Mălin

Cîntec de cinstire

Dans tematic prezentat în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” de brigada artistică a Combinatului Săvinești

REDIMENSIONATE strălucit, actele muncii și creației se alătură în succesiunea de imagini-reflex imediat al realului, imaginii ce se înalță ca un omagiu, ca un modern poem, intonat solemn, prin glasul țării. O civilizație străveche își regăsește virtuțile de spiritualitate, dinamizate în ritmurile contemporaneității; din versurile de baladă și din tulnicile luminii, se ivește, parcă, însăși flacăra sărbătorească, reunind în spectacol festiv lumea satului și cea industrială, reorchestrate în cadențele artei. Conceput ca un amplu tablou cinematografic, ca o fidelă și sensibilă oglindă a manifestărilor desfășurate în **Cîntarea României**, documentarul — ce și împrumută chiar titlul de la Festivalul național — alcătuiește firesc un pasionant dialog, în care semele vieții, generatoare de perene valori, se împletesc coral.

Rememorînd palmaresul ediției întâi, aparatul de filmat pornește în căutarea laureaților; și, astfel, pelicula descoperă simplu o serie de chipuri, selecționează și ilustrează bogat o suită din realizările întregii noastre societăți. Cu întorsături de frază, ca în povestirile populare, rapsodul moldovean istorisește evenimentele prezentului, iar roadele orașelor — impresionante cetăți ale ziilor noastre — trăiesc semețe, prin demnitățile înfăptuitorilor lor, „urmașii urmașilor” oștenilor de la Vaslui. Piașurile transilvănene sînt străbătute senin, mișcarea camerei de luat vederi

urmînd desenul elegant al pașilor fetelor de la Căpilna; vatra brăzdată de Crișuri ori marcată de edificiile din Cluj-Napoca, de pildă, își dezvăluie tezaurele prin cuvintele creatorilor de astăzi. Apoi, Oltenia își cheamă, de asemenea, propria evocare din istorie către prezent; în lirica populară și în motivele ceramicii de Horezu, în izbînzile unui combinat chimic ori în cele de la Electroputere, prin fructele pămîntului și prin vigoarea dansului, locuitorii de pe malurile Oltului se exprimă, la rîndul lor, patetic, integrîndu-se armonios elogiului adresat secretarului general al Partidului, Omului care împlinește 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară. Căci gîndurile participanților se reîntorc mereu către inițiatorul Festivalului, transformîndu-se spontan în cuvinte de laudă, în daruri de mulțumire.

Fluxul entuziasmului, compus direct din gesturi de muncă ori transfigurat în momente de artă, dobîndește rezonanțe profunde, născute policrom, dar unitar. Itinerarul lung-metrajului documentar continuă detaliat, în zonele bănațene, dobrogene și muntene. Apropierea monografică de fiecare din tînurile patriei se face prin intermediul cîtorva dintre actorii și cîntăreții îndrăgiți de public (cu o singură excepție — Banatul este prezentat de regizorul Ion Popescu-Gopo), care și-au asumat rolul de călăuze agreabile, de reporteri atenți. Revenind deseori asupra majo-

Dansul fetelor de la Căpilna

relor semnificații ale tuturor secvențelor, comentariul punctează, subliniază ideile, implicate de altfel, vii și reliefate chiar la nivelul realităților descrise. Căci discursul cinematografic (în care documentariștii Dumitru Done și Ion Moscu interferează folclorul, valorile literare, plastice, muzicale, teatrale) se contaminează de efervescența aspirațiilor și reușitelor din cele mai diferite sectoare ale creației, ale inteligenței românești.

O generoasă năzuință de vastă cuprindere înlănțuie o mie cinci sute de cadre (certificînd rigoarea și virtuozitatea operatorilor și montezei); ele reconstituie alert spațiul a peste o sută de locuri de filmare. Fără să se cantoneze în aparențele decorative, pretutindeni, pelicula a încercat să surprindă metaforele pămîntului și simbolurile activității productive, a urmărit să fixeze, în ambianțe familiare, portretele oamenilor și vocația lor artistică, izvorînd din însăși istoria neamului, autentic înnoibilă în anii contemporani. Filmul **Cîntarea României** devine, astfel, purtătorul direct al mesajului întregului popor, ce și-a îmbrăcat veșmintele de sărbătoare, împodobite tradițional cu florile artei, dar și cu succesele cotidiene ale vieții socialiste, pentru a-și rosti, încă o dată, cu căldură și emoție, urările, cîntecul de cinstire dedicat președintelui țării.

Ioana Creangă

Cinema

Omenie

PENTRU mine, realizator de filme documentare, legat nu numai prin profesiune, dar și prin întreaga mea viață de omenia acestui pămînt, aniversarea tovarășului Nicolae Ceaușescu e un prilej minunat de meditație despre mutațiile petrecute în acești ani pe care și-a pus amprenta puternică activitatea președintelui țării.

Cred că, fără teama de a hiperboliza, putem defini mutațiile petrecute în viața țării noastre ca un proces condiționat direct de puternica sa personalitate. Nu numai ampla dezvoltare economico-socială a României socialiste, ci și grija nețărmurită pentru om — țel suprem, subliniat prin fapte și cuvînt, în atîtea rînduri —, calda atenție pentru formarea trăsăturilor nobile, umane, de adevărat constructor al societății socialiste multilaterale dezvoltate se datorează secretarului general al Partidului. Izvorînd direct din aceste principii, culturii în general, deci și cinematografeiei, îi revin sarcini de mare însemnătate. „Așteptăm de la cinematografe, de la scenariști, regizori și artiști filme la un înalt nivel artistic și cu un bogat conținut educativ. Filmul să devină un puternic mijloc de educație socialistă a maselor!” — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Aș dori ca filmele pe care le-am realizat în acești ani și în care m-am străduit să consemnez pentru viitor aceste prefaceri să constituie omagiul ce-l aduc la aniversarea a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară a conducătorului partidului și statului nostru.

De ziua aniversării îi urez respectuos tradiționalul „La mulți ani!”.

Mirel Ilieșu

Legenda noastră

VIAȚA popoarelor de oriunde și oricînd a fost și este strîns legată de cea a conducătorilor lor, iar strălucirea existenței marilor diriguitori a fost posibilă numai în măsura în care aceștia și-au dăruit întreaga lor ființă rezolvării problemelor și intereselor fundamentale ale popoarelor, prin spirit de jertfă, abnegație totală, fermitate, clarviziune și geniu.

Viața întregului nostru popor, activitatea sa în toate domeniile poartă, în ultimii 15 ani, puternica pecete a geniului președintelui țării mele, a secretarului general al P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Viața sa este viața de excepție a unui comunist dîrz, care a cunoscut din fragedă vîrstă asprimea luptei din ilegalitate, a unui comunist vajnic care a străbătut pieptiș greul etapelor de după Eliberare, a unui eminent om politic care a direcționat pentru poporul nostru, pentru țara noastră căile evoluției spre culmi de civilizație și cultură, care a făurit un înalt prestigiu României, în configurația țărilor de pe toate continentele, care a întrevăzut clar perspectiva, participînd creator la drumul înțelegerii rașnice dintre popoare, tinzînd neabătut spre pacea lumii.

Cutreierînd țări în lung și-n lat, ca mesager al culturii muzicale interpretative românești, ca propagator al artei și creației poporului căruia îi aparțin, al compozitorilor și oamenilor de artă creșcuți și formați în țara noastră, am constatat pretutindeni, împreună cu madrigaliștii români, valoarea ce i se recunoaște președintelui țării, stimate ce i se acordă, încrederea ce se manifestă, marea considerație, admirația de care se învăluie viața sa pilduitoare și tonifiantă, viața de care se leagă, din

ce în ce mai trainic, multe, multe speranțe.

La 60 de ani, președintele țării este pentru noi marele conducător, crezul și imboldul și, aș spune chiar, legenda noastră. La 60 de ani, președintele țării este, pentru lumea întreagă, o mare personalitate politică a epocii în care trăim.

Datorită patriotismului său fierbinte, înțelepciunii ce îmbogățește tradiția românească specifică și eu, pe lîngă mulți alții, ca artist născut în leagănul muncitoresc, am putut să-mi împlinesc viața și chemarea, legat de tînră fie de ansamblul artistic al U.T.C. — unde am muncit un sfert de veac — cît mai ales de **Madrigal-ul** românesc, în ultimii 15 ani.

Cuprînzînd cîntece închinăte țării, poporului, partidului și vieții noastre noi, sau nenumărate lucrări din tezaurul nostru străvechi, cuprînzînd colinde, cîntări, doine și balade, apoi creații ale școlii componistice contemporane sau nestemate ale culturii muzicale universale, această arie repertorială, cu o multitudine de orizonturi, se îngemănează, în condiții de dragoste, înțelegere și sprijin din partea președintelui, cu încercările noastre de a realiza noi pași în direcția profilării unei culturi interpretative românești, izvorînd din trăsăturile fundamentale de caracter ale poporului nostru, din năzuințele sale.

Pentru tot acest sprijin, pentru această dragoste, pentru această înțelegere, consemnez cu emoție nețărmurită noastră recunoștință față de președintele țării noastre, față de conducătorul partidului nostru, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu!

Marin Constantin

Muzică

O etapă superioară de creație

SOCIETATEA noastră poate fi asemuită cu muzica, dezvoltarea ei fiind armonioasă și multilaterală (cuprînzînd, deci, toate domeniile creativității, aidoma unui edificiu polifonic, bogat orchestrat); timpul fiind un factor esențial al progresului ei, vorbim, cu îndreptățire, despre ritmurile înnoirilor. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată este rodul gîndirii creatoare, al capacității de sinteză și al spiritului vizionar al tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul care, din nețărmurit patriotism și vibrant umanism, își cheltuiește nesfîrșitele energii pentru binele de azi și de mîine al poporului. Contribuțiile sale, în documente programatice, în diverse intervenții, rod al analizei lucide și al înțelegerii adînci a realității, se referă, nu o dată, la cultură și artă. Idei dense și limpezi îndreaptă atenția lucrătorilor din acest cîmp gîngă la existenței și conștiinței sociale către aspectele fundamentale ale actualității, în strînsă relație cu nevoile spirituale, prezente și viitoare, ale națiunii.

Muzica își află adesea locul cuvenit tradițiilor, înzestrărilor și posibilităților unui popor care a dat și da omenirii talente de seamă și un limbaj de admirabilă originalitate, cu rădăcini

trainice în folclorul nostru de neamsmulte frumuseți. Urmînd înaltele îndemnuri, compozitorii și interpreții dau la iveală noi lucrări, propagă patrimoniul național și universal, contribuind la elevarea gustului estetic și înnobilarea aspirațiilor maselor.

O inițiativă de larg răsărit și ample semnificații a tovarășului Nicolae Ceaușescu este Festivalul Național „Cîntarea României”, manifestare substanțială a cărei primă ediție a mobilizat deopotrivă profesioniști și amatori, scoțînd la iveală opere noi și talente noi. Muzica noastră a cunoscut astfel o etapă superioară, invigorată, de conjugare a strădaniilor și de valorificare a inițiativelor, de largă și profundă răspîndire a valorilor culturale, ca expresie a potențialului și idealurilor poporului.

Din toate aceste puncte de vedere, oamenii artei sunetelor îl consideră pe secretarul general al Partidului, ca un mentor înțelept și atent la domeniul și problematica lor. În momentul sărbătorec al aniversării, ei îi înalță, din inimă, un imn de slavă și îi cîntă, în unisonul deplinei armonii, românescul **MULȚI ANI TRĂIASCĂ!**

Petre Codreanu

CEI MARI,
CEI BUNI,
CEI VITEJI

UN OM MARE este astfel prin ceea ce a făcut, prin ceea ce face, prin ceea ce poate face pentru poporul său. De-a lungul istoriei țării noastre, conducători care s-au născut din mijlocul poporului și au rămas alături de popor, cucerindu-i și păstrându-i independența. s-au numit cei mari, cei buni, cei viteji, masele recunoscându-și în ei propria bunătate, vitejie și măreție. Președințele țării noastre aparține cu strălucire acestei ilustre galerii a marilor fii și conducători, a căror operă vastă își trage sevele perene din contopirea totală cu simțămintele și aspirațiile poporului, personalități care văd și gîndesc mereu cu ochii și cu mintea poporului. Opera sa vastă este opera unui mare și cutezător vizionar, un vizionar comunist al idealului națiunii noastre, puternic proiectat în viitor.

Îi urez președintelui patriei
noastre și familiei sale întregi
sănătate, putere de muncă, fe-
ricire, — spre binele și fe-
ricirea poporului.

Sabin Bălașa

Portret de Ion Jalea

GENERAȚIA CEAUȘESCU

LA A 60-A ANIVERSARE... Omagiul artiștilor, omagiul pictorilor, al celor care-și prelungesc sufletul și miinile în penel pentru a înfiora cu frumosul simțit de ei capacitatea și setea de frumos ale semenilor. Pentru că acesta este primul dar pe care ni l-a oferit președintele țării în toate înălțările noastre cu el, în toate peregrinările prin lumea noastră și a creațiilor noastre: credința în frumos, necesitatea de a sluji acest frumos, în toate marile lui înflecșuri. muncă, estetică, morală, om, patrie, partid.

Întotdeauna m-am și ne-am simțit mai bine după asemenea întâlniri, și mă gîtesc mai ales la generația mea care a avut fericirea de a-i asculta primele îndemnuri, primele încurajări, generație pe care aș putea s-o numesc **generația Ceaușescu**, investită de către chiar domnia sa cu acest mare comandament, cu acest imperativ primordial de a se realiza plenar, în toate emoțiile și puterile sale, în toate visele și dorințele sale culegînd și aducînd la simbol și artă, la focar de înfrumusețare și înfiorare frumosul cel de toate zilele al poporului, al semenului și fratelui nostru.

Energia și hărnicia sa, pasiunea și îndrăzneala sa, înțelepciunea și generozitatea sa ni s-au transmis mereu și prelungind, ca o apă vie care ne-a înlărit puterea de a gândi, de a cuteza, de a crea. Marele bărbat ne-a făcut să ne simțim și noi bărbați, în arta și lumea noastră, ne-a îndrăvenit cu forța Istoriei, ne-a entuziasmat cu încrederea viitorului, ne-a înnobat cu sensul cel mare al patriei, România, ne-a îmbogățit cu îndatoririle și satisfacțiile ideii socialismului.

Și mai ales, ca o proiecție a înaltei sale personalități, ne-a insuflat ideea de personalitate, de artist care trebuie să se descopere în potențele și adevărrurile sale cele mai profunde, care să și le realizeze prin muncă și credință, prin pasiune și îndrăzneală, revărsindu-se ca o identitate clară în marea și nesecatul fluviu al culturii românești.

Mihai Bandac

Chezășia viitorului comunist

CHINTESENȚĂ a dorinței noastre de a munci, de a ne înfăptui statutul nostru de artist — om al muncii, în cadrul a dăncirii — continue a democrației socialiste și a diviziunii specializate, științifice a muncii, în evoluția generală a societății, în acțiunea conștientă de formare a omului nou, îmi vin în minte și acum cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu din Raportul la al XI-lea Congres al P.C.R.: „Fără îndoială că scriitorii, pictorii, compozitorii, toți slujitorii artei și literaturii nu-și vor precupeți munca și talentul pentru a crea noi opere valoroase, pătrunse de umanism revoluționar, de un robust optimism social care să redea în forme cât mai variate preocupările, frământările și aspirațiile poporului nostru“

Și, într-adevăr, fiecare din noi cred că poate spune acum că se simte angajat de cuvîntul partidului, de credința sa în viitorul comunist al patriei, de îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, la înfăptuirea unor opere pe măsura poporului vrednic și muncitor, a unui popor care a dat de-a lungul istoriei sale demni și cetezători oameni de omenie.

Ne aflăm acum în ianuarie, cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu împlineşte 60 de ani de vîrstă şi 45 de ani de activitate revoluţionară. Sîntem cu toţii martorii activităţii uriaşe a unui om de o forţă de muncă şi de creaţie nemaîntîlnită. Conştiinţa înaltă de comunist, pasiunea şi îndrăzneala, forţa de acţiune sînt uimitoare. Contribuţia sa la elaborarea politicii interne şi externe a partidului, a României socialiste, ne dezvăluie valoarea teoretică şi practică a gîndirii sale. Întreaga complexitate a dezvoltării societăţii, punerea în mişcare a forţelor ce propulsează progresul ţării, o uriaşă operă de angrenare economico-socială şi ideologică îi marchează definitiv contribuţia la făurirea

societății socialiste multilateral dezvoltate, în drum spre comunism.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu aduce continuu o contribuţie majoră dinamicii, de înflăcărat patriot, la realizarea unei lumi mai bune şi mai drepte, la triumful ideilor păcii şi socialismului. Reconstrucţia ţării după cutremur, întreaga propăşire a vieţii economico-sociale a ţării este marcată de surprinzătoarea personalitate a secretarului general al P.C.R. În personalitatea sa creatoare, impulsivă de năzuinţe tumultuoase, lumea contemporană vede pe unul din oamenii cei mai angajaţi pe plan mondial în salvagardarea păcii, pe unul din oamenii cei mai decisi să înlăture cursa înarmărilor, promovind o politică de pace, colaborare şi prietenie cu toate statele lumii, militând pentru progres, securitate şi respectarea depline a egalităţii în drepturi.

Acum, la împlinirea a 60 de ani, ne este și mai clară, dintr-o amolă perspectivă, activitatea sa neobosită, adevărată, neclintită la viață și progresul poporului român. Tovarășul Nicolae Ceaușescu simte nevoia unei mărețe dăruiri umane către patrie și partid. Viața sa devine o realitate strălucită și emoționantă, el posedă calitatea de a transmite tuturor pasiunea sa de a se da, de a se da, partidului, țării, marilor idealuri ce frământă omenirea, dorind ca România să urce pe noi culmi ale progresului.

Urmînd indemnul său, noi, artiștii, vom face din arta noastră, cu atît mai mult, o artă de înaltă calitate, o artă de valoare, o artă originală închinată oamenilor, o artă nouă, de o generoasă interpretare revoluționară.

Omului care este chezaşia viitorului comunist al României, cu ocazia zilei de naştere, îi dorim fericire, o viaţă frumoasă şi „La mulţi ani!“.

Brăduț Covaliu

Aceeași limpezime de cristal!

PĂSTREZ amintirea întâlnirii cu Secretarul General al Partidului ca pe unul din momentele-cheie ale existenței mele de om și artist, pentru că ea a avut loc în condiții excepționale, dezvăluindu-mi încă o dată căldura omului apropiat de noi și luciditatea conducătorului atent la toate aspectele existenței noastre contemporane.

Imediat după seismul din 4 martie, noi, toți artiștii care avusesem atelierele în clădirea din strada Nuferilor, grav afectată și condamnată iremediabil, așteptam cu lucrările strînse, momentul în care ne vom putea muta în alte locuri de muncă și creație. În acest timp al durerii și acțiunii, fiecare dintre noi dădea o mîină de ajutor celor ce munceau zi și noapte la înlăturarea efectelor cutremurului, deosebit de grave în această zonă a Căii Victoriei, oprindu-ne doar ca să urmărim comunicatele sobre, marcate de gravitatea evenimentelor, dar mai ales prezența continuă, neobosită, competentă și dinamizatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În această înlanțuire de zile și nopți, transformată în șir de fapte eroice, o dimineață avea să rămînă cu deosebire în memoria celor ce lucram în zona atelierelor. În mijlocul nostru și-a făcut apariția, simplu, cu o concentrată atenție față de orice detaliu, Secretarul General al Partidului. După ce a parcurs spațiul atelierelor, primind explicații și remarcînd personal gravitatea situației, s-a oprit în mijlocul unui cerc format spontan, la fel ca de atîtea ori în ocazii festive ori de muncă, în întîlnirile sale cu țara. Atunci,

am făcut cîțiva pași și, la gestul său familiar, care însemna o invitație la dialog, i-am relatat în puține cuvinte care este situația artiștilor aflați acolo și a lucrărilor lor, precum și dorința noastră de a contribui la evacuarea clădirii cu toate forțele de care dispuneam. M-a ascultat în tăcere, privindu-mă cu ochi obosiți dar atenți, apoi, fără să mai solicite nici o explicație în plus a decis pe loc, la fel ca în atîtea împrejurări, ca tuturor să ni se repartizeze spații pentru ateliere în clădirea fostei colecții „Simu“, iar pentru piesele de sculptură să se afecteze unul din pavilioanele din complexul expozițional din Piața Științei, punindu-ne la dispoziție toate utilajele necesare și oameni. Și, continuînd cu același ton calm, prietenos dar ferm, ne-a spus că noi, artiștii, merităm un spațiu de creație cît mai adecvat, și că acesta va fi construit după cele mai moderne soluții. M-a privit, apoi, zîmbind și, stringîndu-mi mîna m-a întrebat: „Ei, mai sînteți necăjiți?“ Fi-rește, nu mai eram necăjiți, știam că totul se rezolvase și că dragostea conducătorului statului pentru cultură se materializase încă o dată, chiar și în acele momente dramatice. I-am mulțumit din suflet atunci, în cuvinte puține, îi mulțumesc și acum, în numele meu și al breslei noastre, adăugînd cea mai caldă, omenească și tradițională urare de viață lungă, fericire, putere de muncă și aceeași limpezime de cristal a gîndirii și faptelor sale comuniste.

Gheorghe Pătrașcu

Romanul politic

SPRE a ne da deplin sentimentul actualității, literatura trebuie să reflecte preocupările actuale ale oamenilor. Însă atât nu e de ajuns. Despre actualitatea unei anumite literaturi putem vorbi, într-un înțeles mai general, ca despre capacitatea ei de a fi prezentă în viața unui popor. Ea se leagă de gradul în care literatura este simțită ca necesară la un moment dat, de locul pe care-l ocupă în scara de valori a omului și de rolul pe care-l joacă în existența lui spirituală; iar această necesitate — acest loc și acest rol — variază în funcție de epocă. Uneori ea este mascată de interese de altă natură, ce pot trece drept covârșitoare; alteori, revine în primul plan al conștiinței, se impune omului ca o forță de care este obligat să țină seama. Unul din indiciile necesității sociale a literaturii ni-l oferă consumul de literatură. Indiciu material deloc de disprețuit, într-o societate în care învățămîntul generalizat și mijloacele de difuzare în masă a culturii permit accesul la carte unui număr considerabil de oameni. Cantitatea de literatură pe cap de locuitor ar merita să figureze, în anuarele statistice, ca un parametru important, la fel cu cantitatea de griu sau ciment. Căci, reflectînd o trebuință socială obiectivă, determină direct conștiința literaturii. Consumul exercită o presiune asupra producției și a produsului. Sentimentul actualității unei literaturi se reflectă în locul pe care cartea literară îl deține în ansamblul preocupărilor oamenilor: librăriile pline de cititori virtuali, epuizarea rapidă a tirajelor, atracția pentru lansarea și reclama de carte, întîlnirile celor ce scriu cu cei ce citesc. Dar cantitatea trebuie privită neapărat și în raport de calitate. Ce se citește este la fel de important ca și **cît** se citește. Un public larg de literatură, cum este acela de la noi în momentul de față, ridică automat problema cunoașterii și călăuzirii intereselor lui culturale. Să adaug: generalizările sînt totdeauna abuzive. Spunem „public“, dar nu avem în vedere o masă omogenă și niște interese convergente. „Publicul“ este o sinecdochă, un întreg considerat în locul uneia sau altele dintre părțile ce-l compun. Cît citește publicul românesc de azi ne vine în orice caz mai ușor să știm decît ce citește el. Există un, aș zice, instinct natural al cititorului contemporan, pe care anchetele sociologice cele mai elementare îl pun în evidență: iar acest instinct îndrumă pe cititor spre literatura de agrement sau spre aceea documentară. Pînă la un punct, e normal să fie așa. Înainte de a căuta să se instruiască sau să se formeze spiritual prin lectură, omul vrea să se recreeze sau să afle lucruri surprinzătoare. Comicul simplu ori romanul polițist, relatarea unor evenimente reale (și în tot cazul neobiș-

nuite) țin loc de orice altă literatură pentru mari categorii de cititori. Dar n-am atins acest aspect decît pentru a-i sugera dificultățile. Mă voi referi în continuare la relația nouă care se naște între unele dintre aceste forme marginale ale literaturii și literatura propriu-zisă: e vorba de **literatura de document** și de **romanul politic**.

Literatura de document (reportajul, evocarea evenimentului istoric, biografia romanțată etc.) suscită o posibilă controversă, în cadrul căreia noțiunile de actualitate literară și de literatură a actualității se clarifică foarte bine. Pretutindeni în lume, nu doar la noi, o categorie masivă a publicului se orientează azi spre scrierile ne-fictive, inspirate nemijlocit din istoria apropiată și chiar din rubricile de fapte diverse ale ziarelor. Sociologic, fenomenul acesta ar merita să fie studiat cu atenție. Întrebarea, în ce ne privește, deocamdată, nici nu este aceea dacă „documentul“ literaturii pune în pericol literatura. Există voci care spun că cititorul viitorului nu va mai citi romane, ci narațiuni de fapte reale. Nimic nu ne îndreptățește, cred, să împingem lucrurile atât de departe. Literatura va recupera probabil o parte din publicul pierdut sau va cîștiga un altul. Problema esențială este alta și anume aceea de a ști ce consecințe are asupra literaturii concurența tot mai mare a scrierilor ne-fictive; cum se apără ea; și cum se adaptează, fără să-și piardă specificul, situației create. Este evident pentru toată lumea că, fără să se restrîngă la document, literatura este prin sine însăși document: al unei lumi, al unei epoci, al omului în general. Să mai citez fraza lui Engels despre Balzac? Sau predilecția lui Heidegger pentru poezi ca martori ai umanității? În orice operă, din orice perioadă istorică, literatura a fost și document. Nu există în fond o opoziție între document și literatură: **romanul politic** este, într-o mare măsură, roman documentar: se hrănește nemijlocit din faptul real. Ce se schimbă totuși într-o literatură presată de istorie cum este aceea de azi, concurată de reportajul direct al evenimentelor? Principial, există două căi de reacție, diferite: încercarea de a-și recîștiga publicul printr-o tot mai mare diferențiere de genurile ne-fictive, prin căutarea acelor forme ale imaginației sau visului care răspund, oricînd, unor necesități mai mult ori mai puțin conștiente ale cititorului; și încercarea de a obține victoria pe terenul însuși al documentului, de a crea sentimentul actualității într-un grad mai mare decît reușește s-o facă cea mai nemijlocită descriere a faptului real.

Observatorul fenomenului literar românesc de azi descoperă cu ușurință că,

Ceea ce vrem noi este ca acela care și-au propus să scrie despre problemele ce preocupă societatea, să se străduiască să înțeleagă cît mai bine epoca în care trăiesc, să încerce să prezinte — în forme ce pot fi foarte diferite — cît mai veridic preocupările oamenilor, ale claselor sociale, să contribuie la innobilarea ființei umane, la ridicarea nivelului general de conștiință al omului. Avem asemenea forțe. și ceea ce am realizat pînă acum constituie o dovadă că dumneavoaștră puteți face mai mult, iar noi putem pretinde mai mult și spera că vom avea cărți mai bune, de toate genurile.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Conferința Națională a Scriitorilor — mai 1977)

de pildă în roman, calea prin care literatura noastră face față presiunii documentarului ne-fictiv, răspunzînd totodată interesului masei de cititori, pentru istorie este cea de a doua, indicată mai sus: romanul politic al ultimului deceniu (de la Alexandru Ivasiuc la Aug. Buzura și de la D. R. Popescu la C. Țoiu) s-a născut din nevoia revitalizării documentare a prozei, care încearcă să exploateze realul, ca sursă a artei, pe latura lui cea mai apropiată de istoric: politicul. Și e de asemenea evident că puține relatări neliterare sau chiar studii de istorie au izbutit să ne dea, în acești ultimi zece ani, o la fel de mare informație (în accepție semiotică) socio-politică precum aceea oferită de romancieri. Lucru cu atât mai uimitor cu cît n-a fost deajuns ca romanul să descopere un teritoriu puțin investigat anterior: a trebuit să-și creeze totodată formula literară, tipul de personaj și de conflict, mitologia proprie. Un rol considerabil revine în această privință lui Alexandru Ivasiuc, romancier politic și gînditor politic deopotrivă. Îi datorăm cîteva din inițiativele-cheie. Dar romanul politic românesc nu se rezumă, desigur, doar la romanele lui: a devenit un gen de sine stătător. Viitoarea istorie a literaturii române va trebui să țină cont de evoluția romanului politic din anii 1970—1978, așa cum n-o va putea ignora pe aceea, la fel de remarcabilă, a poeziei ori a criticii de după 1965.

UN CRITIC contemporan notează undeva că operele literare nu sînt lumea, ci ferestre deschise spre lume. Romanul politic românesc al anilor '70 este o fereastră deschisă spre lume. Se definește printr-o opoziție (nu totdeauna declarată) față de orice formă de evazionism, față de unele din acele abdicări de la realitate de care proza noastră n-a fost străină în deceniile anterioare. În deceniul șase împotriva romanelor evazioniste (idilice, convenționale, false), s-au constituit cele cîteva cărți de care vorbim și astăzi, în care realul nu era desfigurat: cărți de valoare, romane politice în germene, precum **Bietul Ioanide** sau **Scrinul negru**. Ele se refereau de obicei la lumea antebelică sau metaforizau realul pe care nu-l puteau exprima. Romanul politic al epocii noastre își cristalizează formula în condițiile accesului, după Congresul IX, la adevărul și la contradicțiile unei anumite perioade istorice. Devine documentul unui timp istoric.

În prima clipă (dar și apoi), mulți au legat soarta acestui roman nou de curajul unor autori de a spune adevărul. Literar, noțiunea rămîne ambiguă. Curajul scriitorului constă în eficacitatea artei lui. Cîtă artă, atîta curaj. Restul ține de mit. Și nu este numai decît o

problemă individuală, ci una socială. Nici un curaj individual nu folosește într-o societate care-și ascunde sieși realitatea. În al doilea rînd, separat de artă, curajul produce nu numai opere proaste, dar chiar opere false. Există un conformism al curajului nesprînjit pe talent care se poate constata în cîteva romane. El izvorăște din prejudecata că scriitorul spune ceea ce toată lumea știe; că-i trebuie doar (sau mai ales) curaj pentru asta. În fond, scriitorul talentat spune totdeauna ceva mai mult decît atît, fie și numai în sensul că face evidente, manifeste, simple virtualități. Adevărul romanului politic fiind adevărul vieții, nu înseamnă că el se găsește de-a gata în viață. Artistul mare vede totdeauna cu un ceas mai devreme: descoperă un sens în întîmplător: sintetizează ceea ce realitatea îi oferă risipit. Romanele noastre politice de azi sînt interpretări ale realului.

Viața, istoria sînt locul în care se ciocnesc aspecte diverse sau incompatibile; sînt o unitate dialectică și conflictuală. Visul tuturor scriitorilor și criticilor dogmatici a fost un real necontradictoriu; și un erou căruia conflictul i se concede cu vădită neplăcere, ca și cum idealul ar fi ca el să se găsească (măcar o dată, la sfîrșitul cărții) în afara oricărei tensiuni. Însă eroul literar nu există decît în conflict. Meritul romanului politic al acestui din urmă deceniu, și care face din el un gen viabil, e de a fi descoperit (de a fi redescoperit) contradicția, adică viața în schimbare. El conține o latră critică: o lume și un om ce se transformă sub ochii noștri oferă adevăratului romancier prilej de reflecție critică. Acum douăzeci de ani, critica socială era global refuzată. În literatura actualității, sub numele de „negativism“. Însă critica nu e negativistă cînd devine o cale de a accede la real: realul fiind viu, contradictoriu, schimbător, el presupune o interpretare mereu capabilă să analizeze, să distingă, să critice, să afirme, să chestioneze.

Această literatură a actualității care este noul nostru roman politic ne oferă argumente pentru o definiție a noțiunii înseși de actualitate și constituie ilustrarea cea mai frapantă a raportului dintre literatura de actualitate și actualitatea unei literaturi: a doua o presupune totdeauna pe cea dintîi, depășind-o însă, în direcția afirmării artistice a unei viziuni permanente înnoitoare asupra prezentului, capabilă să distingă în prezent germeii viitorului. Meditația scriitorului nu arată pur și simplu ceea ce a fost sau ceea ce este, ci încearcă să integreze fiecare moment într-o perspectivă istorică în stare să-l explice, dezvăluindu-l pînă la capăt.

Nicolae Manolescu

LIMBA NOASTRĂ

● **MAI MULT** decît oricînd, petrecem aceste vremuri de astăzi sub semnul istoriei. Izvorînd din concepția și din voința secretarului general al Partidului Comunist Român, hotărîrile superioare ale Congresului al XI-lea, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, rezoluțiile altor consfătuiri politice și culturale au relevat, în repetate rînduri, necesitatea de a se înțelege, în marile sale adevăruri, istoria de milenii a poporului român. A cunoaște drumul lung și greu, plin de sacrificii și de glorie, al românilor prin timp înseamnă a construi un prezent demn de istorie. Cultura noastră de astăzi este pătrunsă de permanențele istorice românești.

În acest cadru propice, lingvistica a știut să fie la înălțimea misiunii sale. Luminaată de puțința a spune adevărul istoriei, cercetarea lingvistică s-a îndreptat, cu hotărîre, spre examinarea romanității românești, a individualității structurii și evoluției latinei devenite limbă română.

În aceste lucrări s-au subliniat

Lingvistică și Istorie

rezistența și vitalitatea latinității în aceste **partes Orientis** ale lumii Europei romanice, dar, mai ales, a fost relevată conștiința apartenenței la latinitate a românilor dintotdeauna și de pretutindeni. O asemenea continuitate de conștiință și de limbă care a unit nu numai comunitățile de vorbitori dar și pe oamenii de cultură din toate provinciile românești în afirmarea adevărilor fundamentale ale românilor, a permis, începînd din secolele XVIII—XIX, construirea unei culturi romanice moderne. Astăzi definim romanitatea noastră ca o romanitate de limbă și de cultură. Limba română este, astăzi, una dintre limbile romanice de cultură ale Europei.

Dar lingvistica acestor ani de entuziasm istoric a avut în vedere și originile prelatine ale limbii române. Limba populațiilor traco-dace, atîta cît se poate constitui din izvoarele, fragmentare, directe sau indirecte, a stat în atenția unor pasionați indoeuropeniști care, prin noi cercetări lexicale, au reușit să augmen-

tautohtonă. S-au identificat, astfel, o serie de cuvinte românești aparținînd graiurilor populațiilor traco-dace romanizate din regiunile noastre.

Sub aceste bune auspicii au apărut lucrări fundamentale de istorie a limbii române. Pe lingă cuprinderea în ample volume a unor valoroase istorii ale limbii noastre, s-a trecut la alcătuirea unui **tratat de istorie a limbii române**, din care au apărut primele două volume și își așteaptă încă publicarea alte două volume. Un nou **tratat** de istorie a limbii române, la care vor lucra colective de cercetători și de cadre didactice universitare, începe, în prezent, a fi elaborat la Institutul de lingvistică. Aceste vaste lucrări lingvistice urmăresc evoluția limbii române în legătură implicită cu istoria poporului român.

În această lumină a istoriei se lămurește și trăsătura esențială a limbii române: unitatea ei structurală. Lucrări de dialectologie recente au arătat, cu claritate, că dialectele românești nord- și sud-dunărene, precum și graiurile daco-

române se caracterizează prin unitatea lor evolutivă. „Toate trăsăturile caracteristice ale limbii române, tot ceea ce deosebește limba română de limba latină, pe de o parte, și de celelalte limbi romanice, pe de altă parte, se găsește în cîteșpatru dialecte“ — arăta Sextil Pușcariu în **Limba română**, I. O asemenea afirmație restabilește drepturile limbii române ca limbă romanică unică în părțile daco-romane ale Europei, tot astfel cum arată că Dunărea nu a fost un hotăr. ci o axă a latinității din aceste regiuni. Nu există, în răsăritul Europei, decît o singură romanitate: cea românească.

Am cercetat și am aflat, din nou, aceste adevăruri fundamentale ale existenței noastre. Am înțeles din nou sensurile grave și eterne ale frazei lui Samuel Micu-Clain: **mult iaste a fi născut român!**

Dar dacă, astăzi, putem rosti cu mîndrie asemenea cuvinte, bilant în zi de aniversare, această înțelegere a culturii în perspectiva patriei și a istoriei ei, înseamnă, în fapt, omagiul adus celui ce a deschis drumurile cercetării noastre lingvistice spre demnitatea istoriei adevărate, spre afirmarea și mai puternică în lume a individualității românești.

Alexandru Niculescu

În noile condiții ale dezvoltării patriei noastre socialiste, arta și literatura sint chemate să dea expresie activității tumultuoase desfășurate de poporul român în toate domeniile de activitate, să înfățișeze marile realizări, entuziasmul, optimismul și hotărîrea sa de a merge neabătut înainte. Fără îndoială că scriitorii, pictorii, compozitorii, toți slujitorii artei și literaturii nu-și vor precupeți munca și talentul pentru a crea noi opere valoroase, pătrunse de umanism revoluționar, de un robust optimism social, care să redea, în forme cit mai variate, preocupările și frământările, dorințele și aspirațiile poporului nostru, încrederea sa nestrămutată în ziua de mâine, în viitorul de libertate și independență al națiunii noastre, în viitorul comunist.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul prezentat la Congresul XI al Partidului Comunist Român — 25 noiembrie 1974)

O strălucită epocă literară

ANUL 1965, anul Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, marchează istoricește intrarea României contemporane într-o epocă nouă. Procesul revoluționar de transformare socialistă a țării, instituționalizat după 30 Decembrie 1947, însă început încă din anii precedenți, în perioada ce a urmat actului necesar și decisiv al Eliberării, este supus pentru prima dată unei analize nu numai sistematice și riguroase, dar și concepute într-un spirit nou, a cărui principală caracteristică este dată de afirmarea ca vitală pentru noua orînduire a necesității de a se aplica principiile doctrinare într-o modalitate adecvată și în forme corespunzătoare realităților naționale specifice.

Realismul curajos al programelor și al măsurilor stabilite imprimă întregii vieți a societății românești un suflu dinamizator. Economia cunoaște un avînt extraordinar, sub aspect politic se înregistrează o substanțială creștere a participării la viața publică, devenită mai destinsă și mai deschisă printr-o sensibilă lărgire a democrației, se naște și se afirmă o nouă conștiință de sine a întregii națiuni, foarte puternică, manifestată unitar și ferm cînd împrejurările o cer, sporește vădit nivelul bunăstării generale, științele, cultura, artele cunosc o dezvoltare impetuoasă.

În mai puțin de un deceniu și jumătate, România socialistă și-a schimbat profund și în toate planurile înfățișarea. Istoricilor de mîine li se deschide cîmpul vast al unor prefaceri energice desfășurate într-un ritm atît de rapid încît intervalul de timp în care au avut loc dobîndește consistența istorică a perioadelor care hotărîsc pentru multă vreme existența unei națiuni. Detaliu elocvent, în statisticile recent întocmite sînt luate tot mai des ca termeni de sugestivă comparație nivelurile atinse în diverse domenii în chiar anii acestei epoci. 1965, 1970, 1976 sînt astfel treptele unei evoluții ajunse în faza raportării la înfăptuirile proprii: o epocă istorică, aflată în curs de desfășurare, dar avîndu-și de pe acum o istorie densă și rodnică.

LITERATURA nu putea să rămînă în afara acestui proces, care i-a deschis orizonturi largi, i-a creat un climat prielnic și posibilități noi de existență; a evoluat în cadrul lui, a participat substanțial la constituirea unui profil cultural distinct al acestor ani și a exprimat, prin mijloacele ce-i sînt specifice, devenirea istorică. Este de altfel curentă astăzi afirmația că la jumătatea deceniului 1960—1970 începe în literatura română o epocă nouă; cea mai bogată nu numai

din existența sa postbelică, dar și din întreaga ei istorie.

Ca proporții, ca nivel general, ca răspîndire, ca valoare este o epocă literară aflată la înălțimea celor mai prestigioase dintre cele care au precedat-o; o epocă de creație intensă și avîntată, capabilă să-și afirme personalitatea nu doar printr-o impetuoasă caracteristică tinerească, ci și printr-o asumare în chip propriu a trecutului și a fenomenului literar străin. Dacă în perioadele spirituale sterile tradiția este sau ignorată sau prefăcută într-un feteș, în momentele de autentic avînt creator se petrece un fenomen de absorbție masivă și fertilizatoare, prin care se asigură, deopotrivă, continuitatea reală a eforturilor înaintașilor și vitalitatea noilor forțe. Starea adevărată a unei literaturi se judecă nu numai în raport de ceea ce dă, nu numai prin ceea ce oferă, ci și în funcție de puterea ei de a primi, de a asimila, de a fi receptivă. Culturile închise sînt sinucigase, incapacitatea de comunicare le condamnă la o dispariție lentă, inexorabilă. Aspectele de o izbitoră evidență ale literaturii române de după 1965 — infuzia extraordinară de tinerețe, redescoperirea tradiției, reintegrarea în circuitul cultural european — constituie expresia unei înnoiri de fond și a unei mari concentrări a energiilor creatoare, descoperite, stimulate să se manifeste, chiar cerute de împrejurările istorice. Relația dintre istorie și literatură dobîndește un caracter de asemenea nou. În mod obișnuit istoria este considerată fie doar locul în care se desfășoară literatura, un receptacol indiferent așadar, fie resortul exclusiv, „motorul” literaturii; în realitate există un raport foarte complex, un sistem de raporturi mai exact, variabil în timp, în virtutea căruia literatura nu este nici neutră față de istorie, nici doar condiționată exterior, implacabil și univoc. Începînd prin a aparține, circumstanțial și genetic, universului concret istoric, lumea artei sfîrșește prin a-l reprezenta în ceea ce are esențial; calitatea și sensul vieții, idealurile și năzuințele, aspirațiile, specificul spiritual, tensiunile morale, dispozițiile sufletești ale oricărei epoci își găsesc expresia cea mai deplină în arta acelei vremi; cunoscuta preocupare a regimurilor de tip fascist de a produce o literatură convențională, măsluită și decorativă s-a dovedit, cum se știe, fatală acestor regimuri, al căror funest gust pentru teatralizarea existenței pînă la dezumanizare n-a fost nicăieri mai elocvent exorimată decît în chiar acele pseudocreații, devenite în timp documente la fel de teribile ca și lagărele și crematoriile de tristă amintire. Adevărata forță constructivă a istoriei se vedește nu în a impune artei, ci în

a impune arta: în acest sens avîntul creator al literaturii române de după 1965 este unul determinat istoric. Există de aceea un acord fundamental între caracteristicile momentului istoric și trăsăturile literaturii din acest moment.

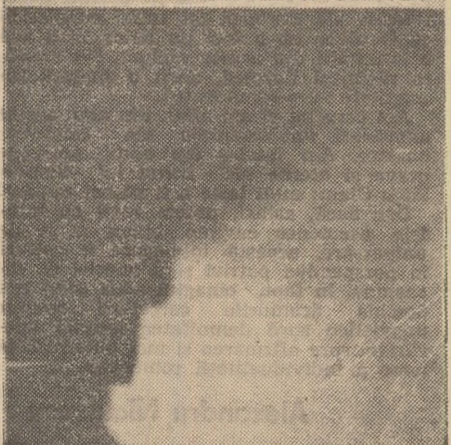
În entuziasmul, în vitalitatea, în vigoarea mișcării literare românești de după 1965 transpare un autentic sentiment al plenitudinii creatoare. Dublat de o conștiință vie a efortului; realistă, lucidă, însuflețită de perspectivele deschise. Participarea tuturor generațiilor la constituirea acestui moment literar este un fapt excepțional: voința de creație este mai puternică decît fireasca nevoie a delimitării. Intrarea masivă, compactă în literatură a numeroși tineri, notă considerată definitorie, este de fapt o componentă a acestui proces unic, iar prezența noilor autori nu poate fi apreciată la adevărata măsură fără a se lua în considerație atît contribuția scriitorilor consacrați în perioada anterioară, cît și aceea a autorilor cu debut-circumstanțial întîrziat sau care fuseseră o vreme absenți din viața literară. Există astfel o unitate profundă a creației, în ciuda tuturor deosebirilor dintre individualități și generații; spre exemplu, tinerii poeți de atunci — Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Cezar Baltag, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Dan Laurențiu, Cezar Ivănescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Florin Mugur, Gheorghe Pituț, Gheorghe Tomozei, Petre Stoica — se întîlnesc în preocupări, la nivelul operei, cu autori ce, nemaiafiind noi, apar totuși în ipostaze noi, substanțial modificate (Eugen Jebeleanu, A. E. Baconski, Maria Bănuș, Veronica Forumbacu, Mihai Beniuc, Miron Radu Paraschivescu, Virgil Teodorescu, Vasile Nicolescu, Radu Boureanu, Dan Deșliu, Nina Cassian) și cu poeți re-afirmați sau afirmați tardiv (Ion Caraion, Ștefan Augustin Doinaș, Geo Dumitrescu, Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Tudor George). E semnificativ că pînă în 1970 aproape toți acești poeți, indiferent de vîrstă, de întinderea creației, de momentul debutului, își publică reprezentative antologii de autor; primite (de critică, de un public avid de literatură) cu o însuflețire înainte necunoscută. Actul literar capătă o evidentă și autentică importanță socială; scriitorul nu este reprezentantul unei „rezervații” sau al unei profesii periferice, rolul său în viața socială dobîndește pondere și responsabilitate; într-un anume sens, se poate spune că are loc în această perioadă de redescoperire a energiilor naționale o reciprocă descoperire — a literaturii contemporane de către public și a publicului de către scriitori.

DESCHIDEREA epicii spre problematică avînd ca termen central personalitatea umană este expresia aceluiasi sentiment general de plenitudine a vieții și a creației care dăduse noului univers liric o structură dinamică și mobilă bogat diversificată, în continuă expansiune. În romanele lui Zaharia Stancu, Marin Preda, Laurențiu Fulga, Alexandru Ivasiuc, Dumitru Radu Popescu, Fănuș Neagu, Eugen Barbu, Nicolae Breban, Paul Georgescu, Sorin Titel, Mircea Ciobanu, în nuvelele și povestirile lui Nicolae Velea, Ștefan Bănuț, Teodor Mazilu, Ion Băieșu, Horia Pătrașcu, Sânziana Pop — apărute în primii ani de după 1965 — se remarcă sub varii înfățișări, existența unui interes extraordinar pentru punerea în relație a omului cu istoria. Romanu politic, formulă ulterioară și impusă de creația atît a unora dintre scriitorii citați cît și de autori recent revelați sau cu o evoluție mai laborioasă, este de fapt anticipat și chiar constituit încă din acești ani. Așa cum lirica lui Mircea Dinescu, Marius Robescu, Ileana Mălăncioiu, Adrian Popescu, Dinu Flămând, Dorin Tudoran, Mihai Ursach, Emil Brumaru, Carolina Ilica, Ion Mircea, Petru Romoșan, Virgil Mihai s situează în contextul celorlalte prezențe poetice romanele lui Augustin Buzura, Constantin Țoiu, Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Georg Bălăiță, Romulus Guga, Eugen Uricaru, Norman Manea, Mihai Sin, Bujor Nedelcovici, Platon Pardău, Aurel Dragnea, Munteanu, Gabriela Adameșteanu, Mircea Săndulescu, Ioan Dan Nicolescu aparțin, prin caracteristicile lor mișcării literare inaugurate la jumătatea deceniului trecut.

ACEASTĂ organicitate a creației se vedește nu mai puțin în spațiul criticii, al eseistic și al istoriei literare. În noirea, aici, are o formă specifică sprijinirea activă a creației momentului, cu delimitarea atentă și însuflețită a notelor schimbării în curs, ca și readucerea în circuitul public a marilor valori ale trecutului într-o viziune pozitivă cu sensibilitatea și gîndirea prezentului sînt acțiuni care se conjugă cu un intens efort al restructurării cîine. Dogmatismul este depășit at aplicativ cît și în latura teoretică; discuțiile, vii, antrenante, substanțial despre realism și despre obiectivele metodologia criticii și a istoriei literare sînt purtate într-un spirit de autentică deschidere spre valorificarea celor m bune tradiții românești și a ideilor l

Ce mult te-am iubit

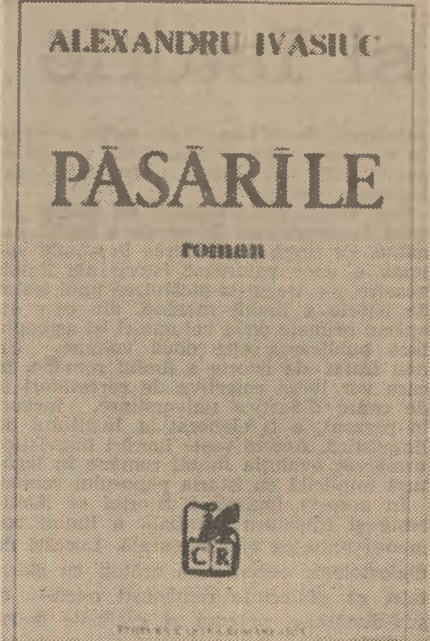
Zaharia Stancu

ALEXANDRU IVASIU C

PĂSĂRILE

roman

MARIN PREDA

IMPOSIBILA INTOARCERE

EUGEN BARBU

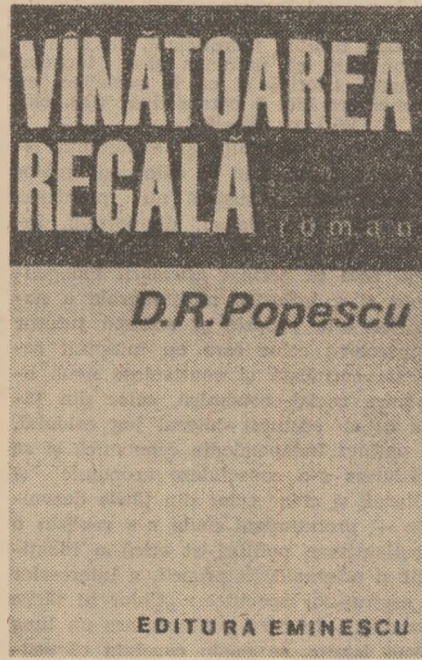
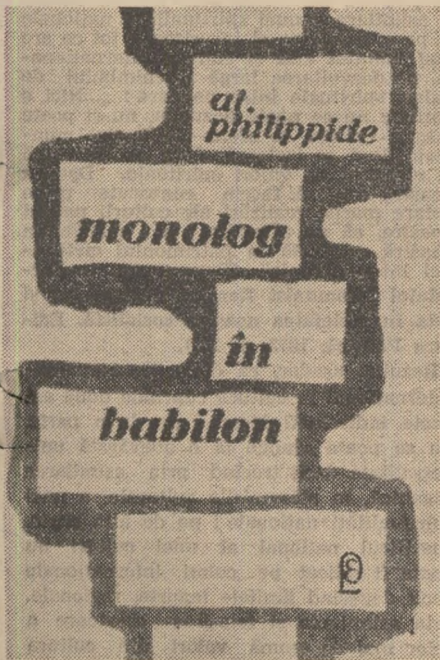
terare moderne pe baza unei înțelegeri de fond, și nu îngust restrictive, formale, a ideologiei marxiste. Fără acest nou spirit critic atât afirmarea valorilor contemporane cât și racordarea lor la sensurile și direcția de evoluție a întregii literaturi române ar fi fost, dacă nu de-a dreptul imposibile, cel puțin mult întârziate. Critica a știut să descopere, la timp, operativ, cu o extraordinară capacitate de adevărat, că fața literaturii se transformă; a încurajat și a scos în evidență trăsăturile marii schimbări, participând astfel deplin la înfăptuirea ei. A beneficiat, ca întreaga literatură, de condițiile cele mai favorabile; cartea de critică, de eseuri, de istorie literară a devenit în acești ani o prezență familiară în rafturile librăriilor, revistele și publicațiile de cultură, mijloacele cele mai active de informare și de atitudine și-au deschis generos paginile pentru dezbateri, confruntări, sinteze. Caracterul de epocă literară omogenă și distinctă al perioadei de timp de după 1965 și până astăzi se regăsește, în planul criticii și al istoriei literare, în existența atât a impresionantului corp de lucrări prin care practic întreg cuprinsul literaturii române trăiește într-o actualitate evidentă a receptării, cât și în numeroasele volume de comentarii, interpretări și exegeze despre literatura contemporană. Și, expresie a directivelor privind literatura și cultura cuprinse în documentele de partid, au apărut noi reviste de cultură, în centre urbane cu vechi tradiții sau acum intrate în circuitul vital al unei existențe economice, sociale și spirituale intense; după ce, cu prilejul aniversării a două decenii de la Eliberare, la Craiova și Bacău apăruseră „Ramuri” și „Ateneu”, în 1965 la Oradea începe să se tipărească „Familia”, în 1966 la Pitești, Constanța, Brașov și București apar „Argeș”, „Tomis”, „Astra” și „Amfiteatru”, în 1968 se înființează la Cluj-Napoca revista studențească de cultură „Echinox”, în 1971 la Tîrgu-Mureș apare „Vatra”, la Sibiu — „Transilvania”, iar la Timișoara „Orizont” devine săptăminal.

Impactul calitativ

OMOGENITATEA nu exclude însă procesul evolutiv; trăsăturile literare specifice ale acestei epoci, așa cum sînt conținute în creațiile de până acum, sînt nu numai deschise în fața viitorului, dar alcătuiesc un tablou în plină mișcare, fiecare element al configurației existente la un moment dat putînd deveni predominant sau, dimpotrivă, epuizîndu-se și fiind eclipsat temporar de altele. Adevăratul mare câștig al acestei epoci stă de aceea în asigurarea unor condiții de existență normală celor mai diverse stiluri și formule; în raport cu perioada imediat precedentă, aspectul general este de bruscă înflorire, de varietate și de bogăție a creației, în multitudine exprimîndu-se în fond însăși vitalitatea extraordinară a literaturii contemporane. N-am voit să desemnez trăsăturile unui proces creator aflat în plină desfășurare și am citat nume de autori exclusiv pentru a ilustra; aprecierile particulare, aplicate unui gen sau altuia, tematicii, diferitelor direcții ale literaturii actuale intră în sarcina curentă a criticii și sînt azi operațiuni obișnuite; scopul însemnărilor de față este reliefaarea ansamblului literaturii de după 1965 ca epocă literară distinctă, rezultat și expresie totodată a unui proces istoric atunci început. Dacă jaloarele literaturii sînt operele produse și valorile lor semnificative, pentru sensul și desfășurarea unei mișcări literare apelăm întotdeauna la istorie; iar mișcarea literară din România contemporană este cuprinsă în cadrele unei dezvoltări istorice fără precedent, modificate de destin.

Mircea Iorgulescu

INCĂ de la prima sa întâlnire cu creatorii, în mai 1965, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a definit cu claritate ceea ce constituie deopotrivă premisa și chezașa unei adevărate epoci de înflorire artistică: o politică culturală coerentă, organică, o politică culturală ce pornește de la realitățile sociale și spirituale ale unui popor, ține seama de nivelul intelectual al acestuia și de specificul artei și literaturii, de trăsăturile care le particularizează în viața unei națiuni, în contextul universal.

Pe parcursul anilor, fie în rapoartele prezentate la congresele și conferințele naționale ale partidului, fie la alte manifestări de plan național, precum Congresul culturii politice și al educației socialiste, în cuvîntările rostite la plenaryle Comitetului Central și la conferințele sau adunările generale ale uniunilor de creație, la înlăturarea de creatorii sau în alte prilejuri, conducătorul țării a reafirmat aceste principii, actualizînd-le conform dezvoltării sociale din România. Deci o politică dinamică, o politică ce privește fenomenul cultural ca pe o componentă a unei realități revoluționare într-o continuă transformare. Această dimensiune a avut, din 1965 și pînă în prezent, urmările cele mai fericite asupra dezvoltării literaturii române materializată în producția de carte.

Nu aspectul cantitativ ne preocupă în momentul de față, ci cel **calitativ** sau, mai precis, modul în care ultimul aspect a înfăptuit într-un mod practic, fără comparație cu trecutul, difuziunea literaturii române în țară. Pentru că ceea ce constatăm în momentul de față este următorul fapt: cartea românească de toate genurile, aparținînd unor autori din toate generațiile, ocupă locul prim în preferințele publicului. Acest impact s-a produs însă nu la nivelul unei literaturi „comestibile”, al unei literaturi de colportaj, ci al unei literaturi de înaltă calitate care unește responsabilitatea socială cu aceea a unei valori artistice deosebite.

S-au validat astfel pe deplin îndemnul conducătorului țării noastre adresat scriitorilor, de a se adresa izvorului, de a merge direct la sursa autentică a literaturii: viața poporului nostru, iar reflectarea acestei vieți, de ieri și de astăzi, să se realizeze într-o diversitate de forme artistice, corespunzătoare înclinațiilor și însușirilor fiecărui autor.

Toate acestea, încununate de ideea responsabilității sociale a artistului, de considerarea lui ca un om al unei munci utile societății românești, al unei munci ce se răsfrînge asupra conștiințelor — înfăptuindu-le, înobilindu-le la școala umanismului revoluționar marxist-leninist.

Astfel a fost posibilă înflorirea fără precedent a prozei noastre contemporane, care nu a înregistrat în acești ani numai valori în sine, ci valori validate

de un public larg, din ce în ce mai larg. Funcția socială a literaturii nu a devenit doar un deziderat îngust didactic ci, ținîndu-se seama de particularitățile specifice ale artei, de trăsăturile ei care o disting în contextul celorlalte activități umane. Literatura a devenit o formă a conștiinței sociale, deoarece, reflectînd evoluția țării noastre în anii socialismului, a prezentat această evoluție ca un proces dialectic, complex, cu tot ce a însemnat el în istoria acestei țări transformată fundamental, dar și cu unele erori comise în anumite perioade.

Adevărul a fost spus în chip responsabil, comunist — așa cum secretarul general al Partidului l-a rostit întotdeauna —, adevărul a slujit punerii în lumină a tot ceea ce e nou și înaintat în viața socială și la respingerea a ceea ce este vechi, înapoiat, expresie a demagogiei și carierismului. Literatura noastră s-a eliberat în acești ani de poncife și de clișee, a renunțat la tot ceea ce o făcea să nu aibă aderență pe scară națională, să fie doar o reflectare unilaterală, parțială și nu o dată trunchiată a realității. Mergînd la izvor, scriitorul a înțeles în același timp că distilierea esenței se realizează pe calea artei. Insistînd asupra caracterului educativ al artei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat în același timp faptul că arta are legile ei particulare prin care poate să realizeze acest deziderat. Iar literatura ultimilor ani, literatură politică prin excelență, ne-a arătat că eficiența educativă este direct proporțională cu valoarea artistică a operei literare, altfel romanul, poezia, teatrul s-ar transforma într-o dădăceală plictisitoare, ceea ce duce la efectul contrariu.

Cartea literară românească trăiește acum momentul mării sale expansiuni, trăiește momentul unei afirmări reale pe calea curajului asumat cu luciditate și responsabilitate, a înțelegerii specificului și trăsăturilor ei particulare.

Din 1965 și pînă acum conducătorul țării noastre, omul care a oferit cărții adevărate posibilitatea acestei expansiuni, a îndrumat scriitorul pe calea unei creații care a devenit unul din bucuriile cele mai de preț ale poporului român.

Valeriu Râpeanu

NICOLAE CEAUȘESCU —

o filosofie politică umanistă

La Congresul al XI-lea al P.C.R.

ORIENTAREA umanistă a gândirii și creației social-politice din România socialistă contemporană, îndeosebi după Congresul al IX-lea al Partidului, este determinată în chip decisiv de către secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Înzestrat cu exemplare calități sufletești, formate la școala aspră a unei îndelungate activități revoluționare, cu un acut sentiment al dreptății și omeniei comuniste, întruchipând o înaltă conștiință etică și patriotică, spirit mereu deschis și novator, o profundă și clarvăzătoare gândire dialectică, intransigentă față de orice fel de dogme și prejudecăți — tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează cu consecvență pentru instituirea și consolidarea unui nou etos al gândirii și practicii sociale, a unui nou stil de viață și muncă în toate compartimentele vieții sociale.

Din multitudinea ideilor și contribuțiilor sale teoretice în domeniul filosofiei politice, ne oprim, în aceste pagini, asupra celor privind locul și rolul națiunii în societatea contemporană, relația dialectică dintre național și internațional, dintre patriotism și internaționalism.

I. Valoarea istorică contemporană a națiunii

„Partidul nostru pornește de la premisa că națiunea nu și-a epuizat nici pe departe posibilitățile de dezvoltare, că ea va continua să joace în întreaga epocă de construcție a socialismului un rol hotărâtor în evoluția societății” (Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. 3, 1969, p. 735).

CONCEPTIA despre națiune a P.C.R., așa cum este elaborată în lucrările tovarășului Ceaușescu, se bazează pe necesitatea obiectivă a apariției națiunii și pe legitimitatea istorică a rolului și continuității ei în civilizația contemporană și în întreaga perioadă a trecerii la comunism și a edificării societății comuniste viitoare.

În multe cuvântări și interviuri, secretarul general al Partidului subliniază faptul că națiunea este rezultat al unui complex proces istoric progresist, al unei epoci de intensă dezvoltare a civilizației, dar ea reprezintă, în același timp, un factor de progres și civilizație; „...apariția națiunii ca formă de comunitate umană și dezvoltarea vieții naționale a popoarelor este un proces social legitim, o etapă necesară și obligatorie în evoluția tuturor popoarelor” (România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. I, p. 395).

Este cu neputință să ne imaginăm tabloul lumii contemporane, mersul ei progresiv pe calea unei civilizații moderne, fără a lua în considerare rolul de forță motrice a națiunii — cel mai adecvat cadru și cel mai eficient nucleu de creativitate istorică conștientă, de organizare și valorizare a energiilor umane civilizatoare, antientropice.

Ideea de națiune, idealul național au constituit, de asemenea, și constituie încă un resort puternic în lupta popoarelor pentru libertate și o existență de sine stătătoare. Cu atât mai mult în condițiile în care „încă zeci de popoare se află la începutul dezvoltării lor ca națiuni și al realizării unității lor naționale”, de unde rezultă necesitatea de a susține „cu toate puterile lupta pentru construirea statelor naționale de sine stătătoare, precum și pentru apărarea și consolidarea independenței și suveranității statelor nou create” (România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 5, p. 164).

Lupta de eliberare națională, de for-

mare a statelor naționale și a unității naționale, de apărare și consolidare a independenței naționale, împotriva politicii imperialiste, reprezintă un factor de căpetenie în viața politică internațională, în realizarea unor imperative de progres, bunăstare și fericire pentru popoarele dezmoștenite ale lumii, corespunzător capacității economice și spirituale ale fiecăruia.

Nu este de mirare că, în aceste condiții de revoluție național-colonială, de renaștere la o viață națională proprie, independentă, a zeci și zeci de popoare, politica imperialistă, colonialistă și neo-colonialistă, își caută noi justificări ideologice în teza, antiștiințifică, despre așa zisul „caracter perimat”, „anacronic”, „conservator” al națiunii, despre dispariția acesteia. Cu totul stranie apare însă încercarea de a susține o atare teză și pe poziții așa-zis „marxiste” — în sensul că însuși socialismul, existența țărilor socialiste ar aduce cu sine o scădere a rolului națiunii și, în cele din urmă, dispariția sa: „Nu putem trece însă cu vederea că, în ultimul timp, rolul națiunii, principiile independenței și suveranității naționale sînt subapreciate, sau chiar negate, și de pe poziții marxist-leniniste. Invocînd concepția marxist-leninistă, internaționalismul proletar, unii filosofi, teoreticieni, încearcă să demonstreze că națiunea și-a încheiat misiunea istorică și că în socialism ea nu mai are nici o perspectivă” (Op. cit., vol. 12, 1976, p. 606—607).

Clasicii marxismului și experiența istorică au demonstrat în chip convingător că socialismul înseamnă nu pierderea identității naționale ci, dimpotrivă, înflorirea fără precedent a națiunii. Adevărul este că cerința afirmării independente și a înfloririi multilaterale a națiunilor este proprie și scumpă tuturor popoarelor; celor care au înfruntat revoluția socialistă și construiesc noua ordine social-economică, celor din țările care se au scuturat odiosul jug colonial, au obținut independența economică și se străduiesc s-o consolideze economic și cultural, și chiar celor din țările dezvoltate — pretutindeni unde s-a realizat o conștientizare politică și etică a identității și originalității proprii, a intereselor și aspirațiilor specifice: „Chiar în țările dezvoltate, în care națiunea are un lung trecut istoric, se poate constata că sentimentul național, apărarea independen-

ței și suveranității naționale constituie factorii primordiali pe calea transformărilor democratice, revoluționare, a progresului social” (Op. cit., vol. 7, p. 553).

Cele mai prielnice condiții pentru dezvoltarea nestingherită a națiunii, pentru afirmarea din ce în ce mai intensă a potențialului său de creativitate în toate sferele civilizației se instituie însă odată cu revoluția socialistă și edificarea unui nou tip de civilizație. Asigurarea dezvoltării libere și independente a fiecărei națiuni, statornicirea unor relații de deplină egalitate în drepturi reprezintă un criteriu esențial al superiorității noli orînduirii. Experiența României, ca și a altor țări socialiste, arată că tocmai dezvoltarea națiunii, cultivarea resurselor ei valorice de ordin istoric, aparținînd deopotrivă tradiției și contemporaneității, „reprezintă o chintesență a tuturor trans-

formărilor revoluționare din viața poporului român...” (România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. 3, 1969, p. 735).

Pentru cultură, de pildă, națiunea nu este doar un cadru de existență, ci însuși terenul fertil generator de cultură specifică, implicînd acel resort intern de creație spirituală ce conferă culturii originalitate, tonalitate afectivă, caracter prospectiv. În întreaga perioadă a construcției socialiste și a trecerii spre comunism, „națiunea, statul național vor avea de jucat o misiune de cea mai mare însemnătate. Partidul Comunist Român consideră că grija pentru dezvoltarea națiunii, a trăsăturilor ei noi care apar în socialism, constituie o parte integrantă a însăși edificării noli orînduirii”. (Congresul educației politice și al culturii socialiste, Editura Politică, 1976, p. 44).

II. Relația dialectică național — internațional

„Noi considerăm că dacă fiecare țară socialistă va reuși să-și dezvolte economia, știința, cultura, adică să obțină un mers continuu înainte în construcția socialismului, aceasta va fi nu numai în interesul poporului și țărilor respective, ci va contribui și la întărirea întregului sistem mondial socialist”. (România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. 1, 1966, p. 478).

„Unitatea dintre național și internațional devine un factor hotărâtor pentru desfășurarea cu succes a construcției socialismului și comunismului”. (România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 4, 1970, p. 792).

EXISTĂ o unitate armonioasă, organică, între sarcinile naționale și cele internaționale ale clasei muncitoare.

Prin caracterul și țelurile sale fundamentale, clasa muncitoare este internațională, dar întreaga sa activitate este națională nu numai pentru că se desfășoară într-un cadru național, ci pentru că este, putem spune, clasa prin excelență națională, în sensul că reprezintă, obiectiv și subiectiv, forța socială cea mai înaintată, mai dinamică și revoluționară din fiecare națiune; este clasa socială prin intermediul căreia națiunea ajunge pentru prima dată la o adevărată conștiință de sine sub raport istoric și social-cultural. Interesele naționale și cele internaționale ale clasei muncitoare sînt inseparabile, alcătuiesc un tot unitar, indisolubil. Internaționalismul nu se poate constitui nici prin negarea națiunilor, nici prin stîrbirea drepturilor națiunilor, suverane, impunîndu-li-se un cod obligatoriu de norme. Clasa muncitoare dintr-o țară sau alta devine aptă să participe solidar la lupta unită a proletariatului mondial, devine deci internaționalistă în sens activ, numai dacă și în măsura în care se constituie ca o clasă națională, se maturizează în lupta revoluționară pentru statornicirea unor rînduiri noi, drepte și umane, care să înlocuiască definitiv orice exploatare de cla-

să și asuprire sau inegalitate națională. Tocmai din caracterul intern al sarcinilor clasei muncitoare decurge poziția de principiu a Partidului Comunist Român și a secretarului său general împotriva exportului de revoluție. Revoluția socialistă nu se desfășoară nici în afara, nici împotriva națiunilor, ci, dimpotrivă, la nivelul și în cadrul diferitelor țări, prin participarea mării majorități a națiunii. Nicăieri în lume revoluția nu a fost și nu poate fi implantată sau realizată de factori externi.

În cultură, îndeosebi în cultura artistică și literară, relația dintre național și internațional este deosebit de complexă. Cert este însă că nici o operă de cultură nu devine universală înecînd a fi națională, ci tocmai ca proiecție a plonjării în adîncul spiritualității naționale pe care o exprimă.

Progresul culturii socialiste se bazează, deopotrivă, pe capacitatea de pătrundere și asimilare a unei spiritualități naționale și pe cunoașterea și însușirea a tot ce are mai înaintat arta și cultura internațională, pe dezvoltarea largă a schimbului de valori spirituale între popoare: „...Nici o națiune nu se poate dezvolta, nu-și poate înscrie cultura în sfera civilizației mondiale dacă se izolează, dacă nu participă la circuitul de valori spirituale. Datoria noastră este să facem cunoscute peste hotare marile realizări ale culturii patriei noastre, să ne afirmăm cu contribuția noastră originală în patrimoniul civilizației internaționale”. (Documente ale Partidului Comunist Român. Literatură și arta în societatea noastră socialistă, Editura Politică, 1972, p. 134).

Rezultă, așadar, că dialectica național-internațional în cultură cuprinde două aspecte indisolubile legate: pe de o parte, nu se poate ajunge la o adevărată universalitate decît trecînd prin asimilarea organică, în plămîuirile culturale, a unei spiritualități naționale; pe de altă parte, specificul național al unei culturi nu poate fi ridicat pe culmi internaționale decît depășind limitele înguste, regionale, prin asimilarea și folosirea creatoare a celor mai de seamă valori din cultura mondială.

La Conferința General-Europeană, Helsinki

La Sesiunea jubiliară a Adunării Generale a O.N.U. — oct. 1970

III. Patriotism și internaționalism

„Interesele naționale și internaționale proletare nu se exclud, ci, dimpotrivă, se condiționează reciproc, între ele există o strinsă interdependență, o unitate dialectică organică. A încerca în vreo împrejurare sau altă să opui interesele naționale cauzei internaționalismului proletar sau, dimpotrivă, solidaritatea internaționalistă intereselor naționale ale poporului, înseamnă a aduce daune grave atât cauzei socialismului în propria țară, cât și socialismului în general.” (Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, 1970, p. 792).

ÎN FILOSOFIA politică umanistă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conceptele **patriotism** și **internaționalism** sint indisolubil legate de modul nou, dialectic, de a înțelege valoarea istorică a națiunii și raportul național și internațional în civilizația contemporană.

Patriotismul este cea mai de seamă forță motrice în dezvoltarea unei națiuni, în făurirea unității morale-politice a poporului. Sentimentele nobile ale patriotismului și demnității naționale ale poporului nostru s-au format în condițiile istorice vitrege ale luptei necrmate pentru salvagardarea ființei naționale împotriva coteritorilor și dominației străine, împotriva tuturor acelor care atentau la independența și integritatea patriei noastre. Marile bătălii pentru libertate și neam, care formează o adevărată epopee de fante eroice. Este plină de eroi această istorie a pătimirii noastre, a speranțelor și strădaniilor poporului, o istorie în care eroismul nu este acela al aventurierilor condotieri, al cruciaților însetați de glorie și lacomi de bani, ci este eroismul de masă al unui popor care și-a apărut „sărăcia și nevoile și neamul”, și pentru care „iubirea de moșie e un zid / Care nu se înfioră de-a ta faimă Baiazid”.

„Se poate spune că nu există palmă de pământ care să nu fi fost udată cu singele moșilor și strămoșilor noștri în lupta pentru libertate și neam, pentru progres economic și social”, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în *Expunerea prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi centenarului proclamării Independenței de Stat a României*. Editura Politică, 1977, p. 11).

Socialismul ridică patriotismul pe cea mai înaltă culme a dezvoltării sale istorice. Patriotismul socialist este o rezultantă a lucrării de veacuri a poporului pentru a transforma o geografie fizică într-o geografie spirituală, iar timpul existenței sale în timp eroic, dar el este, în același timp, conștiință de sine, sentiment și atitudine spirituală a națiunii socialiste, ale tuturor acelor capabili să trăiască la cel mai înalt diapazon sufletesc durerile și bucuriile, speranțele și eforturile, îndoielile și certitudinile patriei noi. Socialismul ca realitate istorică concretă nu poate fi conceput în afara unor patrii și a responsabilității pentru independența și suveranitatea acestora, față de soarta popoarelor respective. „Există o strinsă uni-

tate între socialism și patriotism. Nu se poate vorbi de socialism fără patriotism, care înseamnă preocuparea pentru eliberarea și bunăstarea propriului popor. Totodată, în condițiile de astăzi și în perspectivă nu se poate realiza cu adevărat patriotismul fără deplina eliberare națională și socială, fără făurirea societății socialiste” (*România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 8, 1973, p. 412).

În noile condiții sociale, patriotismul înseamnă o contribuție sporită la progresul și civilizația lumii, un loc de cinste în concertul popoarelor, o nouă etapă în lupta pentru libertate și demnitate a unui popor care nu și-a plecat niciodată capul sub jugul asuprii străine.

Fiind cea mai nobilă și aleasă floare a sufletului românesc, patriotismul a constituit de asemenea un izvor permanent și o coordonată necesară intrinsecă a artei și literaturii.

Cinstirea înaintașilor după criteriul patriotismului este — așa cum precizează tovarășul Nicolae Ceaușescu — „un semn de civilizație și cultură”, este o mărturie elocventă a faptului că partidul comunist este continuatorul a tot ceea ce a izvodit mai de preț gândirea, simțirea și acțiunea poporului în trecut.

La Congresul educației politice și al culturii socialiste, secretarul general a sintetizat principalele trăsături ale **conceptului de patriotism socialist** care înseamnă: a) iubirea față de țară și aportul plener la sporirea avuției naționale și a proprietății socialiste, la înfăptuirea politicii umaniste ce corespunde pe deplin intereselor vitale ale întregii națiuni; b) apărarea libertății, independenței și integrității țării, salvagardarea cuceririlor revoluționare ale poporului — mergând la nevoie până la supremul sacrificiu: „Patriotismul, dragostea și devotamentul față de țară sint o expresie a conștiinței revoluționare, comuniste, expresia îndatoririi de onoare a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii față de glia strămoșească și față de noua societate” (*Congresul educației politice și al culturii socialiste*, p. 43). Iar în altă parte se subliniază de asemenea că „Istoria universală apreciază o națiune după contribuția adusă la cunoaștere, după valoarea moștenirii materiale și spirituale pe care o lasă, după rolul pe care-l joacă în demnii progresului și civilizației” (*România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste*, vol. 2, p. 31); c) lupta permanentă împotriva oricăror discriminări naționale, împotriva șovinismului, a concepțiilor și manifestărilor rasiste, pentru deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate. Potrivit acestui principiu, s-a acționat la noi în ce privește soluționarea problemei naționalităților conlocuitoare. Este vorba, în esență, de crearea condițiilor, nu numai formal-juridice dar și material-economice (repartiția forțelor de producție, dezvoltarea industrială și culturală a tuturor județelor țării) pentru realizarea deplinei egalități în drepturi, pentru realizarea aspirațiilor de bunăstare și înflorire spirituală a tuturor naționalităților care au trăit și trăiesc de secole pe acest pământ și care au luptat împreună cu poporul român pentru libertate socială și națională, pentru progres și civi-

lizație, iar astăzi acționează cu forțe unite pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate; d) lupta activă, statornică pentru prietenie cu toate popoarele țărilor socialiste, cu popoarele statelor în curs de dezvoltare, cu toate popoarele lumii pentru cauza mondială a păcii și colaborării; e) respect față de sentimentele naționale ale altor popoare, pentru libertatea și independența lor — potrivit tezei lui Marx că nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare. Rezultă cu evidență că un asemenea concept al **patriotismului** nu are nimic comun cu naționalismul îngust, nu se poate opune conceptului de internaționalism, implicând solidaritatea și prietenia între popoare.

ÎN ACEASTĂ optică autentic-marxistă, a fi internaționalist înseamnă a înțelege și acționa potrivit principiului că există o **esență unică** a socialismului, comună pentru toate țările care au pășit pe această cale (desființarea exploatarei omului de către om, socializarea mijloacelor de producție, realizarea societății în care puterea politică și mijloacele de producție aparțin clasei muncitoare, întregului popor). Dar există, în același timp, o complexitate crescândă de condiții ale proceselor revoluționare, o uriasă diversitate de situații pe care le creează viața — ceea ce implică elaborarea unor metode adecvate de organizare a forțelor revoluționare și progresiste în lupta pentru răsturnarea burgheziei și edificarea noului societăți. A fi internaționalist înseamnă, de asemenea, a înțelege într-un chip nou răspunderea pe care o au partidele marxist-leniniste din statele socialiste precum și aceste state față de mișcările revoluționare și progresiste, oferindu-le o alternativă constructivă, științific fundamentată și umanistă, la criza civilizației de tip capitalist — nu numai prin înnoirea radicală a vieții social-politice, economice și culturale în fiecare țară socialistă, dar și prin promovarea unui nou tip de relații interstatuale și internaționale.

Internaționalismul presupune colaborare rodnică, schimb de idei și experiență între țări și partide marxiste, revoluționare și progresiste, pe temelul respectului reciproc al independenței, autonomiei, suveranității, al acelor valori pe care fiecare le consideră drept cele mai apte să le exprime în deplină libertate vocația specifică, propriul lor crez etic și filosofic.

În *Raportul la Conferința Națională a Partidului Comunist Român* din decembrie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia din nou importanța covârșitoare a autonomiei fiecărui partid „de a aplica în mod creator adevărurile generale la condițiile specifice în care și duce lupta, de a-și aduce contribuția la dezvoltarea și îmbogățirea continuă a tezaurului comun al teoriei și practicii revoluționare a mișcării comuniste și muncitorești, a socialismului științific”. Ținând seama de diversitatea condițiilor trecerii la socialism și, deci, a tacticilor și strategiilor politice, partidul nostru, sub conducerea înțeleaptă a secretarului său general, se pronunță cu hotărâre împotriva contrapunerii unor

partide altora, negării unor experimente și căi de trecere și absolutizării altora. „Nici unui partid nu i se pot impune anumite modele de urmat dar, în același timp, nici un partid nu poate avea pretenția să impună altora calea sa proprie. Tocmai în aceasta constă spiritul nou, cu adevărat revoluționar, creator al relațiilor de stimă și respect reciproc, pe care se pot întemeia solidaritatea forțelor revoluționare, unitatea de tip nou în mișcarea comunistă și muncitorească” (Editura Politică, 1977, p. 88—89).

În **concluzie**, potrivit concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, există o asemenea interdependență și unitate organică între patriotism și internaționalism, între responsabilitatea pentru binele propriului popor și răspunderea față de clasa muncitoare internațională, față de mișcările revoluționare și progresiste, încât nu poți fi cu adevărat internaționalist negând sau minimalizând îndatoririle patriotice, necesitatea de a contribui în primul rînd la înflorirea patriei tale; și nu poți fi un adevărat patriot fără a acționa consecvent și ferm în sprijinul cauzei socialismului în lume și a mișcărilor de eliberare națională și socială.

Cu alte cuvinte, nu poți fi cu adevărat internaționalist negând — mai mult sau mai puțin camuflat — viabilitatea națiunii în epoca noastră. Imperativele economice, politice, etice și culturale ale progresului în civilizația modernă cer nu dispariția națiunilor, ci formarea unor națiuni noi și constituirea **națiunilor socialiste** în procesul edificării și perfecționării societății socialiste.

De fapt, însăși experiența socială atât de bogată a acestui veac ne arată că națiunile, îndeosebi națiunile socialiste, reprezintă acele **nuclee de creativitate** în viața economică, politică și spirituală fără de care nu e posibilă **valorificarea intensă a posibilităților** de care dispune civilizația contemporană, fără de care însuși progresul este de neconceput. Desfășurarea largă a schimburilor și colaborării internaționale pe plan economic și politic, intercomunicarea culturală și circulația valorilor spirituale presupun existența unor comunități autonome și libere, egale în drepturi care nu pot fi, în vremea noastră, decît națiunile. Este adevărat că națiunile (respectiv statele naționale) sint tot mai **interdependente**, atât datorită revoluției științifice și tehnice, care intensifică unificarea economică a planetei, cît și datorită mijloacelor comunicației de masă, care contribuie la unificarea lumii sub raport cultural, care transformă rapid valorile culturale în bunuri de civilizație ale întregii comunități. Dar însăși interdependența presupune cooperarea unor parteneri egali, existența unor izvoare dinamice de creație spirituală originală, fără de care nu se poate concepe îmbogățirea patrimoniului comun de experiență și cunoaștere al umanității. Bogăția relațiilor internaționale, eficiența oricărei efort de cooperare al națiunilor sint determinate tocmai de nivelul de dezvoltare și gradul de originalitate al națiunilor înseși.

Al. Tănase

IN CONCEPȚIA partidului nostru, așa cum tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat în repetate rânduri, Conferința General-Europeă a reprezentat un moment de însemnătate istorică în viața continentului, constituind o etapă decisivă a procesului edificării securității și dezvoltării cooperării în Europa. Ea nu a fost însă niciodată, în concepția clarvăzătoare a președintelui României, un scop în sine, ci un moment ca-

Belgrad, ianuarie 1978.

2 lei